

Олександр Намозов

ВИКОНАВЕЦЬ

Воск. 7.54
Зах. 17.32
Діагона
дир 9.31

Новолунне
13 Февраль
Воск. 9.09
Зах. 13.17

ОТА

Олександр НАМОЗОВ

ВИКОНАВЕЦЬ

ХУДОЖНЬО-ДОКУМЕНТАЛЬНА ПОВІСТЬ

**Рівне
2007**

ББК 84 (4 Укр) 6
Н - 24
УДК 821.161.2

Дизайн обкладинки - Вікторія Намозова,
комп'ютерний набір - Катерина Криворучко,
комп'ютерна верстка - Наталія Мороченець.

Автор щиро вдячний
голові Костопільської районної ради
Віктору Талашуку, виконкому та депутатам
районної ради, відділу культури і туризму
райдержадміністрації за фінансову підтримку
у виданні цієї книги.

Намозов О.

Н-24 Виконавець. Повість. - Рівне, 2007. - 116 с.

ISBN 978-966-8883-37-8

Художньо-документальна повість «Виконавець» відтворює події які відбулися на теренах Рівненської та Львівської областей під час Другої світової війни. Діяльність агентів розвідок декількох країн, терористичної групи Миколи Кузнецова та бойовиків Армії Крайової відображено на сторінках книги.

ББК 84 (4 Укр) 6

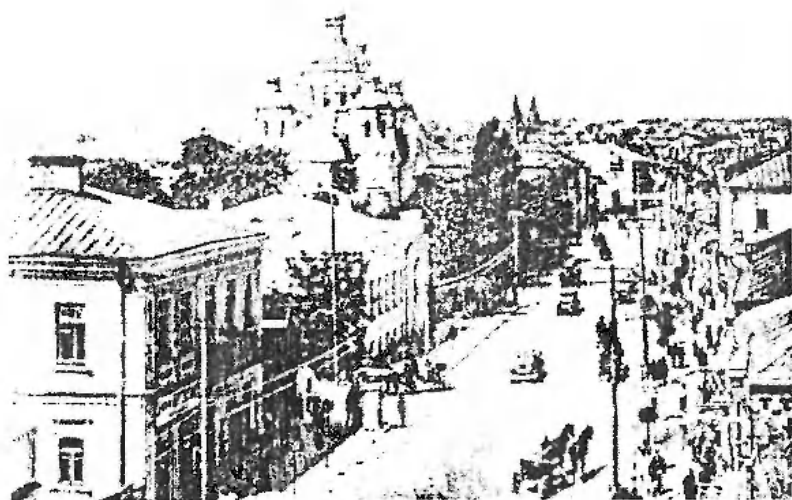
Книгу подано у авторському редагуванні.
З етичних міркувань повість друкується
у скороченому вигляді.

ISBN 978-966-8883-37-8

© Олександр Намозов, 2007

ВИКОНАВЕЦЬ

ХУДОЖНЬО-ДОКУМЕНТАЛЬНА ПОВІСТЬ

Одні вважали його найвидатнішим розвідником світу, та згодом назвали ім'ям цієї людини площі, вулиці і міста. Другі - кинули на його пошуки чисельні сили абверу та поліції. Треті бажали помститись за тисячі безвинно загинувших мешканців України. Настав момент, коли знайти та знешкодити людину-привида стало їх спільним завданням.

РОЗДІЛ 1

Чоловік у формі оберлейтенанта стріляв впевнено, майже у притул. Кулі розірвали одяг на спині німецького військового. Той впав, важко, з останніх сил ковтаючи повітря. За декілька секунд поряд з ним лежав його ад'ютант, теж захоплений зненацька кулею нападника. Рука ад'ютанта ще деякий час міцно тримала червону валізу з документами, але недовго, вже у смертельній агонії.

- Тікаємо! - гукнув оберлейтенант до свого водія, який знаходився поруч у працюючому "Опель - Кадеті".

- Тікаємо!

Стрибаючи у авто, нападник витяг з кишені товстий шкіряний гаманець і кинув його неподалік від загиблих.

Авто набрало шалену швидкість і зникло за рогом будинку. Коли виїхали за околиці Рівного, оберлейтенант Пауль Зіберт витер спітніле чоло і, нарешті, вдоволено посміхнувся:

- Ну що, здійснилося, Миколо, здійснилося! - кинув до напруженого, так і не змінившого виразу обличчя водія. Завтра в місті галас який здійметься - самого Даргеля пристрелили, заступника гаулейтера України. Серед білого дня! Хай мають науку, як без зброї та охорони вулицями вештатись. Працюємо!

Водій Микола Струтинський, на псевдо "Спокійний", нарешті, схвально захитав головою.

На одному з хуторів поблизу колишнього польського поселення втікачі заховали авто і, перевдягнувшись у цивільний одяг, хурою виїхали до цуманського лісу у розташування диверсійно-розвідувального загону червоної партизанки полковника Медведєва.

- Товаришу полковник, - чітко по військовому доповів сяючий оберлейтенант Пауль Вільгельм Зіберт (він же - Микола Васильович Грачов, Микола Іванович Кузнецов, Шмідт Рудольф Вільгельмович, Шмідт Отто Рудольф, "Колоніст", "Пух", "Учений", "Кулик", "Атлет", "Франт"...) суворого вигляду полковнику, командиру червоної партизанки, - ваше завдання виконано. Операція "Дар" пройшла успішно, Даргеля ліквідовано!

- Дякую, - відповів Медведєв, беручи в обійми прибулого. Сьогодні повідомимо Москву. Гаманця підкинув?

- Так точно!

- От і добре, - полковник задоволено примружив очі, - відпочивайте, за декілька годин підготуйте детальний звіт мені і комісару Стехову. А поки давай, розповідай, як там все відбувалося.

... Після того, коли керівництво загону зрозуміло, що їм ніколи не вдасться виконати одного з своїх основних завдань, поставлених Москвою, - ліквідувати рейхскомісара України, особистого друга Гітлера, власника білета нацистської партії під № 90 Еріха Коха, партизанські командири занервували. Вже більше року загон знаходився на території області, а крім низки розвідувальних повідомлень, звітувати перед центром було нічим. Друге із завдань - організація терору проти місцевих націоналістів та керівників ОУН руками німців - теж відбувалось всупереч розробленому плану.

Західні українці, "натішившись" з 1939 року "перевагами" соціалістичного строю, не бажали знаходитись під владою "советів", німців чи поляків. Під керівництвом своїх

провідників люди хотіли збудувати незалежну, самостійну державу Україна.

Рік тому в урочищі Гутвин, зовсім поряд з розташуванням медведевського загону, було створено і сформовано Українську Повстанську Армію. В столиці окупованої України - місті Рівному діяли провідники ОУН, розширення цього руху Москва не могла допустити. Тому й закидались з “Центру” літаками у рівненські ліси групи терористів і диверсантів, сформовані зі старих чекістів, колишніх спортсменів та навіть громадян Іспанії, вишколених у боях на своїй території.

Одним з таких та найбільш чисельним формуванням і був загон червоної партизанки під керівництвом полковника Медведєва (псевдо “Тимофій”).

... Із особистої справи Медведєва Дмитра Миколайовича.

Народився 22 серпня 1898 р. у робітничому селищі Бежиця, поблизу Брянська Орловської губернії.

1911 - 1917 р.р. навчався в Бежицькій чоловічій гімназії. Учасник революційних подій.

1919 - 1920 - служба у Червоній Армії.

1920 - 1921 - праця у Брянській ЧК, поступив в РКП (б).

1922 - 1926 р. - працює в ГПУ Одеси (один з організаторів та виконавців невдалого замаху на Нестора Івановича Махно).

1926 - 1935 - працює в органах держбезпеки на території України.

1932р. (грудень) - нагороджений знаком “Почесний чекіст”.

1941 - 1942 р. - формує і керує чекістським загonom червоної партизанки “Мітя”.

1942 - Працює у центральному апараті органів держбезпеки. Формує та підготовляє диверсійно-розвідувальний загін “Переможці”.

1942 р. (лютий) нагороджений орденом Леніна.

1942 р. (20 червня) - закинутий на територію Волині

керувати загоном червоної партизанки.

За декілька днів після атентату доставлений зв'язковими у розташування партизанського загону часопис "Волинь" сповіщав: "В понеділок, 20 вересня 1943 р., о 13.30 на вулиці Шльосс у Рівному було вбито пострілами ззаду керівника головного відділу фінансів рейхскомісаріату "Україна", радника Ганса Геля і касового референта Вінтера. Ті, хто дав вбивці доручення, діяли за політичними мотивами."

Ще не встиг Кузнецов - Зіберт проглянути принесений часопис, як до землянки увірвався розлючений, з вкритим червоними плямами обличчям, полковник Медведєв.

- Наволоч! - закричав він, - наволоч! Кого ти стріляєш? Писарчуків німецьких, фінансистів. Очі з ляку позасліплювало? Вже центр повідомлено, що Даргеля немає у живих. Ти знаєш, що з нами буде? Сам Судоплатов повідомлення отримав.

Павло Судоплатов - керівник особливої групи при наркомі НКВС СРСР, згодом начальник 4-го диверсійно-розвідувального управління НКВС СРСР, генерал, організатор вдалих замахів на Льва Троцького та керівника ОУН полковника Євгена Коновальця. (У 1936 році за завданням НКВС особисто увішов у довіру до керівника ОУН Є.Коновальця, став його довіреним кур'єром. 23 травня 1938 року в ресторані "Атланта" м.Ростердам знищив Коновальця за допомогою начиненої вибухівкою коробки київських цукерок.) Організатор операції по ліквідації головнокомандувача УПА Романа Шухевича.

Піна летіла з рота партизанського командира. За декілька хвилин до землянки вбіг заступник по політчастині майор Стехов:

- Коли ти вже, Колю, гроші відробиш по кабаках німецьких

з шлюхами та непотребом різним прогуляні? - шипів, мов гадюка, вглядаючись прямисінько в очі Кузнецова. - Ти кого застрелити обіцяв? - Даргеля. А ці особи нам для чого потрібні? Навіщо ми операцію розробляли, стільки сил та коштів вклали?

Операцію “Дар”, дійсно, в загоні готували ретельно. На початку вересня 1943 р. у полон до червоної партизанки потрапив щойно прибулий з Німеччини емісар Організації Українських Націоналістів. При ньому було знайдено паспорт з дозволом в’їзду на окуповану територію, членський квиток берлінської організації ОУН та директива (у вигляді особистого листа) до зверхників на Західній Україні. В ній було висунуто вимоги посилити боротьбу з партизанами, диверсантами та терористами, які скупчувались на території терену.

Медведев, Стехов та начальник розвідки Лукін, порадившись з Москвою, вирішили використати свій шанс. Микола Кузнецов отримав завдання знищити заступника гаулейтера України, урядового президента генерала Даргеля. Під час виконання атентату він мав залишити на місці гаманець з документами затриманого емісара і тим спровокувати відплатні дії до українців з боку німецького керівництва.

Новенький гаманець з маркою відомої берлінської галантерейної фабрики доповнили невеликою кількістю американських доларів, англійських фунтів стерлінгів, поклали 140 рейхсмарок, три золоті царські червінці та пригоршню золотих коронок.

Оригінал листа від зверхників було замінено підробним, хоча й написаним “таким же” почерком. Лист мав вже зовсім другий зміст, направлений не проти червоної партизанки, зрадників та диверсантів, а проти німців: “Дорогий друже! Ми дуже здивовані, що ти до цього часу не виконав нашого доручення. Німці війну програли, це ясно тепер усім. Нам необхідно терміново переорієнтуватися, а ми скомпрометовані зв’язками з гітлерівцями. Батько не має сумнівів, що завдання буде тобою виконане найближчим часом. Ця акція стане

сигналом для подальших дій проти швабів ...”.

Партизанська розвідниця, за легендою, наречена Кузнецова, Валя Довгер, яка працювала у рейхскомісаріаті України у м. Рівному, давно повідомила необхідні деталі для проведення операції. Про те, що генерал Даргель мешкає у двоповерховому будинку № 18 по вулиці Шльоссштрассе. На обід завжди ходить пішки - для моціону. Майже завжди його супроводжує ад'ютант з яскраво-червоною валізою у руці. Виходить з будівлі РКУ о 13.30, охорона відсутня.

За значну грошову суму та обіцянку реабілітації у Рівному було завербовано колишнього червоноармійця Івана Калініна. Той здався до німців у полон і працював шофером рівненського гебітскомісара доктора Беера. 20 вересня 1943 р. він поцупив з гаража гебітскомісаріату світло-коричневий “Опель - Кадет”, який і було використано під час атентату.

Замах не вдався, замість генерала Даргеля на бруківці лежали вбиті німецькі фінансисти. Вдалося друге - підкинутий гаманець з підробним листом зробив свою справу. Німецька поліція безпеки “натрапила на слід злочинців”. Він привів слідчих СД туди, куди й розраховувало керівництво червоної партизанки.

Розпочались арешти відомих діячів національного руху опору, української інтелігенції та провідників ОУН.

Цього Медведєву було замало. Старий чекіст розумів, нарешті, він зумів “стрибнути на свого коника”. Зупинялись на зробленому вони не могли, потрібно було рухатись далі.

Поки протягом двох тижнів у Рівному йшли обшуки та облави, а поліцію та жандармерію було переведено на посилені міри безпеки, Зіберт - Кузнецов перебував у цуманському лісі.

Кожен день Медведєв та Стехов по черзі пояснювали невдасі-терористу, що за одинадцять місяців бездіяльності йому доведеться відповідати перед військовим трибуналом. Кузнецов не виправдовувався, він добре знав, як непогано жилось йому увесь цей період на окупованій території. Особливо у столиці

України - місті Рівному. Чудовий ресторан “Дойчегоф”, постійне місце його “роботи”, офіцерське казино та кафе “Дойчегауз”, ресторани на міському вокзалі та парку Любомирського. Раз по раз так і тягло туди випити чудового французького коньяку, скуштувати вишуканих наїдків, послухати веселі німецькі мелодії у виконанні невеличкого оркестру. А ці чарівні жінки: Ліда, Майя, Эльза, гарніше за яких немає у цілому місті. Вони чекають на нього, без них, без цих чудових створінь, він був би ніхто тут, на чужій ворожій землі. Майже всі розвідувальні дані, відправлені до Центру, вдалося отримати завдяки саме їм. І не сьогодні, а ще півроку тому, лякав би його Медведєв військовим трибуналом та розстрілом.

- Ти маєш вбити Даргеля, - лютував Медведєв у черговий раз, - маєш вбити, чого би нам це не коштувало. Прийшла радіограма від Судоплатова. Центр знає - Даргеля ліквідовано.

...У перших числах жовтня викрадене під час першого атентату авто перефарбували у зелений колір і замінили номери. Кузнецов кожного дня тренувався майже до нестями: стріляв у причеплені на деревах мішені. За тренуванням уважно почергово слідували начальник розвідки Лукін та комісар Стехов.

Ранком, 8 жовтня 1943 р., Микола Кузнецов та Микола Струтинський під'їхали на перефарбованому, з заміненними номерними знаками авто до будинку, де мешкав заступник гаулейтера України. Хвилини за п'ять Пауль Даргель вийшов з помешкання і рушив у напрямку рейхскомісаріату.

- Давай, Миколо, - прошепотів “Спокійний”, - дивись, він сам і поблизу нікого.

Кузнецов вискочив з авто, зробив кілька кроків, наздоганяючи Даргеля, та стрелив. Куля пройшла поряд, генерал зупинився від подиву. На відстані декількох кроків в нього цілив оберлейтенант німецької армії з “Залізним хрестом” першого класу на грудях.

Від подиву німець стояв як вкопаний. Кузнецов чавив на гашетку пістолета з глушником, рука чомусь тремтіла, кулі не

лягали у “мішень”, а летіли поряд.

За спиною заревів мотор, авто почало рухатись, терорист стрибнув на сидіння поряд із Струтинським і вилаявся російською. На шаленій швидкості вони летіли вулицями Рівного, так і не розуміючи, що трапилось.

- Він заговорений якийсь, - промовляв раз по раз до водія Микола Кузнецов. - Стріляю, а кулі летять поряд!

- Медведєву розповіси, - тільки й відповів розлючений Струтинський.

Після пострілів у Пауля Даргеля каральні фашистські органи запрацювали з новою силою. Арешти українських педагогів, священників, лікарів, діячів мистецтва, журналістів, активістів “Просвіти”, студентів відбувалися не тільки у Рівному, а й у інших містах і селах області.

До тисяч ув'язнених, які утримувались у в'язницях після масових арештів 16 липня 1943 р., приєднувались нові жертви. Нацистам вже давно потрібен був хоча б найменший формальний привід для їх масового знищення. Він знайшовся після подій 20 вересня та 8 жовтня.

П'ятсот націоналістів, що знаходились у тюрмах, представників інтелігенції та кількох видних релігійних діячів було оголошено заручниками.

Німецька влада офіційно заявила: якщо терорист не здається у визначений термін, усіх заручників буде розстріляно.

Кілер не здався. 15 жовтня 1943 року у долині поблизу села Видумка фашистські кулі обірвали життя 350 кращих синів та дочок української громади Волині. Людей виводили з машин, розстрілювали, тіла спалювали та засипали землею. Було знищено відомих православних священників, члена адміністрації УАПЦ В. Мисечка, протоієрея А. Пінкевича, А.Кирилюка, М.Малютинського, М.Жавронського, В.Перебийніса, М.Сагайдаківського, доктора медичних наук А.Коваленка, педагогів

Ф.Музичука, О.Бусела, К.Помазанську, О.Кунцевич, інженерів М.Самчука, А.Мисечка, П.Могильницького, журналістів Т.Притаса та П.Колесника.

Останніми на розстріл вели акторів місцевого українського театру. Вони підтримували під руки стареньку діячку Українського Червоного Хреста Харитю Кононенко. Вона прибула з далекої еміграції до рідної землі, щоби у лихоліття війни допомогти землякам вистояти, вижити. Сотням волинян, військовополоненим різних національностей врятувала життя ця мужня літня жінка. Харитя Аристівна стояла біля братньої могили на своїй рідній землі, над тілами людей, яких так любила. Стояла і в останнє молилася Богу. Куля обірвала ту молитву ...

РОЗДІЛ 2

Медведев лютував ще більше, ніж після першого атентату. Він зненавидів Кузнецова, хоча і раніше не ставився до нього з особливою прихильністю.

- Як так? - не раз звертався до Стехова, - стріляти тричі майже упритул і не влучити. Проводь, комісар, роботу, проводь, поки з нами її не провели.

Стехов працював. Він довго і вперто пояснював Кузнецову те, що той знав не гірше комісара. Ніхто і ніколи не подарує йому тієї величезної кількості німецьких та окупаційних дойчмарок, витрачених на ресторани, гарних жінок, та групу прикриття, яка знаходилась разом з ним у Рівному. І що тільки вдалі терористичні акти дають йому мізерний шанс залишитися живим, у іншому випадку, куля чекає на нього.

Настрій партизанських командирів значно поліпшився тільки 17 жовтня, коли в загоні довідались про знищення у Рівному лідерів ОУН та української інтелігенції.

Медведев розумів, зупинятись не можна ні на хвилину. Потрібно діяти. Тим більше, що Валя Довгер повідомляла: Даргель, як і раніше, ходить обідати пішки, ніби нічого і не трапилося. Тільки за п'ять хвилин до його виходу з будівлі РКУ вулицю оглядає хтось із агентів поліції.

Полковник викликав Кузнецова до себе у землянку і довго, як колись практикував на допитах в одеській чека, пронизливо дивився на нього. “Ну що, Микола, - мовив нарешті. - Як жити далі розраховуєш, якщо із зором у тебе не все гаразд і руки тремтять, як у епілептика?”

- За декілька днів я ліквідую Даргеля, - тихо відповів Кузнецов. - Не більше як за доби три - чотири. У тому ж самому місці. Там не чекатимуть, життям своїм клянусь - ліквідую.

- А чого воно варте? - мовив полковник. Після довгих роздумів продовжив: - Спробуй востаннє. Більше гратися з тобою ніхто не буде.

Начальник розвідки загону “Переможці” Лукін готував Струтинського. З гаража гебітскомісара знову вдалось поцупити авто, на цей раз зелений “адлер”. Замість знаку РКУ на ньому було прикріплено знак і номер вермахту.

...20 жовтня 1943 р., вулиця Шльоссштрассе, Рівне. Точнісінько у встановлений час о 13.30 з будівлі рейхскомісаріату вийшов генерал Даргель у супроводі свого ад'ютанта.

На малій швидкості слідом за ними вів авто переодягнений у форму солдата рейху Струтинський. Поряд у нервовому напруженні знаходився оберлейтенант Пауль Зіберт. Коли авто майже порівнялось з німцями, оберлейтенант відчинив двері і вискочив на бруківку. “Слава Україні!” - закричав він. На цей раз у його руках не було пістолета, важка, додатково укріплена цвяхами протитанкова граната летіла у бік генерала. Той інтуїтивно

обернувся: що це? Той самий оберлейтенант із Залізним хрестом на грудях. Даргель встиг впасти долі. Вибух пролунав у двох кроках від нього біля бровки тротуару.

Кузнецов скочив у авто, не чекаючи результату. За декілька хвилин авто гестапо сіло на “хвіст”, але “Спокійний” знав свою справу добре. Втекти вдалось і цього разу.

За три доби стало відомо: Даргеля поранено і відправлено на лікування до Берліну. Під час атентату постраждав німецький полковник, який знаходився на протилежній стороні вузької вулиці. Легке поранення отримав і сам терорист-невдаха.

- Заговорений він, заговорений, - бурмотів під ніс прив'язаний мотузками до грубезної сосни у розташуванні медведевського загону Микола Кузнецов.

Він стояв напіводягнений і стиснутий так міцно, що годі й поворухнутися. Майор Лукін зачитував наказ про його розстріл як зрадника Батьківщини, а двоє найбільш наближених до Медведєва партизанів готували зброю.

Після того, як твердо і чітко пролунало останнє слово - розстріл і гримнули запобіжники гвинтівок, Микола заплющив очі. Чомусь пригадалися останні перед атентатом слова Медведєва: “Еріха Коха не дістав, не дістанеш Даргеля у сиру землю підеш, під сосну високою чи на сосну, яка різниця”. Ну от і все, зрозумів він, кінець...

Пострілів не пролунало.

Немов крізь стіну почувся голос полковника: “Не стріляти, нехай стоїть тут цілу ніч, прохолоджується. Може, шнапс німецький на холоді повиходить, і руки на другий раз тремтіти не будуть”.

Тим часом до Рівного, після нападу на заступника гаулейтера України, прибув обергрупенфюрер СС фон Бах Залевські. На терміновій нараді він наголосив командуючому військами генералу Ільгену:

- Ви зобов'язані в першу чергу забезпечити спокій співвітчизникам на завойованій території. А що трапилось? Серед білого дня нам стріляють у спину! У самому центрі міста. На ваших очах! І найстрашніше те, що бандити застаються непокарані. Ось так ви служите Фюреру! Сором! Усім нам сором. Фюрер цього не пробачить.

- Я наказую! Оточувати та знешкоджувати будь-яке вороже угруповання.

Якщо для цього потрібно спалити десятки сіл - паліть, потрібно знищити тисячі, сотні тисяч людей - знищуйте.

У відповідь генерал Ільген вимовив чітко:

- Ваші поради допоможуть мені, обергрупенфюрер. Я виконаю свій обов'язок.

- Дійте! - Коротко кинув Бах Залевські.

На мирні українські села, розташовані в районах рівненських, сарненських та цуманських лісів, полетіли важкі фашистські бомби. Каральні загони розпочали “зачісування” та фільтрування корінного населення. У Рівному розпочались чергові арешти членів ОУН.

РОЗДІЛ 3

Оржівські хутори. Тимчасове розташування головного штабу УПА. Грипис.

... *“Друже провідник, ставлю до відома, що поряд з тілами забитих невідомою особою фінансового радника Ганса Геля та його помічника, СД було знайдено гаманець, в якому знаходились гроші, золоті монети та грипис з провокаційним текстом, написаним на ім'я одного з наших провідників. Скоріше за все, гаманець було підкинуто у провокаційних цілях. У Рівному розпочались допити, арешти та розстріли керівників ОУН та української інтелігенції ...” - “Хмара”.*

... Надрайонним провідникам СБ. Наказую розпочати пошуки чоловіка, який 20 вересня 1943 р. здійснив атентат проти працівників рейхскомісаріату у м. Рівне. З'ясувати, яким чином до провокатора потрапив грип на ім'я провідника УПА ...

Клим Савур.

Зовсім поряд у цуманському лісі морально і тимчасово фізично знесилений Кузнецов обмірковував свої подальші дії. Він хотів якнайшвидше вирватись звідси, з цього ненависного Медведєвського загону. Туди - у Рівне, до звичного життя, коханих жінок, нормальної їжі та напоїв. Він знав, що його шукає поліція, здогадувався, що розпочала пошуки УПА, але від цього вже неможливо було нікуди подітись. Він добре знав, що приречений, приречений на загибель і не має ніяких шансів на порятунок. Все, що можна було зробити - це відтягнути щасливі миттєвості життя на рік, місяць, день, годину. І витратити його тут, у ненависному лісі, не мало ніякого сенсу.

З особистої справи Кузнецова М.І.

1. Народився 27 липня 1911 р. у селі Зирянка Талицького району Свердловської області. У церковній книзі записаний та хрещений ім'ям Никанор.

2. У вересні 1918 р. поступив у перший клас Зирянської початкової школи.

3. 23 червня 1926 р. закінчив Талицьку семирічну школу. У вересні цього ж року поступив на перший курс Тюменського сільськогосподарського технікуму за спеціальністю - агроном.

У листопаді 1926 р. прийнятий до лав ВЛКСМ.

4. У вересні 1927 р., після смерті батька, призупиняє навчання у Тюмені. Повертається у Талицю, де поступає у лісовий технікум.

5. У травні 1929 р. рішенням комсомольської організації "...

за приятельські стосунки з сумнівними особами, зверхнє відношення до товаришів, кулацьке походження...” Кузнецова М.І. виключено з лав ВЛКСМ, а згодом - з технікуму.

6. У квітні 1930 р. виїжджає з Талиці та починає працювати помічником таксатора лісовпорядження у місті Кудимкар Комі-Перм'яцького національного повіту. Після апеляції у Центральний комітет ВЛКСМ у комсомолі відновлений.

7. 1931 р. - офіційно змінив ім'я Никанор на ім'я Микола.

8. У червні 1932 р. Кузнецова М.І., за його заявою, разом з групою працівників партії лісовпорядження, звинувачено у шахрайстві, підробці документів та розкраданні державних коштів. Заарештований працівниками політвідділу ОДПУ 4 червня.

9. 17 листопада 1932 р. народним судом 1 - ї дільниці Кудимкарського району Комі-Перм'яцького повіту Уральської області Кузнецова М.І. засуджено до двох років позбавлення волі. 26 грудня, враховуючи допомогу під час слідства та тісну співпрацю з працівниками слідчих органів, Повітовий суд замінив позбавлення волі виправно-трудовами роботами.

10. Під час слідства завербований органами НКВС. Присвоєно кодове псевдо “Кулик”. У липні 1934 р. переїжджає у м. Свердловськ. Працює статистом у тресті “Свердловськліс”, згодом переходить на роботу на Верх - Ісетський металургійний завод (кодове псевдо “Учений”).

11. 5 травня 1935р., враховуючи бездоганне знання німецької мови, органами НКВС упроваджений до німецьких спеціалістів, які вели монтаж устаткування заводу Уралмаш. Працює райсцеховщиком конструкторського

відділу. 1936р., після репресій та арештів сотень іноземних спеціалістів і працівників заводу за звинуваченням у шпигунстві, проведених органами НКВС, Кузнецов М.І. звільняється із заводу.

12. З 1936 по 1938 р. працював під виглядом технічного спеціаліста (псевдо “Колоніст”).

13. У квітні 1938 р. заарештований та загратований вдруге. Згодом переведений до Москви, де розпочинає виконувати особливі завдання. Позаштатний співробітник 1-го (німецького) відділу контррозвідки. Спеціалізація - організація знайомств жінок легкої поведінки зі співробітниками та спеціалістами дипломатичних місій з подальшою їх компрометацією, вербовкою та ін.

14. На початку 1942 р. упродовження у табір військовополонених німецьких льотчиків для стажування (м. Красногорськ, №27/11).

15. 1942 р., весна - літо, починає готуватись до розвідувальної роботи на окупованій території.

16. 26 серпня 1942 р. закинутий на терени Волині, у розташування диверсійно-розвідувального партизанського загону “Переможці” під керівництвом полковника Медведєва.

**“Командующому АДД
генерал-лейтенанту Голованову.**

Боевое донесение.Соединение Нестерцева.

26 августа 1942года. 7.00.

Карта 500 000.

В ночь на 26 августа 1942 года произведен один самолетовылет по специальному заданию НКВД. Боевой налет, 8 часов 30 минут. Летчик Тацкий, штурман Пономаренко. В 20.00 25 августа вылетели на выброску 11 человек парашютистов и 100 кг груза в район Каростеня. В

00.22 26 августа курсом 120 градусов с высоты 200 метров группой в обе двери через 20 секунд по сигналу с земли (семь костров прямоугольной формы) выбросили 11 человек парашютистов и 100 кг груза на пересечение дорог 5 км юго-западнее станции Боровое, что 105 км западнее Коростеня. Раскрытие парашютов и спуск происходили нормально. В районе цели стрельбы и каких-либо движений не замечено. При полете до цели в районе Алсуфьево - Сеца самолет подвергся обстрелу крупнокалиберной ЗА (зенитной артиллерии) до трех точек. В 21.45 на высоте 3500 метров два раза атаковался звеном истребителей Me-110.

Маневром по высоте экипаж ушел от атак. Экипаж невредим, за исключением - в воздухе заболел бортрадист лейтенант Буланов (головные боли, резь в животе, рвота). Погода по маршруту: облачность 6-8 баллов, дымка, видимость 1-3 км. Высота 3.5-4 тысячи метров. В районе цели: слабая дымка, облачность 5-7 баллов, высота 3-4 тысячи метров."

...Він ненавидів і водночас побоювався Медведєва. Знав: той у будь-яку хвилину може забрати в нього таке коротке, але наповнене життя, списати усі свої гріхи і знищити. Але знав і те, що поки живий гаулейтер України Еріх Кох, полковник буде боятись це робити. Адже завдання знищити гаулейтера отримав не тільки Микола, але й Медведєв, який мав забезпечити прикриття. І ні керівник операції Судоплатов, ні інші поважні кремлівські чиновники, незважаючи на всі заслуги Медведєва, не пробачать йому провалу операції.

Вкотре Микола згадував всі невдалі спроби замаху на Коха. Відпочиваючи у ресторані "Дойчегоф", він звернув увагу на те, що серед офіцерів, які проводили час у закладі

дуже вільно почуває себе обер-єфрейтор, який і права не мав тут знаходитись. Обер-єфрейтор виявився особистим дресирувальником собак гаулейтера.

За кілька діб оберлейтенант Пауль Зіберт отримав інформацію: єфрейтор Шмідт має коханку, гарну розбещену полячку на ім'я Ядвіга. Рудий Шмідт, який вперше у житті мав таку гарну пані, був приголомшений. Легко викидав на примхи полячки усю свою заробітну платню. З часом її забракло.

На квартирі своїх друзів Камінських Микола познайомився і потоваришував з єфрейтором. Шмідту сподобався щедрий оберлейтенант, у якого кожної необхідної миті була можливість позичити гроші, який завжди сам розраховувався за напої та найдки, замовив йому підготувати цуценя німецької вівчарки, ще й заплатив наперед дуже гарні гроші....

Коли оберлейтенант пообіцяв по закінченні війни взяти Шмідта працювати до себе у “маєток”, вони і зовсім стали друзями.

Згодом Шмідт познайомив Кузнецова з дуже впливовою людиною, ад'ютантом рейхскомісара України гауптманом фон Бабахом. У Бабаха були ті ж проблеми - нестача коштів. Кузнецов швидко розібрався у ситуації і став програвати вагомі суми гауптману у карти. Дуже велику довіру до оберлейтенанта зі сторони ад'ютанта Еріха Коха викликали його бойові нагороди, яких не мали тилові офіцери.

Тому, коли у травні 1943 р. “наречена” Зіберта Валентина Довгер отримала, як і інші рівнянки, повідомлення про мобілізацію до Німеччини, Кузнецов знав, до кого звертатись.

Довгер Валентина, народилась у с. Клесів на Рівненщині. (Батько, Довгер Костянтин - працював лісником у Клесівському лісництві. Ліквідований СБ УПА за зраду). Працювала у рейсхкомісаріаті України. Завербована радянською розвідкою. Вважалася “нареченою” Пауля

Зібєрта та слїдкувала за його діями у м. Рївне. Згодом заарештована та вїдправлена до тюрми у м. Мюнхен. Пїсля закінчення Другої свїтової вїйни проживала у Москві. Нагороджена орденом Ленїна.

Фон Бабах уважно вислухав Зїберта і пояснив, що питання вїдмїни мобїлізацїї “фольксдойче”, якою була Довгер, вїрїшує тїльки сам гаулейтер. “Але я зроблю все можливе для того, щоби рейхскомїсар вас прийняв, - пообїцяв вїн. - На даний момент його у мїстї немає, вилетїв до Берлїна, щоби поховати свого давнього товариша, начальника штабу штурмових загонїв Вїктора Лютце”. (Згодом в загонї Медведєва довїдались, що Лютце було лїквїдовано на Волинї однїєю з сотень УПА, але нїмецькї часописи писали про його загибель у автокатастрофї).

25 травня Кох повернувся до Рївного, 26 травня Шмїдт передав фон Бабаху заяву Довгер, а вже 30 травня стало вїдомо, що Кох прийме фрейлїн та оберлейтенанта по питанню мобїлізацїї.

Потрапити на приватну аудїєнцїю до Коха - було нечуваним успїхом, Кузнецов розумїв - це шанс виконати своє основне завдання - лїквїдувати гаулейтера України. Але вїн розумїв і друге - чїткої уяви і чїткого плану, як це зробити - не було, ішов навманя. Якщо до Коха пустять без обшуку, (що було дуже малоймовїрним), вїн стрелить. Хоча виникало ще одне питання: Як пронести “Вальтер”? Як би не було, буде стрїляти і навїть зробить спробу втекти, хоч і втеча теж була нереальною. Щоб з того не вийшло, Медведєв і Москва будуть знати : так вїн робив спробу, хотїв лїквїдувати Коха і виконати завдання.

...31 травня 1943 р. опївднї до будївлї РКУ пїд’їхала кїнна брїчка. З неї вийшли суходїльний оберлейтенант із Залїзним хрестом на мундирї та тоненька дївчина, рокїв вїсїмнадцяти.

Їх вже чекали. Зустрїчав сам гауптман фон Бабах, що викликало неабиякий подив у охорони. У ту ж хвилину

гауптман, поряд з доброю, зробив для Кузнецова і злу справу “Відганяйте бричку від будівлі, - наказав він. - Крім авто РКУ, тут зупиняться заборонено”. (Згідно задуму терористів, коляска мала стояти на вулиці за рогом, щоби була можливість швидко втекти після атентату).

Микола Гнидюк, який правив кіньми, від’їхав на чималу відстань від залізної брами. Він теж зрозумів - сховані у бричці скоростріл та гранати не знадобляться. Гнидюк мав чітке завдання - ліквідувати після замаху на гаулейтера самого Миколу Кузнецова і Валю Довгер.

Гнидюк Микола, народився у Рівному. 1937 р. засуджений по кримінальній справі польським судом до багаторічного ув’язнення. Після втечі переховувався на території Радянського Союзу. 1942 р. закинтий на Рівненщину у складі групи парашутистів полковника Медведєва. Діяв у місті під виглядом комерсанта Яна Багінського.

Зіберт, фон Бабах і Валентина зайшли до приміщення охорони, де отримали попередньо підготовлені перепустки. Поки до аудієнції готували Валю, яку рейхскомісар України приймав першою, охорона запропонувала Паулю Зіберту здати зброю. Улюблений “Вальтер”, на який плекав надії виконавець атентатів, перейшов до рук одного з охоронців.

Кузнецов чекав під масивними дверима і навіть почав заспокоюватись. От і все, відстрілявся. Все чітко і зрозуміло, пальцем у гаулейтера не влучиш, а семеро хлопців з групи прикриття, що прогулювались ближніми вулицями, на штурм будівлі не підуть.

Чомусь на мить пригадалися невдалі спроби замаху на Коха. Спочатку рейхскомісара планували вбити 20 квітня 1943 р. під час мітингу у центрі міста з нагоди дня народження

Гітлера. Група бойовиків - поляків на чолі з Миколою Кузнецовим мала закидати трибуну гранатами, ліквідувати Коха і його оточення. Але у той день гаулейтер у невідкладних справах вилетів до Кенігсберга. Робити замах на заступників терористи не наважились.

“Тимофій” - Центру, 6 червня 1943 р.

Термінове повідомлення “Колоніста”. Німець Мак повідомив йому, що 5 червня очікується приїзд до Рівного Розенберга. За додатковими даними, отриманими з різних джерел, помітно приготування для зустрічі поважної особи. Підготовлено прапори, проведено терміновий ремонт, готується сцена, трибуна, йдуть репетиції співробітників до урочистої зустрічі, готуються підставки для портретів. Від працюючого у Німецькому будинку поляка стало відомо, що 6 червня там відбудуться урочисті збори, де, імовірно, виступатимуть Розенберг і Кох. У Рівному встановлено дуже тяжкий режим: йде поголовна перевірка документів, відбуваються масові облави і страти. Можливо, все це пов'язано з приїздом Розенберга.

...Отримавши повідомлення “Колоніста”, терміново послав до міста чотирьох бойовиків з протитанковими гранатами, незалежно від групи “Колоніста” та інших наших агентів...

Друга спроба замаху, розроблена, як і перша, під керівництвом Медведєва, серед бойовиків згодом отримала назву “За двома зайцями”. До Рівного очікували прибуття теоретика партії нацистів рейхсміністра Альфреда Розенберга. Еріх Кох мав зустрічати його на аеродромі. Медведєвці планували напад на них на одній із вулиць, на шляху руху авто. Знищити вищих німецьких керівників мали за допомогою

протитанкових гранат обох разом. Це був би скандал світового рівня. Але німецька охорона не підпускала нікого на відстань ближчу за чотири метри до бруківки. Тому задум був приречений на невдачу.

Ще за одним варіантом, потрібно було скинути нашпигований вибухівкою патефон з балкону будинку прямісінько на авто з Кохом та Розенбергом. Будинок дійсно знаходився на шляху пересування, патефон нашпигували вибухівкою, але Розенберг до Рівного прибув потягом через Клевань.

Третьою спробою мав бути штурм групою бійців загону Медведєва будівлі РКУ, захват, або ліквідація Коха. У цуманському лісі навіть почали готувати групу захоплення, але цей план був настільки невдалим і відірваним від реального життя, що його згодом відмінив сам Медведєв.

Кузнецов пропонував бомбувати будівлю РКУ радянськими літаками, яким вони з товаришами мали дати сигнал. Але Кох мав чудово обладнане бомбосховище, і якщо літаки навіть дістались би до Рівного неушкодженими і почали бомбування, він мав стовідсоткову можливість встигнути захватись.

Від думок відірвали відчинені двері до кабінету Коха. Валя, яка вийшла з нього, була бліда і навіть не встигла подати ніякого знаку очима.

Пауль Зіберт зробив крок, двері зачинились: “Хайль Гітлер!” - привітався бойовий суходільний офіцер до гаулейтера України. Той відповів і запропонував присісти. У ту ж хвилину за його спиною стало два особистих охоронця рейхскомісара у формі СС. Третій стояв навпроти, за спиною гаулейтера. Ще двоє - біля вікон. На підлозі розляглись дві здоровенні, добре вивчені рудим Шмідтом, німецькі вівчарки.

“Оце так! - зрозумів Кузнецов, - який там “Вальтер”? За хустиною до кишені потягнешся - знищать на місці. Добре, хоч відразу зброю відібрали, більше маю шансів у живих залишитись”.

Вдітий у брунатний нацистський мундир кремезний

рудуватий чоловік з вусами під фюрера, полювання на якого йшло вже більше року, задавав питання:

- Як ви, кадровий офіцер німецької армії, могли зв'язатись з якоюсь місцевою, незрозумілої поведінки, дівчиною? Чому надумали з нею одружитись? Чи потрібно кавалеру бойових нагород прохати залишити її на території України, тоді як місце цієї дівчини серед десятків тисяч таких самих, як вона, на підприємствах Німеччини.

Обер-лейтенант з повагою заперечив:

- Шановний пане рейхскомісар, фрейлін Довгер - чистокровна німкеня, я добре знав її забитого партизанами батька, бачив необхідні документи, які, на жаль, знищила пожежа. Я дуже кохаю цю дівчину і знаю, що вона своєю працею принесе не менше користі тут, на території України. Але це вирішувати не мені, а вам, пане рейхскомісар.

- Де ви народились, Зіберт? - задав неочікуване запитання рейхскомісар.

- У Східній Пруссії.

- То ми з вами земляки, - мовив Еріх Кох. - Дуже приємно.

Він підтягнув до себе клопотання і зробив напис: розпорядження про мобілізацію до Німеччини відмінити, Валентину Довгер зарахувати у господарський відділ рейхскомісаріату.

- За що отримали Залізні хрести? - було наступним запитанням.

- Перший - за похід до Франції, другий - до Росії, - чітко відповів Пауль Зіберт.

- Чим займаєтесь зараз, після поранення?

- Тимчасово служу у "Віршафтскомандо", займаюсь заготівлею лісу по лінії Овруч, Дубне, Рівне... Але чекаю повернення на фронт до своїх побратимів.

- Де знаходиться ваша частина?

- Під Курськом.

- Під Курськом? - рейхскомісар посміхнувся. Незабаром

ми завдамо росіянам нищівного удару на важливій ділянці фронту. Нові танки фюрера у порох зітруть всі спроби їхнього опору.

“Є Бог на світі”, - подумав Кузнецов. - Секунду тому Еріх Кох майже підтвердив інформацію, яку терміново потрібно передати Центру.

У приймальні він із задоволеним виглядом звернувся до Валентини, демонструючи підпис Коха: “Все добре, моя кохана, пан рейхскомісар задовільнив наше клопотання!”.

Потім щиро подякував фон Бабаху і разом з “нареченою” рушив до виходу.

Важливе повідомлення про наступ німців під Курськом за добу знаходилось у Москві, а оберлейтенант Пауль Зіберт зі спітнілим чолом описував подробиці подій, які відбулись.

- Наступного разу я обов’язково знищу його, - запевняв він Медведєва, - на тілі вибухівку пронесу і знищу. Інакше цього зробити неможливо.

Другої аудієнції для суходільного оберлейтенанта не відбулось.

РОЗДІЛ 4

Тут, у розташуванні партизанського загону “Переможці”, де його знали як Миколу Грачова, Кузнецову часто пригадувалась Москва. Як він у новенькому однострої військово-повітряних сил заходив у елітні ресторани на кшталт “Арагві”, “Асторії”, “Аврори” чи “Націоналя”.

Погляди гарних жінок різного роду поведінки і виховання ніколи не пробігали повз вродливого старшого лейтенанта. Саме тут він знайомився сам і знайомив німецьких військових та представників дипмісії з балеринами Большого театру. В “Арагві” і звів його безпосередній шеф контррозвідки Віктор

Ільїн з технічним співробітником апарату військового аташе генерал-майора Кестринга, тридцятирічною білявкою, яку ласкаво називали Пуся.

Микола знав багатьох жінок і був ласим до кохання, але коли вперше опинився у ліжку разом з Пусею, дуже здивувався її темпераменту. Це було щось на зразок польоту на літаку-винищувачі з елементами вищого пілотажу.

- Прилетіли, - зрозумів Кузнецов, - потрібно від цієї жіночки подалі, до більш спокійніших.

Але Ільїн заборонив розлучатися з Пусею.

- Тримайся, - підбадьорював він, - побільше горіхів волоських вживай, морепродуктів. У "Націоналі" завжди ікра червона найсвіжіша, нею і закушуй. На літаку важче літати, але ж літають люди, а ти Пусі якоїсь злякався.

Коли одного вечора Ільїн запропонував йому познайомитися з покоївкою посла Норвегії, за національністю німкеню, Микола розхвилювався:

- Навіщо ви мене під танки кидаєте, я ж за легендою льотчик? В мене і так їх вже три, а якщо порахувати Пусю, то вже не три, а цілих шість. Боюсь, не витягну і ікра червона не допоможе.

- Така в тебе робота, - сміючись відповідав Ільїн. - Терпи, покоївка, кажуть, спокійніша. В кіно її запроси, в ресторан, чим швидше квартиру посла оглянемо та пристрої різні встановимо, тим швидше і розлучитесь.

- Ото роботу собі надібав, - роздумавав Микола, - інший би, скоріше за все, не витримав. Сьогодні Ксана Оболенська подзвонила, художниця з Петрівки, не жінка - лялечка. Прийти просила, картину нову подивитись. Картина - картиною, а заночувати доведеться. Пояснюй їй потім півночі, що випробування на літовищі важкими були, що стомився дуже. Ксану він кохав. Кохав більше за всіх жінок, яких знав до цього часу. Не те, що першу дружину у далекому Кудимкарі. (Олена Чугаєва працювала медичною сестрою хірургічного відділення і була доброї поведінки та старих поглядів. Разом вони прожили

всього три місяці і розійшлись на початку березня 1931 року.)

Згодом тут, у Москві, він познайомився з дуже схожою на неї зовнішньо, але тільки не правилами поведінки, покоївкою військово-морського аташе німецького посольства фон Баумбаха Гертою. (Тоді на конспіративній квартирі в районі Старої Басманної за допомогою фотокамер вдалося зафіксувати військово-морського аташе під час занять сексом у не зовсім природній формі.)

Коли, по завданню керівництва, він почав знайомити німецьких спеціалістів, представників посольств і дипмісій з балеринами Большого, то сам покуштував задоволення майже з кожною з них. Вони були схожі одна на одну: стрункі, веселі, вродливі, темпераментні та дуже охочі до розваг. Вони добре знали, що потрібно робити і про що не треба розпитувати у німецьких, чеських та інших посадовців. Ті, час від часу, після сеансу кохання розповідали усе самі.

Микола систематизував інформацію і пересував її куди слід. Саме тоді старша від нього років на п'ять прима-балерина Большого театру Анна і навчила його, молодого чоловіка, всьому тому, що і не було написано у знаменитій Камасутрі. Чарами кохання вона наче загіпнотизувала Миколу. Саме завдяки Анні він не тільки удосконалив свої знання у мистецтві кохання, але й вивчив правила поведінки вищого світу.

Ніхто і ніколи вже не міг дорікнути йому, уродженцю маленької, Богом забутої Зирянки, правилами поведінки та етикету. З такими витонченими манерами міг бути тільки нащадок дворянського роду.

Смак актрис і балерин він зрозумів ще у місті Свердловську, виконуючи там завдання на “Уралмаші”. Захоплюючий роман з актрисою місцевого театру полячкою Язею тривав досить довго. Саме Язя добре навчила його польській мові. На той момент він вже досить добре, з сімома діалектами розмовляв німецькою, комі-пермятською та володів міжнародною, дуже модною тоді, мовою “есперанто”. Це був природній талант, посланий йому від Бога.

Одного разу в театрі, куди було запрошено німецьку делегацію, яка прибула для ознайомлення з роботою знаменитого ЗИСу, він отримав завдання від Василя Рясного,

який відповідав за роботу з німцями, познайомитись зі співробітницею німецького посольства Еммою.

Після того, як він представився їй інженером-випробувачем автозаводу в Філях, німкеня виявила до лейтенанта неабиякий інтерес. Емма називала його ласкаво Руді і дуже полюбила ресторан “Арагві”. Не відмовлялась і від кафе “Національ” та ресторану готелю “Урал”. Одного разу в Миколи навіть забракло коштів оплатити рахунок.

Всі ці жінки забирали не тільки сили та час, але й купу грошей. Тих, що давали на оперативні потреби, вже давно не вистачало, можливо, тому й довелося зайнятися гендлюванням годинниками та антикваріатом, речами, які купував поблизу ювелірного магазину у Столешніковому провулку. Тоді йому добре дісталось на горіхи від начальника відділу контррозвідки НКВС Леоніда Райхмана (“стуканув” хтось із співробітників нагляду головного управління держбезпеки). Але грошей після цього почали виділяти вдвічі більше. Та вони майже одразу пішли на забаганки покоївки посла Ірану та на Ірму, дружину особистого камердинера посла Німеччини Ганса Флігеля. З покоївкою посла Ірану довго не займався, а ось Ірма вибовкала, коли шефа не буде вдома і колеги чекісти, поки він, Микола, задовільняв її еротичні фантазії, зуміли встановити підслуховуючі пристрої в квартирі дипломата. Саме Ірма подарувала йому модний серед високопосадовців чоловічий одекolon “Кельвассер”, до аромату якого він звик так, що не міг і не хотів користуватися іншим ні тут у Москві, ні у Рівному, ні у лісі під Цуманем.

- Зробимо тебе адміністратором Большого театру, - яось заявив Ільїн. - Вигляд у тебе на п'ятірку, навіть парфуми справжні вже навчився підбирати, на місці будеш з балеринами питання вирішувати.

Але начальник відділу, старший майор держбезпеки (у військовій ієрархії - генерал) Петро Федотов чомусь відмінив це призначення.

Кузнецов трохи ображався на Федотова, ні, не за Большой, а зовсім з іншої причини. Він декілька разів просив того посприяти йому до вступу на англomовний факультет інституту іноземних мов. Федотов кожного разу відповідав те саме:

- З твоєю біографією та анкетними даними ми тебе не можемо навіть у школу сержантів держбезпеки прийняти. Тільки у тюрму на третій термін. Дякуй, що ти в нас і так на окладі кадрового оперуповноваженого центрального апарату знаходишся, тому що виняток зробили, як для агента особливо законспірованого. Який там англійський факультет. Маєш сім класів закінчених і по одному курсу двох технікумів - досить. Роботою займайся, вона в тебе відповідальна. Немає тих дипломів, ну то й що? У других є, але такої кількості жінок вродливих, як у тебе, не було й не буде. Та й мов тих іноземних з тебе досить - три, і так забагато, навіщо ще й англійська.

Коли на одній з вечірок у Ксани Оболенської знаменитий кінорежисер Роман Кармен запитав у нього про освіту - Микола вкотре збрехав, що закінчив Свердловський індустріальний. Саме у той вечір він приревнував Ксану, ні не до Кармена, а до відомого та на ту мить дуже популярного артиста Михайла Жарова. Вони ледь не побилися, але Оболенська зуміла заспокоїти і одного, і другого.

- Ви собі будьте відомими та популярними, - роздумував Кузнецов, а Ксана все одно зі мною, а не з вами, хоч ви зірки вивчені, а у мене усього сім класів.

Вона, Ксана, зрадила його вже перед самісінькою війною, коли почали арештовувати та висилати етнічних німців. Злякалась, мабуть, що того Рудольфа Шмідта вишлють теж, а у неї будуть неприємності за зв'язок з ним.

Микола важко переживав розлучення, а одного разу тут, у загоні Медведева, навіть попросив командира в разі своєї загибелі після закінчення війни знайти її у Москві і розповісти, що загинув він героєм.

РОЗДІЛ 5

Кузнецов уперше відчув до себе зневагу Медведєва у вересні 1942р. Тоді його напарник по землянці доповів командирю, що Микола Грачов часто-густо балакає уві сні, та ще й частенько брутально лається. Медведєв спочатку не повірив: не могли чекісти відповідного рангу, як Окунь, Сташко та Волонтовський при підготовці розвідника допустити такого провалу.

Після перевірки виявилось - дійсно, балакає, ще й російською. За тиждень-два перший вихід до Рівного, а тут біда. З цього часу кожна з проведених у сарненському лісі ночей стали для Миколи схожими на жах. Його будили по п'ять-шість разів на ніч і після кожного пробудження він мав сказати кілька слів німецькою. Декілька діб поспіль спати не дозволяли зовсім. Набряки під очима набули вражаючих розмірів, він ходив похитуючись, мов примара, а часом і починав марити.

Таке життя продовжувалось майже місяць, доти, доки під час коротенького перепочинку серед ночі він не вилаявся німецькою. Після цього спати давали вже по 2-3 години, а через декілька діб дозволяли спати цілу ніч. Коли Медведєв впевнився, що балачки призупинилися, а зрідка продовжуються німецькою, вимушене знуцання припинилося.

Нарешті настала можливість спокійно готуватися до поїздки у Рівне, але все одно щодня, ближче до вечора, командир зиркав на нього з підозрою.

Зрештою відповідальний день настав. Хура з кучером, батьком Миколи Струтинського, вже очікувала у лісі. Новенький, заготовлений у Москві німецький однострій був надійно захований під сіном, а полковник Медведєв віддавав останні накази перед дорогою.

На польському хуторі поблизу Квасилова він переодягнувся, там залишили коней і хуру.

Старий Струтинський, вдягнений у чорний цивільний костюм, помітно хвилювався. На деякий час це хвилювання перейшло до Кузнецова, але однострій суходільного лейтенанта надавав впевненості. Він ще раз оглянув себе: гудзики, ремень із бляхою, погони, орел із свастикою, що розмістився вище правої кишені кітеля - все у повному порядку. Над лівою кишенею наглухо причеплено Залізного хреста першого класу. В петлю гудзика протягнуто червоно-біло-чорну стрічку відзнаки другого класу. Збоку - перевірений багато разів парабелум. Бездоганно підготовлені документи на ім'я Пауля Вільгельма Зібера, лейтенанта 230-го суходільного полку 76-ої суходільної дивізії.

Він добре, наче улюблену пісню, вивчив вигадану у Москві "легенду": син лісничого в маєтку князя Шлобіттена, розташованого неподалік від Ельбіна, що у Східній Пруссії. Батько - Ернест Зіберт, загинув у 1915 році. Мати - Хільда, народжена Кюннерт, померла за декілька років до війни. Перед навчанням у військовому училищі служив помічником керуючого цим маєтком. Учасник походу до Франції. Після важкого поранення під Курськом тимчасово є уповноваженим господарського командування по використанню матеріальних ресурсів окупованих областей СРСР на користь вермахту - "Віршафткомандо", займається заготівлею лісу для потреб армії. Нагороджений медаллю "За зимовий похід" та орденом Залізного хреста другого та першого класу.

Старі чекісти з Лубянки, скориставшись тим, що Микола не служив у Червоній Армії, навчали його за статутом німецької. За довгі місяці підготовки він вивчив майже усе: манери, рух, поведінку німецьких офіцерів. Прізвища, звання та посади - від вищого гітлерівського керівництва до "своїх у минулому батальйонних і ротних командирів". Знав адреси

тих крамничок у Німеччині, де міг купувати необхідні дрібнички, назви кафе та ресторанів, де міг бувати. Назви часописів та журналів. Популярні народні та сучасні пісні, і навіть підсумки футбольних зустрічей, які міг бачити.

За півгодини-годину він мав перевірити свої здібності та знання на вулицях маленького західноукраїнського міста, а на даний час столиці окупованої України - Рівного. Микола Іванович читав у Москві видатного письменника В.Г.Короленка і добре запам'ятав, як той описав місто у своєму творі.

“...Якщо ви під'їжджаєте до містечка зі сходу, вам перш за все впадає в очі тюрма, найкраща архітектурна споруда міста. Саме місто розкинулося знизу над сонними ставками і до нього доводиться спускатись по похилому шосе, загородженому традиційною “заставою”...

Знав Кузнецов і думку Адольфа Гітлера про Рівне. Тихим містечком України вважав його фюрер, обираючи для резиденції рейсханцлера цього краю. Верховний Суд України, ставка головнокомандувача німецьких збройних сил на Україні, ставка командувача особливою армією тилу, центральне управління гестапо і поліції, центральний банк, де друкувалися для України німецькі окупаційні марки, розмістилися у будинках Рівного. Більше 240 різних установ знайшли собі місце у невеличкому місті.

...Володимир Струтинський рознервувався до краю. Кузнецов похитав головою і рушив першим.

Ось і центральна вулиця напівзруйнованого, але прибраного міста. Перше чітке привітання до німецького гауптмана, а потім і майора польової жандармерії. Майор якось трохи здивовано кинув погляд на нього, але не зупинився. “Щось не так?” - майнула в голові думка. Наступними військовими, що рухалися назустріч, були троє солдат вермахту. Вони привітались першими. Ніякого здивування в інших очах він

не побачив і знову трохи заспокоївся. Оберлейтенант, з яким привітався за декілька хвилин, теж не звернув на нього особливої уваги.

З повідомлення М.І.Кузнецова після його першого перебування у місті.

...Я був у місті з 8.00 до 19.00 за німецьким часом. Найвищий чин, який мені потрапив на зустріч, - полковник. Бачив представників фінської, словацької, румунської та італійської армій (мало). Основний контингент - німці середнього і старшого віку. Є серед них криві, каліки, але багато і зовсім молодих.

Проходять курсанти льотної та поліційної шкіл. Всі вітаються згідно статуту. Солдати по місту ходять зі штиком, офіцери та унтер-офіцери - з пістолетом "вальтер". Багато елегантно вдягнених німкенів. Офіцери розквартировані по квартирах і частково в казармах по шосе на Дубно, поблизу кладовища. По вулиці Кенінгзберзькій, на відстані 50 метрів від Німецької, розміщено жандармерію, навпроти - гестапо, поряд - гебітскомісаріат, а далі - рейхскомісаріат. Ця будівля під посиленою охороною. По вулиці Німецькій, 26 розташовано політичну поліцію.

Рейхскомісар приймає у вівторок та четвер. Можливо, Кох живе на верхньому поверсі. Його приватна квартира - на Монополевій вулиці, будинок 23.

Місто насичене шпигунами та агентами гестапо. На вулицях поблизу кіосків крутяться місцеві з роверами...

Перше нервово напруження потрібно було якось вгамувати. Пауль Зіберт зупинився біля будівлі кінотеатру і присів на невеличку лавку. Нарешті з насолодою затягнувся дорогою цигаркою (правила, яким вчив німецький статут, пам'ятав

добре: під час руху палити було заборонено). З великої афіші ласкаво посміхалася чарівна білявка, кінозірка Марлен Дітріх. Він бачив її не один раз у німецьких стрічках. Кроків за сто, нервово полапуючи кишені, роздивлявся крамницю Володимир Струтинський.

“Оце провозатого вділили”, - майнула думка в “оберлейтенанта”. Кинув недопалка до бляшанки, що слугувала за смітник, і попрямував далі. Йшов не кваплячись, декілька разів заглянув до крамниць. Вітрини були наповнені товаром і після партизанської їжі дуже закортіло скуштувати чогось вишуканого. Прокотнув слину і зрозумів - потрібно шукати кафе чи ресторан. За декілька кроків знайшов те, що шукав. На дверях невеличкого охайного кафе висіла табличка “Нур фюр дойч” (тільки для німців). Але згадав розповідь Миколи Струтинського про те, що зовсім неподалік від Парадної площі знаходиться ресторан “Дойчегоф”, одне з найкращих місць відпочинку німецьких офіцерів.

- Дойчегоф? - спитав німецькою у хлопчика, який продавав часописи поряд з перехрестям вулиць. Хлопчик вказав рукою потрібний напрямок. Пауль Зіберт придбав у нього декілька газет і рушив далі.

Ресторан знаходився неподалік і вразив своєю охайністю. Господар закладу, якийсь небідний німець, розраховував залишитись у Рівному надовго. Велична зала сяяла дзеркалами, товсті гардини на вікнах, накрохмалені скатертини, важкі новенькі меблі - усе надавало впевненості у тому, що нова влада прийшла надовго. І німецькі офіцери, які вирішили відпочити, повинні відчувати себе не гірше, ніж вдома.

Молоденька чорнява офіціантка, скоріше за все полячка, принесла замовлене. Ще не встиг оберлейтенант з насолодою випити келих коньяку, як звернув увагу на струнку молоду жінку, яка впевнено і плавно рухалася залом. Чарівна білявка, років 25-27 на вигляд, з туго заплетеною навкруг

голови косою, горделивим поглядом та якимись ледь вловимими витонченими манерами вразила з першого погляду. Майже порівнявшись зі столиком, де сидів Пауль Зіберт, жінка кинула привітний погляд у бік лейтенанта.

Його остання кохана Ксана, там, у Москві, відрізнялася надзвичайною красою і, здавалося, не мала жодного недоліку. Але ця молода жінка хвилину тому, тут, у ресторані, вразила так, що забув на мить, для чого він у Рівному.

- Оце так! - мовив пошепки сам до себе, - засидівся я у сарненському лісі, засидівся.

Микола підізвав чорняву офіціантку і неголосно поцікавився:

- Хто ця жінка?

- Старша офіціантка Лідія Лісовська, - відповіла та. Офіцер подякував і вийшов з ресторану.

На вулиці з ноги на ногу переминався Струтинський і всім своїм виглядом показував, що настав час залишити місто. Але чарівна зовнішність старшої офіціантки не давала спокою і тут, на вулиці. Оберлейтенант нарешті оговтався і рушив бруківкою, як і декілька годин тому, впевнено привітався із жандармським патрулем. Холод пробіг за коміром, але патруль не зупинив, хоча один з патрульних кинув погляд на важкий “парабелум” оберлейтенанта.

Вже згодом, за декілька годин, коли ласували на хуторі наїдками, купленими Струтинським у місті, і обмірковували похід до Рівного, Микола зрозумів: армійські пілотки, що була на ньому, носили тільки на фронті. Тут, у тилу, ходили у фуражках. Рідкістю був і “парабелум”, його використовували тільки при виконанні службових обов’язків, в інших випадках користувались більш легким “вальтером”.

- Добре, що хоч документів не перевірили, - бурмотів Струтинський.

Документи перевірили вже згодом, коли Пауль Зіберт прогулювався вулицями міста у підібраній по розміру фуражці,

з “вальтером” у кобурі. Старий кравець Фіма Драхман, який втік з єврейського гетто, знав свою справу добре. Однострій та інший одяг, пошитий Фімою, виглядав на Зіберті бездоганно. Документи, які вперше перевірили в офіцерському казино, теж сумніву не викликали.

У “Зольдбусі” (солдатська книжка) було вказано, що Пауль Вільгельм Зіберт призначений до армії у Кенінгсберзі, обліковий номер 13/18/110. Номер пізнавального жетону - Ru-Zn-X-4, група крові “А”. Записи про поранення.

Документи були надійними. Військову частину, в якій ніби то служив оберлейтенант, було знищено під Москвою, а штабні документи захоплені Червоною Армією. Якщо документи Пауля Зібберта вирішили б перевірити більш детально у поліції чи службі безпеки, то зробити це можливо було тільки через Берлін. Ця процедура займала багато часу. Надійними були і водійські права. Для особливо важливих випадків радянська розвідка забезпечила Кузнецова документом, який надавав його власнику вищі повноваження. Це був справжній гестапівський жетон - овальна пластинка з важкого металу, яку було прикріплено до одягу ланцюжком. З одного боку на ньому було вибито - “Державна таємна поліція” і номер 4885. З другого було відображено орла, який тримав у кігтях свастику. У майбутньому, цей жетон не раз рятуватиме життя радянського терориста-розвідника.

За доволі короткий період часу Микола вивчив розташування майже кожної з німецьких установ: агентств, управлінь, контор, представництв різних організацій.

Волинь, Поділля, Київщина, Полтавська, Житомирська, Дніпропетровська, Запорізька та деякі інші області були підпорядковані рейхскомісаріату України, з центром у Рівному. Тому простору для дій розвідників різного класу та кваліфікації було досхочу. На жаль, московські чекісти

не мали можливості влаштувати Кузнецова хоч би в одну з рівненських установ чи організацій, тому за “легендою” він вважався звичайним заготівельником.

Пауль Зіберт добре знав, що десятою дорогою потрібно минати будівлю на Дойчештрассе, 25, де знаходилося управління поліції безпеки і СД “Генерального округу Волинь та Поділля” (тут було створено особливу групу по боротьбі з радянською партизанкою, парашутистами та підпільними організаціями). Згодом він дізнався, що на Кенінгсбергштрассе та у парку Любомирського у військових частинах було розміщено розвідоргани абвера “Абверштелле Україна” та “Верндикст” на вулиці Сенкевича. Особлива увага, згідно із завданням Медведєва, була прикута до установ українських націоналістичних організацій. Це були “Українська рада довіри”, яку очолював Степан Скрипник, засновник і перший видавець часопису “Волинь” (після того, як його було возведено у сан єпископа Переяславського і вікарія Київської української автокефальної церкви під ім’ям Мстислава, головним редактором став Улас Самчук), “Український допомоговий комітет”, “Просвіта”, ОУН (діяла у підпіллі), “Український червоний хрест” та інші.

Ще швидше, ніж розташування установ, Микола Кузнецов вивчив нічне життя окупованого міста. Будинки розпусти на вулицях “Червоних ліхтарів”, ресторани та казино, завів знайомства з гарними “фольксдойче” (етнічні німці, які мешкали не на території Німеччини).

Згодом відбулося знайомство з чарівною пані з ресторану “Дойчегоф” Лідою Лісовською. Цього разу не зовнішність, яка завжди допомагала у спілкуванні з жінками, не його манери та поведінка вразили найгарнішу мешканку Рівного. Її вразила кількість дойчмарок, які, здавалося, ніколи не закінчаться в оберлейтенанта. Таких дорогих подарунків не дозволяли собі ні власник ресторану, в якому вона працювала,

ні німецькі полковники та генерали, які обожнювали пані “Льолю”. Оберлейтенант не гаючись задовільняв її найвибагливіші примхи і за короткий час досяг своєї мети - оселився у неї під виглядом квартиранта. У нього були й інші квартири, де можна було провести ніч та переховатися: на Миловарній, 19, Цементній, 6, на Ясній, на Франка, 2, у Здолбунові. Але цю, на Легіонів, 15, у Ліді, він полюбляв більше за інші.

Лісовська (Демчинська) Лідія (Леокардія), 1910 р.н., псевдо “Лік”, “Веселовська”, “пані Льоля”, рівнянка. Закінчила Варшавське балетне училище та консерваторію. Неодноразово брала призи на змаганнях з верхової їзди. Однаково влучно стріляла з обох рук. На початку Другої світової війни працювала медичною сестрою.

1938 р. - завербована польською розвідкою (член спілки бойовиків заходу “Блиск” Армії Крайової).

1939 р. - завербована підрозділом англійської розвідки “Сікрет інтеллідженс сервіс”.

1939 р. - завербована радянською розвідкою (співробітник підрозділу контррозвідки Рівненського НКВС).

1941 р. - завербована німецькою розвідкою. Працювала старшою офіціанткою (метрдотелем) ресторану “Дойчегоф” та покоївкою командувача резервними військами генерала Ільгена.

З 1942 р. - надавала значні та вагомі послуги диверсійно-розвідувальному загону червоної партизанки полковника Медведєва.

Ліквідована агентами НКВС 26 жовтня 1944 р. поблизу с.Кам'янка. Наказом президії Верховної Ради СРСР нагороджена орденом Вітчизняної війни I ступеня. Ім'ям Лідії Лісовської названо одну з вулиць м.Рівне.

РОЗДІЛ 6

Кузнецов лежав на дерев'яних дошках доволі сухої землянки партизанського загону “Переможці”. Сотні думок роїлося у його голові. Настрою не було і не могло бути. Життя трималося на волосинці. Чорна смуга невдач переслідувала крок за кроком. Від думок відірвав голос полковника Медведєва:

- Не намуляв боки, Коля? Час прийшов до столиці прогулятись. Давно вже не стріляли ні в кого на вулицях Рівного, я вже не кажу, влучали, а так, хоч би стріляли. Прийшов час, друже, розім'ятися, в Москву доповідати нічого. Хоча радіограму про те, що ти загинув, я вже підготував. Але нехай почекає трохи, встигнемо відправити. Дивися, з ляку ще поживеш на білому світі.

Вони з Лукіним стояли напроти і дуже недобре дивилися на нього.

- Зрозумів! - схопився Микола. - Будемо діяти!

- Дій, дій, - крізь зуби кинув Медведєв, - життя - воно важке, але все одно добре.

Думки заповнили голову, наче рій бджіл і він згадав. А за хвилину вже знав, що робитиме.

Під час параду, присвяченого дню народження Гітлера, де вони мали можливість як слід роздивитися обличчя керівників столиці України, Микола, Валя Довгер та інші партизани звернули увагу на дуже товстого чоловіка, який знаходився на трибуні.

- Хто це? - спитав Кузнецов у Довгер.

- Не знаю, - відповіла та.

Згодом з'ясувалося - це був заступник імперського комісара України із загальних питань і голова контори “Пакетаукціон” Курт Кнут. Контора займалася збором, сортуванням та вивезенням до Німеччини награбованого

майна з окупованих територій.

Курт Кнут був добрим господарником. Він прискіпливо слідкував за роботою підлеглих. Щодня заходив до складів і перевіряв, як іде сортування. З кожного нового авто, яке розвантажувалось, не забував відібрати щось для себе. Усі працівники знали його звичку. Якщо Кнут доторкнувся до якоїсь з речей, цю річ необхідно негайно принести до особливого складу, який належав йому особисто.

Ніхто не знав, якими ще “загальними питаннями” крім, сортування та пакування, займався заступник імперського комісара, але саме він потрапив у поле зору Миколи Кузнецова. Зіберт знав: щоби на деякий час заспокоїти розлюченого Медведєва, потрібно застрелити хоч кого-небудь з керівництва. Кнут був найбільш вигідною мішенню. Без охорони, фірма на відстані від державних установ, звідки не стріляй - а в таку тушу обов'язково влучиш.

...10 листопада о 18.00 Курт Кнут закінчив роботу і виїжджав з підлеглої йому території. Авто з нападниками вже вичікувало поблизу переїзду залізничної колії, де знаходились склади “Пакетаукціону”. Партизани-медведєвці Роберт Глаас та Іван Корицький майже одночасно кинули гранати. Пауль Зіберт на цей раз вирішив перевірити себе у стрільбі зі скорострілу. Він чавив і чавив на гашетку. Кулі та уламки гранат зрешетили машину так, наче в неї влучила бомба.

- Шансів вижити - ніяких, - мовив Микола Струтинський, коли партизанське авто було вже за декілька кілометрів від місця події.

Легко поранений Курт Кнут лежав на дні свого легковика, нічого не розуміючи, дивився на дірки в дверцятах та розтрощене скло, яке, мов сніг, вкривало його товсте тіло. “Що це було?” - довго не міг второпати німець.

Валя Довгер не забарилась чим швидше надіслати в загін

інформацію про черговий невдалий напад. Розлютований Медведєв дивився на невдах-терористів і раз по раз тягнув руку до кобури за зброєю.

- Ти приречений, Коля, приречений, - кинув замполіт майор Стехов.

На місці нападу Кузнецов “згубив” декілька аркушів паперу. Списки очільників рівненської ОУН, яка працювала у підпіллі, колишніх та діючих співробітників української допоміжної поліції та гебітскомісаріату. Німці мали “взяти слід” - звинуватити у нападі Організацію Українських Націоналістів, що і було зроблено у найближчі дві доби. В’язні рівненської в’язниці та заарештовані підпільники в кількості 400 чоловік стали заручниками. Довжелезні та глибокі ями на вулиці Білій чекали на ні в чому не винних людей - жителів Волині.

Луцьк, часопис “Дойче Україніше Цайтунг”, офіційне повідомлення:

“Останнім часом було проведено замаху на життя високопосадовців рейхскомісаріату України. Проведеним слідством було достовірно встановлено зв’язок між виконавцями злочинів та їх ідейними керівниками. Тому нами проведено відплатні дії проти великої кількості в’язнів з території Волині, котрі належать до цих злочинних кіл. Заходи призначено і виконано...”

Кузнецов лежав на нарах землянки, лежав і не міг зрозуміти, чому тут, на території України, від нього почала відвертатися фортуна. Там, на Уралі і в Москві, він зробив блискучу кар’єру. Мав гроші, найгарніших жінок, а найголовніше - мав спокій. Шикарні московські ресторани - основне місце роботи, друзі - дипломати різних іноземних країн, тиха квартира на Старій Басманній, що ще потрібно для щастя.

Тут теж були гроші, багато грошей, були гарні жінки, але не було спокою. Потрібно було на когось полювати, в когось стріляти, хоча він звик зовсім не до цього. Так, він добре навчився слухати і запам'ятовувати п'яні балачки відвідувачів казино та ресторанів. Вмів пригостити, познайомитися з дівчатами, вкласти тих же дівчат у постіль до потрібної людини. Вмів “програвати” гроші і здобувати потрібну інформацію. Але стати тим, ким від нього вимагала стати Москва - героєм-виконавцем, який ліквідує гаулейтера України Еріха Коха, так і не вдалося.

Тому зоставалося чекати, чекати, чекати як поверне далі доля. Ловити кожную хвилину життя і ризикувати, щоби продовжити життєвий проміжок ще на деякий час.

РОЗДІЛ 7

В ті дні, коли Пауль ночував на Легіонів 15, а в гостях у Ліди більше не було нікого, вони донестями насолоджувалися один одним. Веселились, пили коньяк, слухали старі платівки і танцювали під ніжні мелодії, записані ще до війни. Вона - професійна балерина і він - недоучений агроном-квіткар, який екстерном освоїв науку шляхетного танцю. А потім вкотре спліталися в обіймах кохання і дарували собі ці чудові миті насолоди. І навіть тоді, коли сил вже зовсім не зоставалося, все одно не спали до самого ранку. Згадували дитинство та роки юності. Він скуппо, в основному слухав її, вона, навпаки, любила поринути у спогади...

Із самого раннього дитинства Ліда завжди привертала увагу хлопців. Вони, її шестирічні ровесники, брали дівчину у коло і дивилися на неї, як на героїню зі щойно прочитаної батьками казки. Першим загравав Ян, сусід по вулиці, і ревниво стежив за тим, щоби її бодай не штовхнув і не зачепив хтось із

компанії. Вона завжди керувала ними, сусідськими дітьми, переважно хлопцями, бо дівчат якось недолюблювала. Та й грала переважно у війну, а не в ляльки, ніби відчувала, що основну частину свого життя проведе серед військових та у театрі військових дій.

Батько, поштовий службовець, який обожнював Лідоньку, завжди жартував: “Ох, не один, дякуючи цьому бісовому створінню, без голови лишиться”. Як у воду дивився. Першою жертвою Лідиної краси став шістнадцятирічний панич, син польського осадника з Березного. Це трапилось у той невдалий рік, коли її відраховали з гімназії. Тоді в салоні у пані Єви вона купила незвичайну напівпрозору сукню та вирішила похизуватися нею на одному з міських балів. Шляхетне панство, дивлячись на оголене, прикрите клаптиком прозорої тканини тіло Демчинської, було просто шоковане. З гімназією довелося розпрощатися.

Друга неприємна подія трапилася вже влітку. Вона багато часу проводила на річці у компанії ровесників. Любила засмагати та купатися, а більше за все - похизуватися своєю витонченою фігурою, яку погляди хлопців припікали сильніше за сонце. В один із днів, на свою біду, і підійшов до неї панич з Березного. На пропозицію познайомитися з такою привабливою дівчиною Ліда, хизуючись перед товаришами, відповіла: “Зірви для мене найгарнішу лілію, тоді і будеш знайомитися”. Панич поплав і під бадьорі вигуки демонстрував з води одну за одною розквітлі білі квітки. “Ні, - хитала головою Демчинська, - не та”. Панич черговий раз пірнув і більше не вплив. Поки зрозуміли, що до чого і кинулися рятувати - було вже пізно.

Ліда була страшенно вражена цією трагедією. Протягом багатьох років вона приходила на його могилу і клала квіти - тільки білі лілії.

Пізніше, коли навчалась у музичній консерваторії, сама

написала у пам'ять про нього чудову сумну мелодію і у хвилини туги награвала її на фортепіано.

Кузнецов теж згадував, як тоді, у Зирянці, закохався у доньку німецького поселенця. Це було перше дитяче кохання, коли разом збирали різноманітні польові квіти, гриби та ягоди, яких було повно у лісі. Дівчина дуже боялася вовків, а він заспокоював її і обіцяв, що розправиться з ними за хвилину.

Тоді вперше він зацікавився німецькою мовою, якою розмовляли батьки дівчини і ще один австрієць, теж поселенець, який поселився у Зирянці після Першої світової війни. Вже за перший рік спілкування Микола розмовляв німецькою так, ніби народився і виріс у Німеччині. Але про те згадував не стільки для Ліди, як для себе.

Раз по раз відповідаючи на запитання “пані Льолі”, наголошував, що є людиною приреченою. Одного разу, коли випили трохи зайвого, зізнався, що зовсім не мав бажання потрапити у Рівне і опинитися у ролі терориста-розвідника. Що потрапив сюди скоріше випадково, майже в останню хвилину, після того, як загинув австрієць, якого готували для діяльності на окупованій території.

Тоді старий, відомий своєю жорстокістю чекіст Лев Окунь за короткий термін зліпив з нього “суходільного лейтенанта”. За два тижні він вивчив нову легенду і стрибнув з парашутом у волинські ліси. Хоча довгий час готувався зовсім для іншого завдання.

За першою легендою, він мав зайнятися розвідкою на окупованій території під виглядом німецького льотчика “Люфтфаффе”. Згодом московські чекісти від цього задуму відмовилися - гарна льотна військова форма дуже привертала до себе увагу, льотчики були елітою армії, та й не у кожному місті могла бути розташована льотна частина. Тому Кузнецова могли доволі швидко вивести на “чисту воду”.

За іншим задумом він мав бути радянським лейтенантом - перекладачем, який втік з однієї з відступаючих радянських частин і здався у полон до німців. Та за цією легендою Кузнецов ніколи б не досяг вагомих успіхів у розвідці, тому що весь час знаходився би під підозрою. Тому і став спецагент НКВС Микола Кузнецов суходільним оберлейтенантом Паулем Зіббертом. І усе було б добре, якби не те кляте завдання - ліквідація гаулейтера України. Займатися тероризмом - це була не його справа. Але хіба він міг відмовитися від завдання. Це були не ті часи і не ті обставини. Лишилося тільки скоритися долі.

Ліда згадувала більше приємне та цікаве. Як навчалася у консерваторії, як вступила до балетної студії при Варшавському оперному театрі. Вона обожнювала балет, її не гнітили довгі та донестями важкі репетиції, коли вона виходила на сцену під оплески та овації то поринала у незабутній, казковий світ насолоди.

Але працювати балериною не довелося. У той рік до Варшави з Америки наїхало немало хвацьких антерпритерів. Вони відібрали кількох найбільш гарних і талановитих дівчат і запропонували спробувати себе в ролі кіноактрис у Голлівуді. Декілька разів Ліда відмовлялася, але обіцяні нечувані гонорари та можливість вести розкішне життя зробили свою справу. Вона погодилася. Від фірми "Метроголдвінмейер" отримала завдаток у кругленькій сумі американських доларів та польських злотих і вирушила у далеку дорогу.

У потязі, коли наближалися до Берліну, якийсь чоловік, якому сподобалася чарівна панянка, прошепотів їй на вушко, що везуть їх не до Голлівуду, а до будинків розпусти Близького Сходу.

Правду він казав чи ні, але Ліда злякалася. У Берліні вийшла подихати свіжим повітрям, прогулятися пероном вокзалу. У потяг більше не повернулася.

Отримані гроші пішли на прикраси та нові сукні. Її могли шукати, хтозна, що це були за люди і як вона мала ті гроші відробляти. Ліда поїхала до Костополя, де жила її двоюрідна сестра Марія Мікота. Там довгий час переховувалася від неприємностей.

Мікота Марія (Майя) народилася 1924 року в м.Костопіль, що на Рівненщині. Від примусових робіт в Німеччині врятувала двоюрідна сестра Лідія Лісовська. З 1942 року працювала офіціанткою на залізниці та у кафе “Дойчегауз” у Рівному. Завербована польською та німецькою розвідками (псевдо “Сімнадцять”. “маленька Майя”). Водночас успішно працювала на радянську розвідку. Ліквідована агентами НКВС 26 жовтня 1944 року поблизу с.Кам'янка на трасі Остріг-Шумськ. Нагороджена орденом Вітчизняної війни II ступеня.

Вона закохалася у це маленьке поліське містечко, красень-ліс, чисту, з мальовничими берегами річку. Але і тут з нею трапилась прикра пригода, дуже схожа на ту, першу. Молодий працівник лісопильного заводу, гарний чорнявий панич Стефан закохався у неї з першого погляду. Вони багато часу проводили разом, але мала Майя заважала паничу zostаватися з Лідєю наодинці. Одного разу Ліда зі Стефаном розкладали багаття на березі річки, поки Майя і ще декілька дітлахів вудили рибу з моста через Замчисько. Один з малих хлопчаків послизнувся на хиткому містку і впав у річку. Панич з Лідєю побігли на допомогу. Стефан пірнув і пошкодив собі хребта. Ліда ще з якимось чоловіком витягли його на берег без свідомості (хлопчик-рибалка вплив без сторонньої допомоги). З тих пір вона не любила водойм.

Саме тут, у Костополі, доля звела її з найбагатшим та найвпливовішим жителем маленького містечка, головою єврейської громади, меценатом Іцхаком Ейдельштейном та

його сином Вольфом. Господар деревообробних підприємств протягом майже двох років підтримував її матеріально, що дало змогу не тільки вижити, але й існувати більш-менш добре не тільки їй особисто, але й усій родині Мікот.

Згодом, уже знаходячись в окупованому Рівному, вона зробила спробу врятувати старого Іцхака від фашистів, вчинок, на який могла спромогтись тільки божевільна людина.

- Хочеш на вулицю Білу? - тільки й спитав її начальник табору для військовополонених, 60-річний Гергерт, який кохав Ліду, до якого вона звернулася з проханням переховати Іцхака у його таборі. - В одній могилі будемо лежати, - продовжував, стримавши гнів Едді. - Військовополонені червоноармійці - то одне. В них є шанс своєю працею на користь великої Німеччини врятувати собі життя. У євреїв такого шансу немає. В них тепер тільки один шлях - з гетто на розстріл. Другого немає і бути не може. Викинь дурні думки з голови і більше не звертайся з такими дикими проханнями.

Коли з Костополя прийшла звістка про те, що Іцхака разом з великою групою місцевих євреїв страчено поблизу міста, Ліда засумувала. На той момент вона ще не мала зв'язків, грошей, впливу на німецьких високопосадовців, але мала можливість вирішувати дуже багато проблем та питань. Зовсім скоро вона відчує себе господинею української столиці, але були речі, які не могли вирішити ні зв'язки, ні гроші. Саме таким і було на той час єврейське питання. Згодом, ніби граючи в російську рулетку та згадуючи Іцхака, вона спромоглася визволити з табору Гергерта велику групу військовополонених, серед яких були і євреї, записані в документах під іншою національністю. Колишній червоноармієць Грязних, який допомагав їй по господарству, спромігся переправити їх до загону Медведева.

- Навіщо ти, Коля, мені їх сюди притягнув? - спитав полковник.
- Лежнів цих та нероб. Я євреїв ще з дитинства ненавиджу, своїх

в загоні вдосталь, з Москви закинутих. Та й тут місцеві захисту шукають, а в мене й так проблем вистачає. Даси гарантію, що агентів абверу серед них немає: ні. А тепер поміркуй, як вони ще до цієї пори живими залишились? Зробив висновки? Сам до загону “Кривуліна” потрапити надумав? То ж то й воно.

Вечором того ж дня групу людей, врятованих Лідією, в повному складі було розстріляно за наказом Медведєва. Ліда була шокована цією подією: червоні партизани в живих не залишать, вже тоді зрозуміла вона, не ті хлопці.

Згодом Ліда вдосталь надивилася і на діяння деяких червоних партизан та підпільників. Особи які працювали у гебісткомісаріаті, допоміжних німецьких установах, тримали крамнички, жили на “широку ногу” та тісно співпрацювали з СД та іншими каральними службами, згодом, після визволення Рівного радянськими військами, виявилися доблесними партизанами-розвідниками та героями-підпільниками.

Працюючи на “Блиск”, СД, англійців та “совети”, Лісовська знала дуже багато про кожного з них і коли заявила про це у травні 1944-го першому секретарю Рівненського обкому партії Бегмі, підписала собі смертний вирок.

А після того, як віч-на-віч зустрілася у Рівненському обкомі з колишніми співробітниками СД і безпосередньо агентами її друга, шефа політвідділу СД Йоргенса, а відтепер заслуженими партизанами-медведєвцями та новоспеченими працівниками НКВС, то підписала його вдруге. Вона знала про тих людей настільки багато, що не залишила собі ніяких шансів на порятунок. Партизани та підпільники мали увійти у нову історію героями, з біографіями чистими, як білий лист паперу. Свідки, на кшталт Лісовської чи Мікоти, що знали про їхню діяльність вдосталь цікавого, вже не потрібні були нікому. Тим більше

таким високим чинам, як Бегма чи Медведєв.

Пауль завжди уважно слухав її розповіді. Життя цієї жінки до війни було набагато цікавішим за його життя. Хоча вони були майже ровесниками. Лише жили у різних країнах: він - у СРСР, вона - у Польщі. На той час, коли Ліда навчалася та розважалася, він вже виконував завдання каральної організації під назвою НКВС. З освітою 7 класів та двома курсами незакінчених технікумів імітував спеціаліста по кресленню та інженера-машинобудівника з вищою освітою.

Одного разу Зібєрт спитав: “Чому ти ніколи не розповідаєш мені про свого чоловіка Ежі? Я знаю, що ти кохаєш і чекаєш на його повернення з німецького табору.”

У ту ніч вони вже не пили і більше не танцювали. Навіть не кохалися. Ліда поринула у спогади, а Зібєрт уважно слухав, майже не втручався у діалог і тільки часто палив, пускаючи до стелі кільця диму.

Ліда познайомилася з Ежі, поручиком 45-го піхотного полку із дивізії, яка квартирувала у Рівному, на спортивному майданчику. Ежі, як і вона, захоплювався спортом: грав у волейбол, футбол, займався фехтуванням, верховою їздою, був найсильнішим у армії багатоборцем, тренував збірну міста з боксу.

Лідія Демчинська займалася легкою атлетикою, волейболом, взимку завжди ходила на лижах. Вони сподобалися один одному відразу, як тільки зустрілися. Спільних інтересів було вдосталь. Довго товаришували і зустрічалися. Згодом одружилися.

Після того, як до Рівного у 1939 році прийшли “совєти”, Лідія (Леокардія) Лісовська зосталася без коханого чоловіка. Той, разом з іншими польськими військовими, відступив у бік Варшави. Вона, молодша сестра Валентина та мати залишилися майже без коштів на існування. За два роки заміжнього життя Ліда звикла до розкоші. Ежі Лісовський, поляк графського походження, вмів леліяти та пестити гарну дружину. Йому заздрили товариші по службі, особливо, коли чарівна дружина

вигравала у них змагання з кульової стрільби, чи приходила першою на кінних змаганнях. Не кожна шляхетна панянка вміла танцювати так, як це робила Ліда. На чисельних святкуваннях, де збиралися польські військові з дружинами, Ліда завжди була першою. Єдине, за чим завжди невпинно мав слідкувати Ежі - це численні залицяльники, які не стримувались робити Ліді пропозиції при першій ліпшій нагоді. Одного разу, через рік після весілля, після однієї з вечірок він ледь не застрелив старшого штабного офіцера, який, вочевидь, сплутав свою наречену, пихату польку, з його Лідою. У Ежі після цього випадку навіть були великі неприємності на службі. Але він зумів їх подолати, а Ліда почала відноситися до нього з іще більшою повагою.

З вікон їхнього помешкання завжди лунала весела музика та співи. З різноманітних наїдків, які завжди були у достатній кількості, надавали перевагу фруктам, з напоїв обожнювали тонкі аромати французьких вин... І тут в одну хвилину все обірвалося.

При “советах” стало вже не до кінних змагань, стрілянини, вальсів та доброго вина.

Після довгого ходіння коридорами нової влади їй, нарешті, вдалося влаштуватися експедитором на пошту. Найбільше Ліду ображало те, як байдуже дивилися на її чарівну вроду нові радянські чиновники. Здавалося, крім привида комунізму, який блукав десь далеко, і будівництва безхмарного майбутнього вони нічого більше навкруги не бачили. Замість вистав у театрі більшовики проводили безкінечні мітинги та конференції. Ще недавно розкішні кафе та ресторани, які так любили відвідувати Ежі та Ліда, перетворилися у звичайні їдальні.

Чарівні жінки не були у ціні. Вони перетворилися на передовиків виробництва, червоних ткаць та кращих колгоспниць. До колишніх панянок ставилися з недовірою

та презирством. Їй ще пощастило, радянський начальник у запраному однострої, вочевидь, таки замилювався її заплаканими очима, та замість складу з дровами направив на роботу до пошти.

На пошті зустріли неприязно. Що спільного могли мати звичайні робітники та робітниці з учорашньою польською панянкою? Вона майже місяць займалася поштовими відправленнями, до того моменту, поки не прийшов час вступати до профспілки. Туди Ліду колектив приймати не збирався.

Перспектива опинитися на складі з дровами знову нависла над нею. Після зборів профспілкової організації Ліда вийшла з роботи із залитими слізьми очима, у повному відчаї. Вона не бачила нічого і нікого навкруги, йшла і гірко плакала.

Раптом якийсь чоловік доторкнувся руки скривдженої і неголосно спитав: “Що трапилося, крихітко? Хто образив таку маленьку пташку?” Ліда крізь сльози подивилася на чоловіка: середнього зросту, статний, добре одягнений, з відбитком втоми на обличчі.

- Можливо, я зможу вас чимось втішити? - спитав незнайомець.

Вони присіли поряд на різбленій лавчині, зовсім неподалік від поштамту.

- Попов Іван Михайлович, - назвався новий знайомий. Сама не знаючи чому, Ліда відразу прониклася довірою до цієї людини. Вона розповіла йому про те, як важко жити після приходу у їх місто Червоної Армії. Попов уважно вислухав Ліду, а потім якимось відразу запропонував їй піти до нього в гості. Ще півроку тому Ліда б ніколи не погодилася на таку пропозицію. Але сьогодні чомусь зробила такий необдуманий вчинок. На квартирі Попова, що знаходилася зовсім поряд, у центрі Рівного, до Ліди нарешті повернувся добрий настрій.

Вони пили терпке вино, смак якого нагадував про кращі часи. Вона згадувала їх і довго розповідала Івану Михайловичу

про дитинство, юність та роки заміжнього життя, проведені у цьому маленькому гарному західноукраїнському місті.

- А де ви працюєте? - поцікавилася у нового знайомого.

Попов на хвилинку замислився, а потім подивився Ліді прямісінько в очі і якимось з протягом, повільно відповів, розтягуючи по буквах - НКВС, контррозвідка.

Ліду наче електричним струмом вразило: оце влипла, добалакалася. Невже “совети” так швидко довідалися про те, що вона є членом спілки “Блиск” бойовиків Армії Крайової. Вона добре пам’ятала розповіді чоловіка та не раз читала у польських часописах про цю могутню каральну організацію. “Це смерть!” - на хвилину промайнула в голові думка.

- Ти мене не бійся, - продовжував Іван Михайлович, - будеш нам допомагати - не те, що на кращій роботі працюватимеш, але й жити почнеш не гірше, ніж колись жила. А нам свої працівники на нових територіях конче необхідні.

У Ліді не було іншого вибору. Вже згодом вона дізналася, що Іван Попов був не рядовим співробітником, що вербують собі помічників, він очолював підрозділ контррозвідки Рівненського НКВС.

Ранком наступного дня вона тільки на декілька хвилин забігла додому і попрямувала прямісінько на роботу. На веселу, впевнену у собі Ліду з подивом дивилися працівники пошти. І ніяк не могли второпати, чому всього за одну добу так змінився її настрій.

Наступного ранку схвильований начальник поштамту у себе в кабінеті довго вибачався перед Лідією і скаржився на низьку політичну свідомість підлеглих. Співробітники, які ще вчора косо дивилися на Лісовську і не хотіли приймати її до радянських профспілок, почали набиватися до неї у друзі. Життя потроху налагоджувалося. Вони доволі часто зустрічалися з Іваном, в основному на дуже гарній квартирі на вулиці Словацького, яка належала раніше польському

полковнику. Розвідник Попов замінив їй на деякий час чоловіка. Він став покровителем цієї, з першого погляду, беззахисної жінки.

Згодом, коли радянські війська під настиком німців залишили місто, вона виїхала з ним до Львова. Там доля розлучила їх назавжди.

- Якщо коли-небудь до тебе прийде людина і скаже: “Вам привіт від Попова” - можеш їй довіряти, - мовив він на прощання.

Для Ліди було повною несподіванкою, коли з часом вона почула ці слова від пихатого суходільного оберлейтенанта на ім'я Пауль Зіберт.

...Одного разу, коли вечеряли у Ліди на її квартирі на Леґіонів, 15, а оберлейтенант дарував чарівній господині чергову порцію компліментів, Лісовська примружилась і мовила:

- Зіберте, сьогодні на тебе чекає приємне знайомство. Притримай компліменти на потім, або придумай інші, поки є час, вагоміші. Сьогодні я познайомлю тебе зі своєю сестричкою Марією, на неї ще кажуть Майя. Вона з Костополя, прізвище Мікота. Я врятувала її від робіт у Німеччині і влаштувала на роботу тут, у Рівному.

- Гарна? - запитав Кузцов.

- Не те слово. Просто - Боже створіння.

- Мда, - причмокнув язиком лейтенант, - якщо твої слова правда - з мене нова сукня.

Ліда продовжувала розповідати:

- Довелося покрутитися, поки влаштувала її офіціанткою у харківський потяг. Але бідолаху ще у першу поїздку ледь не згвалтували п'яні німці. Влаштувала тут, у кафе “Дойчегауз”.

- Там всі, як на підбір, - мовив Зіберт.

- О, моя Майя - найкраща, побачиш. А який майор в неї закохався, які манери, як поводить себе впевнено, швидше за все, не останній чин. І гроші в нього водяться, можливо, трохи менші, ніж у тебе, але все ж таки.

- Цікаво, - Зіберт кинув лагідний погляд на Ліду і ніжно поцілував їй руку.

За деякий час у двері постукали. До квартири зайшла тонюсінька молоденька дівчина років сімнадцяти. Оберлейтенант підвівся з-за столу і привітався. Допоміг гості скинути верхній одяг і кинув на Майю проникливий зацікавлений погляд чоловіка-мисливця.

Дівчина сподобалася: розкішне шовковисте, дбайливо доглянуте волосся, великі виразні очі зеленого кольору, тоненький ніс, приємна посмішка на обличчі, злегка припуклі губи, що наче створені для поцілунків.

- Сама чарівність, - мовив спеціаліст по жіночій вроді. - Дуже радий познайомитися.

Відтоді вони потоваришували: вродлива Майя і щедрий на компліменти розвідник оберлейтенант Пауль Зіберт. Ще тоді бойовик-виконавець Микола Кузнецов і не міг здогадатися, що найважливіше в усій його кар'єрі розвідника оперативне повідомлення, яке згодом зробить його легендою радянської розвідки, він отримає саме від цієї маленької чарівної дівчини.

РОЗДІЛ 8

На місто лягли вечірні сутінки. Нечисельні перехожі намагалися скоріше дістатися домівки. У вікнах ресторану "Дойчегоф", щільно затягнутих шторами, виблискувало світло поодиноких авто. У просторій залі закладу голосно лунала музика, а акорди оркестру, здавалося, хотіли вирватися на вулицю.

Дзеркала службового приміщення ласкаво посміхалися метрдотелю "пані Льолі", яка саме милувалася новою сукнею. Цю дуже дорогу сукню, привезену нещодавно з Берліна, Ліда отримала вчора в подарунок від самого оберштурмбанфюрера Йоргенса, начальника політвідділу СД.

Шовкова тканина ніжно обіймала стрункий стан і робила й

без того гарну жінку ще привабливішою. Колір сукні пасував до кольору очей. Ліда ніяк не могла собою намилюватися і в думках вкотре дякувала Йоргенсу. Шеф спецслужби добре вивчив вподобання та примхи співробітниці і при нагоді старався їй догодити. Він добре знав - Ліда віддячить.

Раптом у двері постукали. За спиною почувся хрипливатий голос власника ресторану.

- Лідо, чому ти не на місці? - спитав німець. - У залі дуже шанований гість, обслуговувати будеш особисто.

- І хто до нас завітав? - кокетливо запитала власниця нової сукні.

- Генерал Ільген!

- Все буде добре, не хвилюйтеся, - заспокоїла хазяїна. - Не вперше!

Ліда вже давно не обслуговувала звичайних клієнтів, це робили інші дівчата. Її обов'язки були дещо ширшими та відповідальнішими. Поважні гості дуже часто заходили не стільки поласувати наїдками та послухати гарну музику, як на власні очі побачити та помилуватися головною героїнею місцевих пліток і чуток. "Легендарна" Лісовська вміла привернути до себе увагу чоловіків. Чого варті були тільки виїзди верхи майже кожної погожої неділі на статному вороному жеребці цієї красуні у супроводі німецьких офіцерів. Коли вони гарцювали поблизу Парадної площі, погляд жодного офіцера чи солдата не проходив поряд. І тільки місцеві жителі, дивлячись на цю виставу, чортихалися та слали прокльони на адресу німецької шльондри. Ліда почувала себе впевнено, навіть коли вітер піднімав коротку сукню, а супроводжуючі офіцери кидали безпардонні погляди та грубуваті армійські дотепи. Вона добре знала - гарнішої за неї жінки немає у цілому місті, а можливо, й у цілій окрузі. Не використати таку зовнішність було безглуздо, і "пані Льоля" не гаяла часу. Десятки німецьких офіцерів пропонували їй стати їхньою

подругою, коханкою, доброю знайомою. Ліда у знайомстві не відмовила нікому, але діло намагалася мати тільки з впливовими та багатими людьми. Завдяки їм вона і цвіла сьогодні у столиці німецької України, коли тисячі ровесниць в'янули в окопах, таборах та на непосильних роботах. Але не кожна з тих жінок могла працювати на декілька розвідок і витримувати таку нервову напругу, як вона - "шльондра", "сучка", "повія" і просто чарівна, обдарована коханням жінка - Лідія Лісовська.

До столика, за яким в'яло сидів командувач допоміжними військовими підрозділами, Льоля підійшла впевнено, з приємною посмішкою на вустах.

- Добрий вечір, пане генерал, ми дуже раді вітати вас у нашому закладі, - мовила німецькою.

Здоровенний, років сорока п'яти, генерал Ільген злегка погладив свою грубу боксерську шию і нічого не відповів. Тільки кивнув головою, а поглядом окинув Ліду з голови до ніг так, наче зняв з неї нову сукню. До поглядів метрдотель була звиклою, але сьогодні її клієнтом був генерал, що оцінював товар зі своєї власної "генеральської башти".

- Слухаю вас, - знову звернулася до гостя.

- Я вже бува думав, що ніхто не прикрасить мого важкого похідного життя, - мовив Ільген і вдоволено посміхнувся.

Далі протягом вечора Ліда довго вгамовувала не надто вибагливі гастрономічні примхи генерала та вислухала від нього цілу купу компліментів.

Того вечора генерал покинув залу задоволеним.

За тиждень він з'явився у "Дойчегоф" вдруге, вже у супроводі двох полковників. Ті також обдивилися Ліду з німецькою прискіпливістю та легким презирством.

Коли вечеря вже закінчувалася, Ільген підізвав "пані Льолю" і, не довго вагаючись, запропонував:

- Чи не перейти тобі, крихітко, на більш спокійну та кращу

роботу? Навіщо такій красі між столами вальсувати та цигарковим димом дихати? В мене немає покоївки, а я дуже потребую домашнього затишку та ласкавих жіночих рук.

Ліда на хвилинку знітилася. Вона не знала, що відповісти. Такої пропозиції не чекала. Чекала, як завжди, провести вечір у компанії, стати коханкою у кращому випадку. Цей громило може й цілими днями у себе на квартирі тримати, а таке життя не входило у її наміри.

- Мені треба подумати, - тільки й сказала у відповідь.

Тієї ж ночі розповіла про розмову Кузнецову. Вона чекала почути від коханого те, що сказав би будь-який чоловік: "Ні, не йди, ні в якому разі!" Але цього не відбулося, Зіберт навіть зрадів пропозиції, яку отримала Льоля.

- Це ж чудово! - мовив Микола. - Незабаром ми матимемо інформацію від самого генерала. Буде що в загін Медведеву пересилати, нехай радисти працюють. Центр потребує повідомлень.

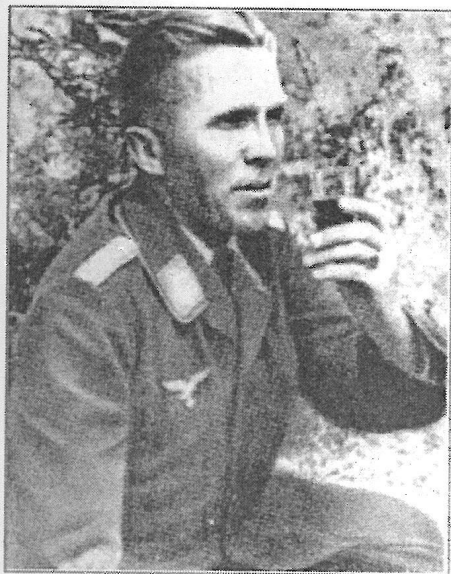
- Яке ж повідомлення ти від допоміжних військ чекаєш? - невпевнено спитала Ліда.

- Там розберуться. Є кому, - відповів оберлейтенант.

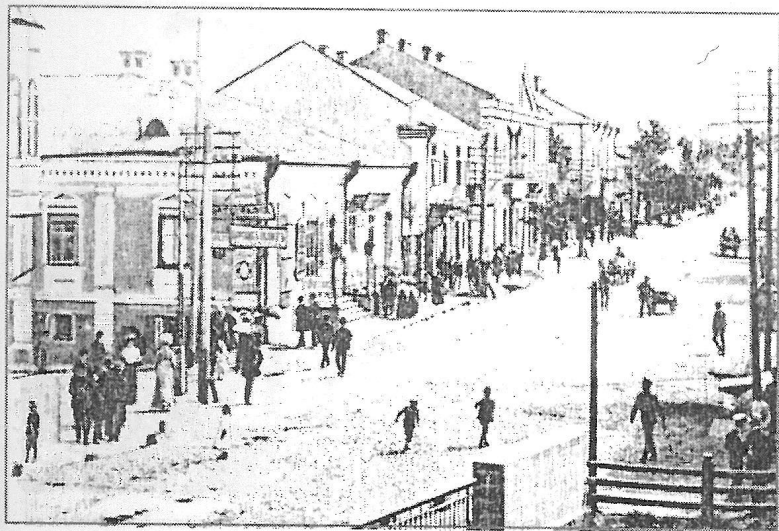
- І як ти будеш дивитися на те, що мені доведеться з тим бугаєм спати? Я такими не захоплююсь.

- Нічого, - відповів Кузнецов, - тобі не звикати. Країна в небезпеці, а ти ще генералами гребуєш.

Ліда образилася. Робота в ресторані її задовільняла, чого чекати від генерала, не знав ніхто. А коханий - наволоч. Нехай би втішив, порадив би щось до толку. Так ні, але не буде її вдома - до Вальки піде чи до Ельзи. Або спинить якусь на вулиці - грошей і подарунків вдосталь має. Довго вмовляти не доведеться. "Завтра до Йоргенса зателефоную, - розмірковувала жінка, - нехай вирішує, що робити. Скоріше за все, не дозволить. Йому своя людина в ресторані, де кожного дня багато людей, більш потрібна. З п'яних балачок

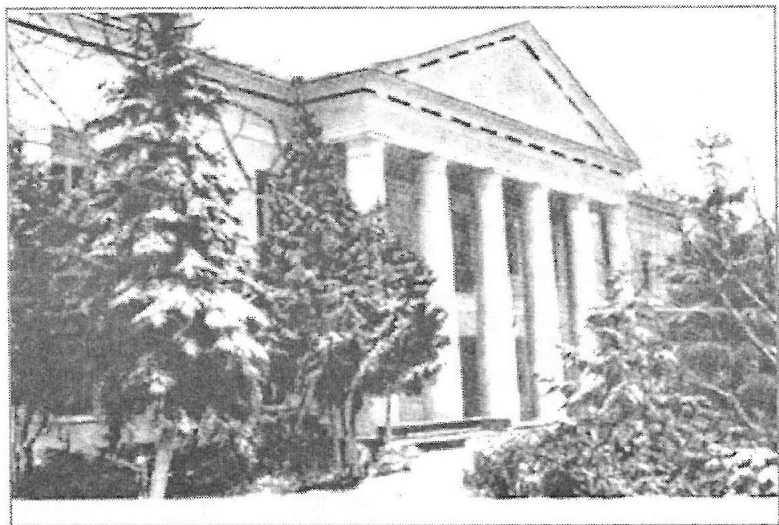
*Москва. Підготовка
до спецзавдання*

м. Рівне

Вулиця Млинарська, будинок генерала Ільгена

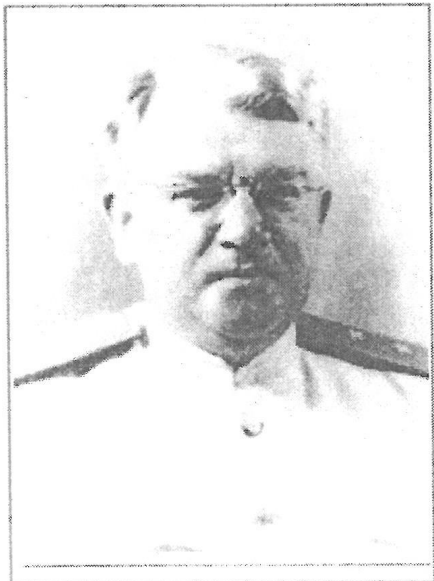
Рейсхкомісаріат України (1941-1944 рр.)

Розвідниця Марія Мікота

Дмитро Медведєв

*Начальник контрозвідки
НКДБ-МДБ СРСР
П. Федотов*

Павло Судоплатов

Розвідниця Лідія Лісовська

*Оберлейтенант
Пауль Зіберт*

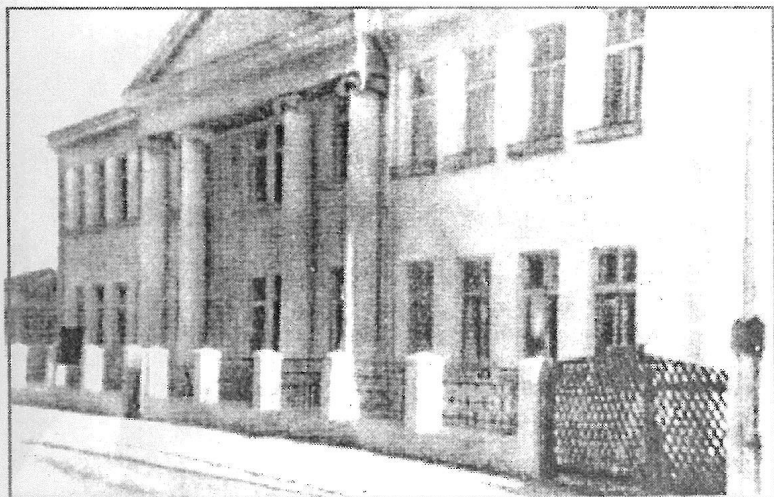

М.Кузнецов -1942 г.

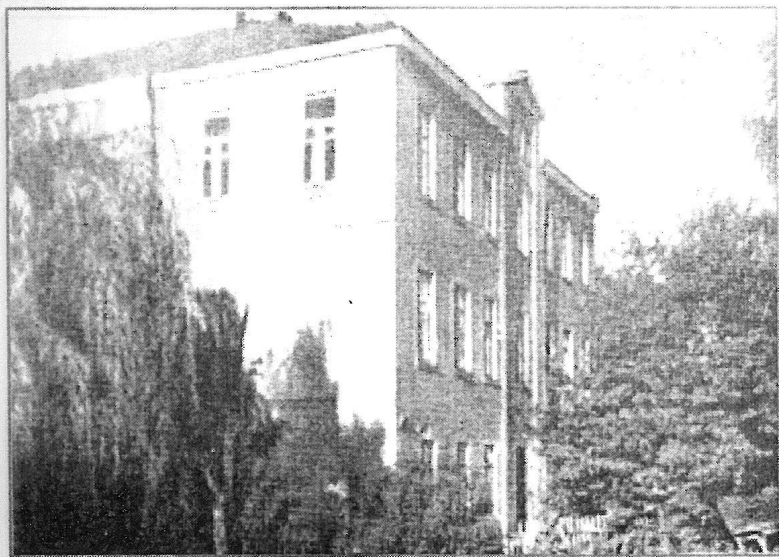

М.Кузнецов - 1941 г.

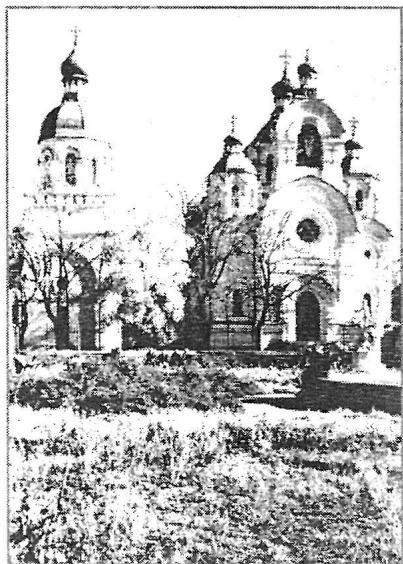

Вулиця Шльоссштрассе у Рівному

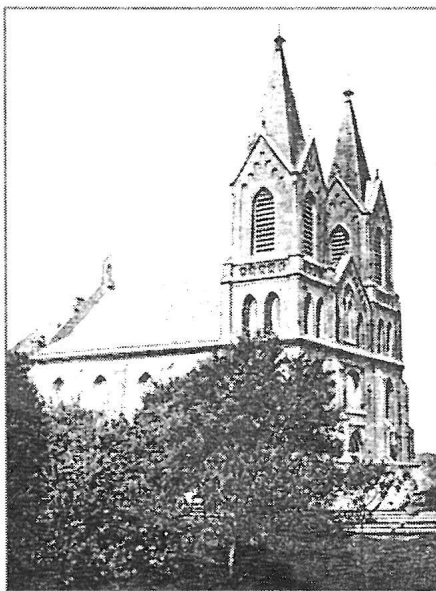

Будівля суду, де було вбито суддю Функа

м. Рівне

м. Рівне

Валентина Довгер

М.Кузнецов 1928 р.

Квітень 1943 р. М.Кузнецов у Рівному.

*Іван Бєлов - останній
шофер Кузнецова*

Лідія Лісовська

Розвідник М.Гнидюк.

VORLÄUFIGER AUSWEIS

Name *Boginski*
Vorname *Jan*
Wohnort *Kowno*
Strasse *Mylowarna str. 19.*
Geboren am *25.12.1917.*
in *Kraschaw, Gebiet Kosta-*
pol.
Beruf *Bäcker*
Religion *Katolisch*

Polen
Kowno, 19. 8. 1933

Siegel

Посвідчення отримане у м.Костопіль

інформацію легше витягти, ніж з будинку одного, нехай і генерала”.

Але Ліда помилилася. Оберштурмбанфюрер дуже зрадив новині, яку почув від агента (СД працювало не тільки з полковниками та рядовими - з генералами теж).

- Погоджуйтеся, Лідонько, негайно погоджуйтеся, - мовив ласкаво начальник політвідділу СД, - другої нагоди може й не бути.

Наприкінці розмови пожартував:

- Даю голову на відсіч - ти сподобалася Ільгену, коли вдягнула свою нову сукню.

- І як ви вгадали, - відповіла Ліда. Вимушена посмішка з'явилася на її обличчі.

Хазяїн “Дойчегофу” не приховував свого суму. Але вдіяти нічого не міг.

- Я завжди буду радий бачити тебе у своєму закладі, - сказав на прощання.

РОЗДІЛ №9

Співробітник рейхскомісаріату України майор Марцин Геттель до пізнього вечора засиджувався у своєму кабінеті. Здається, нарешті, за доволі довгий проміжок часу йому таки вдалося вийти на агентів британської розвідки “Сікрет інтеллідженс сервіс”. Він вперто, по крихті збирав інформацію про цих людей. Вже було відомо, що на одній з квартир, розташованих у районі Грабнику знаходилася явка - “осине гніздо” англійських розвідників. Були відомі і деякі прізвища резидентури - але то були пішаки. Основного резидента - чоловіка у формі оберлейтенанта німецької армії він, Геттель, вирахував особисто. Зосталося зовсім небагато - довести, що не помилився. Ділити успіх з ким-небудь із контррозвідки Геттель не збирався, це тільки його справа, яка в останній час

стала головною. Марцин був справжнім фахівцем. Ніхто навіть з вищого керівництва РКУ не втручався у його справи. Шефи з Принц-Альбрехтштрассе, 8 у Берліні, де розміщувалося головне управління гестапо та СД, відправили до Рівного одного з кращих фахівців з іноземних, а особливо з англійської розвідки.

Затишний кабінет “рудого Марцина” минала навіть прибиральниця, знала, що майор її послуг не потребує. Все робить сам.

Геттель вже декілька разів під час відвідування “Дойчегофу” звертав увагу на те, як русявий оберлейтенант, квартирант Ліди Лісовської, смітив грошима. Але то був не доказ. Підозра на суходільного лейтенанта впала тоді, коли Марцин побачив його у товаристві “ділка” Лео Метуся. Лео був службовцем напіввійськової будівельної організації. Особливих підозр не викликав в усіх, крім Геттеля. Марцин вже довгий час слідкував за ним і мав підозри, що той є агентом британської розвідки.

Лео Метусь - рівнянин, 1912 р.н. Інженер-будівельник організації “Лео Трейдер”. Брав участь у польській антинацистській громаді. Агент британської розвідки “Сікрет інтеллідженс сервіс”...

Вже згодом він дізнався, що саме за рекомендацією Метуся оберлейтенант Пауль Зіберт найняв квартиру у їхнього агента Лідії Лісовської. Але Ліда чомусь не могла, а можливо, не хотіла надати ніякої цікавої інформації стосовно квартиранта.

- Нічого, - розмірковував Марцин, - головне, що я на правильному шляху і вже не схиблю. Не допоможе Ліда, стане у пригоді її чарівна сестра Майя (Марцин Геттель таємно зустрічався з Мікотою на квартирі Лісовської на Леґіонів, 15).

В один з вечорів “рудий Марцин” дочекався Майю після закінчення зміни у “Дойчегаузі”. Відпустив водія і запропонував дівчині прогулятися, подихати свіжим повітрям.

Вони йшли вулицями вечірнього Рівного, гарно вдягнена молода дівчина, з легкою втомою на обличчі, і високий, стрункий військовий у формі співробітника рейхскомісаріату.

- Давай заїдемо до Ліди, - запропонував офіцер.

- Її сьогодні не буде, - відповіла дівчина, - дзвонила, попереджала.

- Тим краще, кинув “рудий Марцин”, - ніхто не заважатиме. Хіба квартирант її грошовитий.

- Ні, він у відрядженні, - мовила Майя.

- Часом не в Лондоні? - нібито жартома запитав майор.

- Чому в Лондоні? - здивувалася Майя. - Він тиловий офіцер. Займається питаннями постачання лісу.

- Знаю, знаю, - пробурмотів Марцин. - Тільки як вип’є лишку, все англійською мовою дякує.

- Жодного разу не чула, - знову здивувалася дівчина.

Майор перевів розмову на інше. Коли, нарешті, дісталися квартири Лісовської, а Марцин з виглядом господаря розвалився на м’якому дивані, у двері кімнати раптово постукали. “Хто це?” - здивувався майор. Майя відчинила. До кімнати впевненою ходою зайшов той, ким найбільше цікавився Марцин Геттель.

Оберлейтенант Пауль Зіберт з пляшкою французького коньяку у руках весело посміхався.

“Оце так агент “Сімнадцять”! - скипів у душі майор. - Ось чому від них з Лідою нічого дізнатися не можна. Вона теж з цим нахабою любов крутить. От таке відрядження. Вони собі зустрілися домовилися, тільки я невчасно сюди потрапив і їм зустріч зіпсував”.

Мікота знітилася на хвилинку, а потім запропонувала панам офіцерам познайомитися.

- А ми знайомі, - першим озвався Геттель. - Чи не так, оберлейтенанте?

- Так, саме так, - відповів той.

Майя пішла приготувати вечерю, а “кавалери” присіли біля

столу. Ще не встиг Зіберт наповнити келихи і запропонувати тост за великого фюрера, як майор зупинив його.

- Спочатку справи, оберлейтенанте, - мовив твердо і виразно Геттель, - я не п'ю з тими, хто по ночах ходить до моєї дівчини і хоче виліпити з мене дурня.

- Ви що, пане майор, - образився оберлейтенант, - немає ніяких підстав для ревнощів. Я кохаю Ліду, а зовсім не Майю, і мав зустрітися саме з нею.

Але Геттель ніяк не міг заспокоїтися, він продовжував провокувати Зіберта, намагаючись викликати скандал.

- Мій бешкетнику, ти помилився, - намагалася заспокоїти майора Майя, - що буде думати наш квартирант, якого ти звинувачуєш безпідставно. Він тільки-но приїхав з відрядження, не встиг дістатися до квартири, як потрапив у неприємну ситуацію.

За деякий час "рудий Марцин" нарешті заспокоївся. Коли допили кон'як, майор викликав авто, забрав Майю і вони поїхали з будинку.

Минуло декілька днів і Кузнецов доповів про інцидент за участю загадкового майора з рейхскомісаріату партизанським очільникам. Медведев слухав уважно, а потім зробив висновок:

- Мені здається, що цей працівник служби безпеки розпочав якусь гру. Або діє сам, сподіваючись на нагороди чи підвищення по службі. У іншому випадку, тебе б вже давно затримали у одному з твоїх найулюбленіших кабаків. Можливо, знаючи, що ти агент англійської розвідки він хоче вийти на співпрацю з нею. Ти повинен грати, але не заграватися. Тоді ми поставимо його перед викриттям зради, і він або пустить собі кулю у скроню, або працюватиме на нас. Давай, Миколо, дій, доведи, що ти розвідник, а не той, про кого в доповідних пишуть "не оправдал доверие". Тим більше сам знаєш - білоруси свого керівника Кубе ліквідували, в Чехії Гейдріха патріоти на той світ відправили. А в нас,

завдяки тобі, і Кох живий, і перспектив з такою роботою дістати його все менше. Ще й викриють тебе днями як англійського шпигуна - тоді все. Дій, працюй, виправдовуй високу довіру.

Наступної зустрічі після відвідин “Дойчегофу” Кузнецов запропонував Геттелю познайомитись з його подругами-дівчатами, вродою не гіршими за Ліду та Майю. Трішки “піддатий” Марцин вагався недовго. Вони сіли в авто “Спокійного” і поїхали на Легіонерів, 53, на одну з конспіративних квартир медведевської партизанки. Після того, як Кузнецов вдосталь набалакався по телефону та домовився про зустріч з дівчатами легкої поведінки, вирішили підігріти настрій міцними напоями.

Вони влаштувалися один напроти одного - радянський бойовик Микола Кузнецов та німецький розвідник Марцин Геттель, в очікуванні розваг і перемоги один над одним.

Раптом до кімнати без попередження зайшов Микола Струтинський і, ніби господар, всівся за стіл поряд з ними. Це був не тільки шок, це був повний провал: жоден німецький військовий, не маючи офіцерського звання, тим більше шофер-поляк з допоміжних служб, не мав ніякого права сісти за один стіл з офіцерами. “Яка там англійська розвідка, - відразу зрозумів Геттель, - поради. Тільки у них можливе таке нахабство”.

Його рука миттєво потяглася за зброєю, але Кузнецов встиг перекинути стіл і разом із “Спокійним” навалився на майора.

Тіло Геттеля тієї ж ночі вивезли в один із тихих закутків Рівного, викопали могилу, яку згодом закидали землею і сміттям.

- Більше з тобою не працюю! - накинувся Кузнецов на Струтинського. - Так підставити, тільки диво з неприємностей дозволить виплутатися. Завтра розпочнуть майора шукати, якщо вийдуть на мене - і тобі кінець. Медведєв власноруч ліквідує.

- Згадай, як ти з німцями на Пасху п'яний фотографувався. Якби я ті знімки не забрав, ти вже б давно на вулиці Білій біля дров'яного складу на мотузці гойдався, - відповів "Спокійний". Ще пригадай, як пістолетом чотирнадцятизарядним по п'янці в компанії німецькій вихвалявся. Ото було диво, справжнє диво.

(Тоді, дійсно, Пауль Зіберт був на грані викриття. В компанії німецьких офіцерів на квартирі Лісовської, коли вже добре випили, він похвалився своїм чотирнадцятизарядним пістолетом нової моделі. Його було вилучено під час нападу на машину німецьких зв'язківців. Тоді Кузнецову і групі червоних партизан, перевдягнених під українську допоміжну поліцію, вдалося ліквідувати німецьких зв'язківців зондерфюрера Гаана та підполковника фон Райса і захопити важливі документи, за допомогою яких було встановлено, що на території Рівненської та Волинської областей не розташовано ставки Гітлера, хоча московське керівництво передбачало її розташування саме у цих областях. Схеми зв'язку на добутих документах вказували на те, що ставку "Вервольф" розташовано на території Вінницької області. Згодом, читаючи на сторінках Рівненського часопису "Волинь" матеріали про перебування німецьких військових керівників найвищого гатунку саме у Вінниці, партизанське керівництво зробило висновок - ставка Гітлера знаходиться на Вінничині. Дуже рідкісна на той час зброя - чотирнадцятизарядний пістолет - дістався Кузнецову як трофей.)

В компанії, що відпочивала на Легіонів, 15, в ту мить знаходився власник зброї, німець, якому дивом вдалося врятуватися під час нападу. Доля врятувала Зібєрта від краху. Підпитий німець не взяв до рук пістолет, а поринув у спогади про порятунок.

Ранком наступного дня Кузнецов змінив особисту зброю.

- Може, тобі пригадати, як ти у парк Любомирського на

побачення до чергової німецької сучки біг та ледь у засідку, влаштовану на тебе, не потрапив, мало тобі їх? - ніяк не міг заспокоїтися “Спокійний”. - Скільки по ночах борделів з Діппеном об’їжджаєте, такого не бачиш?

- Досить, Миколо, - більш миролюбно сказав Кузнецов, - робота у нас така. І про той фотознімок, де ми у лісі позуємо з тобою і Стеховим, де я у однострої німецькому, Медведєву не думай доповідати. Я свої помилки сам знаю. Ну, а Діппен*, так то ж друг, хоч і німець, але хлопець він веселий. Одним словом, не було нічого, забудьмо образи.

РОЗДІЛ №10

Одного разу на квартирі відомого рівненського лікаря-гінеколога Поспіловського, куди Кузнецов прийшов погостювати разом з “пані Льолею”, він познайомився з штурмбанфюрером військ СС Ульріхом фон Ортелем. Майора в дім до Поспіловських привела Майя Мікота, яка співпрацювала з ним як агент СД і доволі часто зустрічалася з німцем на його конспіративних квартирах у 2-ому Берестяному провулку та Німецькій площі, 2а.

Увагу Кузнецова відразу привернули дві вагомні відзнаки на однострої штурмбанфюрера: триколірна стрічка Залізного хреста II класу, який можна було отримати тільки за участь у боях, невеличка срібна відзнака “Подяка рейхсфюрера СС” та стрічка “За військові заслуги”.

“Непростенька пташка”, - зрозумів Кузнецов.

Мікота розповідала, що за доволі довгий період знайомства вона так і не довідалася, кому безпосередньо фон Ортель є

**...фон Діппен - лейтенант німецьких тилових служб. Товаришував з М.Кузнецовим. Після закінчення війни видав у Берліні книжку “Я знав оберлейтенанта Пауля Зібберта”, у якій розвінчав міф про легендарного радянського розвідника.*

підлеглим і чому взагалі потрапив до Рівного. Його кабінет знаходився на Дойчештрассе, 272, поблизу кінотеатру “Емпір”. Не займаючи якоїсь високої офіційної посади, майор чомусь мав дуже великий вплив на місцеве СД. Мав фон Ортель і доволі пристойні гроші, небагато, але більше ніж мали його колеги по службі безпеки. Одного разу він розповів Майї, що працював у Росії, безпосередньо у Москві, і дуже добре володіє російською. Після цього під час неофіційних зустрічей вони спілкувалися саме цією мовою.

За деякий час спілкування фон Ортель так закохався в агента “Сімнадцять”, що не міг жодного дня провести без неї. Поряд з Майєю він міг розслабитися, міг випити зайвого, міг виговоритися. Саме в такі хвилини і дізналася розвідниця-костопільчанка, що фон Ортель входить до спецгрупування Фюрера, групи знаменитого на весь світ Отто Скорцені. Розповів він одного разу і про те, що підготував на території Рівного двох бойовиків, яких було заслано до Москви з важливим завданням. Вони мали здійснити атентат на колишнього командира 51-го німецького артилерійського корпусу, генерала фон Зейдлиця та колишнього командира 376-ї суходільної дивізії генерал-лейтенанта фон Даниельса. Ці полонені військові створили у Москві “Союз німецьких офіцерів” і закликали співвітчизників усунути Гітлера від влади.

Коли Микола Кузнецов отримав цю інформацію від Майї, то миттєво відправив повідомлення до загону. Медведев повідомив Москву, і чекісти послали охорону німецьких полонених генералів.

Тимофій - Центру

...Колонист через свого агента “Лик” получил достоверную информацию о следующем. В городе Ровно под вывеской частной зуболечебницы функционирует

школа диверсантов-террористов, предназначенных для переброски через линию фронта в советский тыл. Руководил ею до конца ноября 1943 года опытный сотрудник ведомства Шелленберга штурмбанфюрер СС фон Ортель. В школе из числа бывших сотрудников НКВД подготовлены и уже заброшены (или находятся в процессе заброски) два боевика. Их задача: проникнуть в СНО и убить генералов фон Зейдлица-Курибаха и фон Даниэльса.

Далі було більше: під час однієї з вечірок на квартирі Лісовської фон Ортель розповів дівчатам про незвичайну зброю, яку ось-ось мають застосувати проти супротивника військові сили Німеччини.

Кузнецов - Тимофію

... "Лік" отримала від нього відомості, за повну достовірність яких не можу відповідати. Фон Ортель розповідав, що в Німеччині винайшли якусь літаючу бомбу, схожу на літак, котра на великій швидкості буде долати відстань до 400 км і матиме велику руйнівну силу..

Передані з Рівного до Москви відомості були першим повідомленням про літаки-снаряди "ФАУ-1".

Це був черговий успіх. "Що б я робив без цих чудових дівчат, - вкотре роздумував Кузнецов. - Навіть уявити важко".

За декілька тижнів, під час чергової зустрічі з Майєю, Ортель повідомив їй, що, скоріше за все, на нього чекає важке відрядження і, якщо йому вдасться повернутися з нього живим, для крихітки Майї він привезе чудові подарунки.

- Я хочу кохати тебе на справжньому перському килимі, - мовив він до неї. - Повір, це таке задоволення!

- Навіщо далеко їхати? - відповідала агент “Сімнадцять”,
- Килимів і тут повно, можна і перський придбати.

- Тут таких немає, - відповів фон Ортель.

Він довго пив у ту ніч і дивився на неї так, ніби зібрався попрощатися назавжди. Більше вони не бачилися. Фон Ортеля не було в Рівному, не стало і двох його помічників, курсантів абверу.

Подруга Майї, працівниця гебісткомісаріату, розказала їй по секрету, що Ульріх фон Ортель застрелився у своєму робочому кабінеті... Ця новина було неправдою. Група бойовиків на чолі з Отто Скорцені, до складу якої входив Ульріх фон Ортель, повинна була вчинити замах на керівників трьох держав - Сталіна, Рузвельта та Черчіля. Напад мав відбутися під час зустрічі лідерів держав у Тегерані (до 1935 року - столиця Персії, а тепер - Ірану).

Коли Майя доповіла Кузнецову про зникнення фон Ортеля і його балачки про килими та відрядження, Микола, не довго роздумуючи, попрямував до Медведєва. “Тимофій” все докладно доповів Центру. Згодом подвійний агент англійської та німецької розвідки Ернст Мерзер підтвердив перебування фон Ортеля, як керівника диверсійного загону, у Тегерані, що дозволило московським чекістам вжити необхідних заходів безпеки. (За задумом німці мали викрасти президента Рузвельта, а Сталіна і Черчіля - знищити.)

Газета “Правда” за 19 грудня 1943 року: “Лондон, 17 грудня (ТАРС). За повідомленнями вашингтонського кореспондента агентства Рейтер, президент Рузвельт на прес-конференції повідомив, що він зупинився у російському посольстві у Тегерані, а не у американському тому, що Сталіну стало відомо про німецьку змову. Також маршал Сталін повідомив, що, можливо, буде організовано замах на життя усіх учасників конференції.

Він просив президента Рузвельта залишатися в радянському посольстві, щоб уникнути пересувань містом...”

З архівних документів Служби зовнішньої розвідки СРСР: “В зв’язку з отриманням з агентурних каналів повідомлень про операцію німецьких спецслужб “Большой прыжок”, на чолі з головним нацистським терористом О.Скорцени, було прийнято необхідні заходи для нейтралізації абверу у Тегерані”.

Повідомлення Майї було чи не найбільшим успіхом за період знаходження Медведєвської партизанки на теренах Рівненщини. Саме завдяки цьому повідомленню і став легендою радянської розвідки виконавець терактів Микола Кузнецов. Це був найбільший і просто шалений успіх у всій його розвідувальній кар’єрі.

Саме на “перському килимі” він назавжди “влетів” у історію, став легендою, героєм казок та детективів, які про нього ще довго будуть складати історики та публіцисти.

РОЗДІЛ №11

Після боїв з експедицією генерала фон Баха-Залевського, які розпочалися 8 листопада 1943 року і закінчилися частковою перемогою партизан, полковник Медведєв розумів: другого удару вони вже не витримають. Тоді, завдяки Лідії Лісовській партизанка отримала важливі детальні повідомлення про небезпеку.

В першому Ліда сповіщала: на квартирі поліцай-фюрера України, яка знаходилася на Кенінсбергштрассе, 21, відбулася нарада. В ній брали участь командувач військами армійського тилу, генерал Кітцінгер, його заступник генерал

Мельцер, полковник СС Піппер та командуючий “Остентруппен” генерал Ільген. Нарада проходила під керівництвом обергрупенфюрера СС, шефа “дер банденкампф” (боротьба з бандитизмом) Еріха фон Бах-Залевські. Особливі претензії Бах-Залевські мав до генерала Ільгена.

- Ваші поради допоможуть мені, - раз по раз повторював генерал, витираючи спітнілу боксерську шию, - я виконаю свій обов'язок.

Ще не чекаючи приїзду вищого керівництва, каральні загони “Остентруппен” провели “зачісування” та фільтрування корінного населення, інколи поголівно знищуючи місцевих мешканців.

Друге повідомлення прийшло від Лісовської незабаром. За декілька днів генерал Ільген проводив нараду з того ж питання, але вже зі своїми підлеглими. Нарада проходила у помешканні, де жив керівник “Остентруппен”.

Лісовська, як покоївка, декілька разів частувала офіцерів кавою та напоями. І поки зі щирою усмішкою на устах збирала та підносила філіжанки, довідалася: операція по ліквідації партизанки у цуманських лісах відбудеться 8 листопада 1943 року.

На “зачистку” цуманського лісу німці кинули 1-ий та 2-ий берлінські поліцейські полки СС та інші добре озброєні формування. Загальне керівництво узяв на себе Бах-Залевські, експедицію очолив полковник Піппер.

Попереджений Лідою Медведєв встиг змінити місце розташування загону. Завалами з дерев було відрізано шляхи для просування німецької техніки. У місцях, куди вели німців учорашні медведєвські партизани, а сьогодні “переходьки”, зробили засідки. В одну з яких і потрапив сам Піппер, якого було вбито ще на початку операції.

Незважаючи на чисельну (майже у два рази) перевагу німців, їм не вдалося розгромити тисячний загін і дістати самого Медведєва. Партизани відсвяткували перемогу і відійшли ще далі, на безпечну відстань.

Тоді і виникла у Медведєва думка: щоби випередити ще один швидкий напад німців, якого партизани вже не витримують, потрібно їх шокувати. Випередити викраденням генерала Ільгена, війська якого і мали здійснювати повторну “зачистку” цуманського лісу. Була можливість одним ударом виправдати невдачі і попередні дії терористичної групи Кузнецова, а при вдалому завершенні операції - стати чи не найкращим партизанським командиром в очах московських зверхників. Якщо вдасться викрасти та переправити німецького генерала живого літаком до Москви, успіх буде гарантовано. Тоді, нарешті, буде можливість довести Судоплатову та іншим вищим керівникам, що не німці та УПА контролюють Рівненщину. Тут господар він - полковник Медведєв, командир загону, який носить горду назву “Переможці”.

Після того, як черговий атентат у Рівному проти нікому не потрібного керівника “Пакетаукціону” закінчився провалом, він викликав до себе Кузнецова.

- Гер оберлейтенант, - мовив з протягом полковник, - ти добре знаєш, що життя відпустило тобі лічені години. Я сам, власною рукою, розстріляю тебе на очах у всього загону. Вдягнешся у свою німецьку форму, мені і стріляти буде приємніше. Поляків, поплічників твоїх з Армії Крайової теж до “загону Кривуліна”* попереводжу. Але подякуй долі, вона тобі ще один шанс надає.

- Що мені робити? - запитав у відповідь Микола.

- Бери тих сучок, Лідку та Мікоту, поляків забирай, що хочеш роби, але живого Ільгена сюди притягни. Виконаєш - поживеш ще трохи на білому світі. Ні, - моє командирське

* *“Загін Кривуліна” - розстріляні партизанами зрадники (першим був партизан Кривулін).*

слово знаєш. Розстріл - твоя найвища нагорода.

- Я привезу генерала, чого б це мені не коштувало, - відповів Пауль Зіберт, - живого і неущожденного.

Він зустрівся з Лідою на її квартирі. Лісовська почувши, що потрібно зробити, розлютилася.

- Цього не буде, - відповіла на наказ. - Можеш застрелити мене тут, на місці. Але Майю, матір, брата, сестру Оленку під розстріл підводити не буду.

(На той момент Лісовська почувалася справжньою господинею в помешканні генерала. Ільген ставився до неї дуже добре. Він припинив зустрічатись із своєю коханкою зі штабу Кітцінгера, не шкодував на покоївку грошей і, навіть, виділив одного зі своїх “легіонерів” допомагати Ліді та її сім’ї в усьому.)

- Твоїх заручниками зроблю, - відповів Кузнецов, - робитимеш те, що тобі кажуть, тим більше - за рідними ти тремтиш. Ти жінка розумна, якщо у тісній взаємодії будемо працювати, ніхто і не здогадається, що це наших рук справа. А сваритися нам не потрібно. Вважай - це остання операція, потім все - перерва.

Ліда ще довго вагалася, але уникнути участі в операції не було ніякої можливості.

“Східні війська” - “Остентруппен”, якими керував генерал Ільген, в основному складалися з уродженців Кавказу, Середньої Азії та Росії (РОА, кубанські козаки та інші), які перейшли на сторону німців після полону. Їх використовували в основному для проведення каральних експедицій проти населення. З таких же не зовсім надійних “бійців” було сформовано і охорону генерала. В день біля оселі Ільгена знаходився один вартовий. З шостої години вечора і до ранку охорону здійснювали вже троє вартових.

Ліда і Майя (яка завжди була бажаною гостею генерала) добре вивчили розпорядок його життя. Командуючий “Остентруппен” завжди обідав о першій годині. Добре і

смачно поїсти він любив з дитинства, ще коли батько працював у Берліні м'ясником. До добрячого шматка печеного м'яса Ліда щодня додавала найулюбленішу страву Ільгена - деруни... Вона вміла готувати, і шеф завжди був дуже задоволений. Тому обід пропускав тільки у екстрених випадках. Під час обіду в будинку, разом з генералом могли знаходитися ад'ютанти. Останнім часом в основному один з них.

О 13.00 і вирішив брати генерала Кузнецов. Ліда мала дати знак фіранкою на вікні оселі. Якщо генерал на місті і немає ніяких перешкод - фіранка має бути відсунута.

У групу захоплення увійшли бойовики: Ян Камінський, Мечислав Стефанський, Микола Струтинський та сам Кузнецов.

Струтинський Микола Володимирович - поляк, уродженець Рівненської області. Командир боївки Армії Крайової, в яку входила майже уся його родина. У вересні 1942 р. приєднався до підрозділу спеціального призначення 4-го управління НКДБ СРСР "Переможці". Працював особистим водієм та помічником Кузнецова (був замінений після допущення чисельних помилок та провалів). По закінченні війни служив у органах держбезпеки. Відзначений багатьма нагородами СРСР. Помер 2003 року.

Стефанський Мечислав - поляк. Народився у Варшаві. До 1939 р. працював у Рівному. Співробітник "двуйки" (польська контррозвідка). 1939 р. потрапив у полон до німців. Після втечі - резидент радянської розвідки у м.Рівне. Нагороджений орденом Леніна та багатьма іншими нагородами СРСР та ПНР.

Камінський Ян - поляк, член спеціального підрозділу бойовиків

Армії Крайової “Блиск”. Працював по завданню “лондонського” еміграційного польського уряду та виконував відповідальні завдання партизанського загону полковника Медведєва. Ліквідований підрозділом СБ УПА 2 березня 1944 року.

Ніч перед операцією Пауль Зіберт провів разом з Лідою на вулиці Легіонів. У ту ніч, ніби прощаючись, він, чомусь як ніколи довго, кохав “Льолю”.

...Сірий “адлер” рухався по першому снігу, який випав цієї осені доволі рано. За кермом авто у формі німецької військово-автотранспортної організації знаходився Струтинський, поряд, “при повному параді”, сидів оберлейтенант Пауль Зіберт, на задньому сидінні у формі офіцерів рейхскомісаріату України - Стефанський та Камінський.

13.00. Машина зупиняється неподалік будинку Ільгена. Всі четверо напружено вдивляються у вікно помешкання - фіранка на місці.

13.10. Ніяких змін.

- Що робимо? - спитав Струтинський у Кузнецова.

- Сиди тихо, - відповів той.

13.20. Авто від’їхало від будинку Ільгена. Терористи проїхали декілька кварталів та повернулось знову.

13.50 - “Що трапилося? - розмірковував Пауль Зіберт. - Невже Ліда таки злякалася? Невже зрадила? Тоді їй кінець - прощення не буде!”

У той час генерал Ільген спокійнісінько сидів за обіднім столом і розмовляв зі своєю покоївкою:

- Моя мила фрау, я дуже задоволений тобою і твоїм ставленням до мене, навіть не знаю, чим тобі віддячити. З появою такої краси в моєму будинку, незважаючи на початок зими, навіть квіти почали цвісти. Але фрау Ліда гарніша за найчарівнішу квітку.

Ліда підійшла до вікна і доторкнулася до яскравочервоної гортензії, що стояла на підвіконні і, ніби бавлячись, хотіла відхилити фіранку. Але у ту ж хвилину почула слова генерала, від яких ледь втрималася на ногах.

- Все ж я знаю, чим віддячити тобі, моя красуне. На днях я їду у відрядження до Берліна, де зроблю для тебе чудовий сюрприз: визволю з табору польського офіцера Ежі Лісовського.

В голові Ліди запаморочилося, вона сперлася на підвіконня і мовчки, ніби нічого не розуміючи, дивилася на Ільгена.

- Так, так, моя красуне, я визволю твого чоловіка, - продовжував генерал. - Думай і ти, чим віддячити за такий подарунок. Завтра від'їжджають мої денщики, за день-два і я за ними.

“До біса фіранку!” - вирішила Ліда. За декілька хвилин його мали викрасти, хто тоді звільнить її Ежі? Ні, пішли вони під три чорти зі своїм викраденням! Лісовська кинула погляд на фіранку: чи бува не смикнула з ляку?

- На тобі лица немає, - знову мовив Ільген.

Він встав з-за столу, підійшов і міцно обняв покоївку:

- Звільню, я за свої слова відповідаю.

Сльози заливали очі. Ліда довго цілувала генерала, цілувала і знову зрошувала його груди слізьми.

13.55. Поблизу будинку фон Ільгена.

- Що робимо, Миколо Васильовичу? - спитав Стефанський.

- Зрадила сучка. Завдання зірвала, - мовив Камінський. Він недолюблював Ліду. Вона відмовила йому колись та й дивилася завжди зверхньо, як на холопа.

В голові Кузнецова одна за одною вирували думки: “Провал, завдання не виконане, якщо без вагомих причин - це кінець. Стратить Медведєв, точно розстріляє”. Він на хвилину уявив собі примружені, задоволені очі партизанського командира, наведену на нього сталеву цяточку пістолета.

- З собою “Льольку” заберу, - пробурмотів, стискаючи “вальтера”, - з собою, на той світ, досить, відтанцювалася балерина. Поїхали, - коротко кинув до Струтинського.

23.15. Легіонів, 15, квартира Лісовської. Крізь сон Ліда почула схвильований, переляканий голос сестри Оленки. На порозі з блідим, повним ненависті обличчям стояв Пауль Зіберт. Його рука міцно стискала наведений на неї пістолет з глушником.

- Молися, “Льолько”, молись перед смертю. Хоч твоїх гріхів ні одна віра не вибачить: ні католицька, ні православна. ...За зраду, ...за підступність..., - вимовляв її вчорашній коханий.

Ліда зрозуміла - вистрелить. Ще секунда - і станеться непоправне.

- Милый, мій милый, я не винна. Не стріляй, я не винна, - повторювала знову і знову, заховавши обличчя руками і опускаючись долі. У ту ж мить почувся несамовитий зойкіт сестри Оленки. Дівчина теж зрозуміла, що пихатий квартирант, цей проклятуший німець, забере життя її Лідоньки. Оленка впала на коліна і почала благати:

- Пауль, пожалій нас, Пауль!!!

- Єзус Марія! Почуй мої молитви! Ми завтра виконаємо завдання, - вже вкотре повторювала Ліда одні й ті ж слова.

- Замокніть, замкніть! - оберлейтенант вилаявся і, нарешті, опустил “вальтер”.

У ту ж мить Ліда зрозуміла: ні, ще не скоро буде звільнено з концтабору її Ежі. І чи не вперше пожалкувала про те, що лиха доля звела її з людиною-привидом, виконавцем вироків, оберлейтенантом Паулем Зібертом, якого навіть встигла покохати. Вона довго, майже як на допиті, розповідала йому про те, що денщики генерала завтра від’їжджають до Берліна, а їх відсутність спростить операцію.

Кузнецов, нарешті трохи заспокоївшись, слухав

дуже уважно.

- Візьмеш із собою Майю, робіть з тим бугаєм, що бажаєте, але ми маємо його викрасти, - вносив свої корективи. - Алібі те ж саме. Для Мікоти теж щось придумаємо. Головне - операція. Де і з ким потім спати будете - ваші проблеми. Жити захочеш - і у гаулейтера в ліжку прокинешся.

Операцію перенесли на 15 листопада, але план дещо змінили. Замість обіду о 13.00 Ільген мав приїхати додому о 16.00, щоб провести вечір у чарівній компанії Ліди та Майї. Він був зовсім не проти розважитися з ними перед далекою дорогою. Тим більше, що пустунка Майя останнім часом подобалася йому не менше ніж покоївка.

15 листопада 1943р. Міський ринок. 13.00. До невеличкого, але гомінкого базару під'їжджає бричка. Дві гарні, добре вдягнені жінки стрибають з брички на бруківку. Це Ліда Лісовська разом з колишньою актрисою Рівненського театру - подругою Тетяною приїхали за харчами для генеральського столу. Тетяну "Льоля" прихопила з собою так, про всяк випадок. Щоб було з ким поспілкуватися.

- Сьогодні пан генерал дозволив мені відпочити, - голосно, щоби чула не лише подруга, розповідала покоївка. - Та я вирішила на завтра м'яся та картоплі прикупити, щоб ще вільніше себе почувати. Увечері в кіно з Майєю зібралися, можливо, ще й до ресторану завітаємо. Ходи і ти разом з нами, фільм кажуть чудовий, зовсім новий.

Між овочевими рядами зустріли ще одну колишню подругу по гімназії. Ліда голосно, наче і не було нікого навкруги, розповіла їй те саме. Потім вона довго та прискіпливо вибирала м'ясо. Лїду на базарі знали, тому пропонували тільки найсвіжішу та якісну продукцію. За ґрати у Рівненську в'язницю не мав бажання потрапити жоден продавець.

Коли з такою ж прискіпливістю вибрали картоплю і зелень, панянки віддали пакунки солдату з РОА*, з яким приїхали, і

ще трохи поспілкувалися між собою.

- Жирують гадюки! - дивлячись на жінок, шепотіли базарні торговки.

15.10. телефонний дзвінок у кабінеті генерала Ільгена. З притаманним їй артистизмом Ліда сповіщає шефа, що Майя вже закінчує готувати чудову страву. Все буде підготовлено рівно на 16.00, і нехай пан генерал не затримується ні на хвилину.

- Буду, мої маленькі, чекайте, - відповів командувач “Остентруппен”.

15.30. Телефонний дзвінок у кабінеті керівника політичного відділу СД оберштурмбанфюрера Йоргенса. У телефонній трубці дзвенить приємний, грайливий голос “пані Льолі”:

- Я так давно тебе не бачила, мій котику. Дуже сумую. Сьогодні шеф дозволив мені відпочити...

На обличчі шефа політвідділу СД з’явилася задоволена посмішка:

- Ти не загубила ключі від моєї квартири, пташко? Ні? Чудово! Чекай на мене приблизно о шостій. Я буду дуже радий знову тебе бачити. До зустрічі...

15.35. Ліда і Майя скуштували трохи вишуканого французького коньяку з генеральського столу, для хоробрості.

15.40. Дзвінок на квартирі командувача “Остентруппен”. До апарату підходить Лісовська.

- Як справи? - почула голос Кузнецова.

- Пан генерал просив вас зателефонувати о шістнадцятій, - відповіла так, як домовлялися.

15.45. Сірий “адлер” зупиняється поблизу будинку фон Ільгена. Група німецьких військових рухається у напрямку будівлі. Вартовий біля брами, котрий першим побачив офіцерів,

**РОА - Русская освободительная армия (Власівці).*

став на струнко. Порівнявшись з ним, оберлейтенант спитав німецькою:

- Генерал ще не прибув? Унас для нього термінове повідомлення.

Вартовий, трохи зніяковівши, відповів:

- Не розумію німецької, пан офіцер. Служу віднедавна, мови ще добре не вивчив. Ось денщик пана генерала, він знає.

У той час з будинку вийшов денщик Ільгена.

- Ти хто такий? - спитав Кузнецов.

- Я - денщик генерала фон Ільгена, - відповів той ламаною німецькою.

- Наказую вам зайти до будинку, - твердо вимовив оберлейтенант Пауль Зіберт.

- Так я ж на варті, - захвилювався вартовий, коли по жестах зрозумів сказане.

За спиною вже стояли зі зброєю у руках Стефанський та Камінський.

- В будинок! - прошипів один з бойовиків.

Зайшовши в будинок, оберлейтенант твердим, впевненим голосом звернувся до переляканих солдат з РОА:

- У вас погані справи. Захочете жити - слухатимете мої накази. Допоможете - заберемо у партизанський загін разом з генералом, допомогу зарахуємо. Ні - пристрелимо на місці. Розбиратися з вами я зовсім не маю часу.

Переляканий денщик почав виправдовуватися, що в РОА їх забирали силоміць, і вони із задоволенням допоможуть партизанам. Але його вже майже ніхто не слухав.

На вулиці, на місці вартового, із гвинтівкою в руках залишився Микола Струтинський. Поки Кузнецов шепотівся з Лідою, справжній вартовий звернувся до Стефанського:

- Пане офіцер, дозвольте мені знову стати на варту. Генерал знає мене в обличчя.

Терористи кидали погляди один на одного. Це був дуже ризикований, але вірний хід: що як Ільген, побачивши біля хвіртки зовсім іншого вартового, не зайде в приміщення, залишиться в авто, або наробить галасу?

З гвинтівки вартового вийняли набої і пояснили: якщо він зробить бодай один зайвий рух - отримає кулю від Струтинського. “Спокійний” сховався за ледь відчиненими дверима будинку і цілив у содата з відстані двох кроків.

16.00. Гуркіт двигуна. Біля будинку зупиняється авто. З нього виходять заступник Ільгена - генерал Омелянович-Павленко і генерал Карнер. Вартовий стоїть на струнко. Палець Струтинського тремтить на спусковому гачку пістолета.

- То генерала немає? - розгублено зводить плечима Омелянович-Павленко, вислухавши короткий звіт вартового (вартовий звітував російською - генерал був зі своїх, україномовним).

Прибулі сідають в авто і від'їжджають від будинку. Струтинський витирає спітніле чоло.

- Будеш жити - я особисто за тебе поручусь, - кидає коротко до не менш знервованого солдата з РОА.

Перелякана Майя вже вкотре робить ковток французького коньяку. Пауль Зіберт, не виказуючи хвилювання, продовжує обшук генеральського столу і складає папери до валізи.

- Дзвони до шефа, - наказує Ліді. - Скільки можна чекати? Нехай іде, доки нас тут його заступники на гарячому не спіймали.

Лісовська набирає номер. Телефоністка з'єднує з кабінетом Ільгена.

- Мій генерал, - мовила Ліда, - ми зачекалися, ви завжди дотримуетесь слова. Страви на столі і вже починають холонути.

- Буду, за півгодини буду, - задоволено обіцяє генерал. - Невідкладні справи.

До нього саме заходили щойно прибулі Карнер та Омелянович-Павленко. За півгодини генерал не з'явився. Він продовжував радитися зі своїми заступниками. Група Кузнецова завмерла в очікуванні. Ян Камінський знаходився за буфетом, Мечислав Стефанський сховався за шафою, сам Кузнецов стояв за дверима кімнати. Ліда з Майєю теж заховалися у вітальні - під прицілом Стефанського.

Вечірні сутінки лягали на місто. Шикарний чорний “мерседес” розрізав тоненький шар льоду на бруківці. Задоволений Ільген, нарешті, їхав відпочити. Попереду на нього чекав чудовий вечір у товаристві найвродливішої жінки української столиці та її чарівної сестри Майї.

17.00. Командуючий “Остентруппен” у вітальні свого будинку. Ще не встиг генерал витерти як слід ноги, як його боксерська шия опинилася у міцних обіймах “пані Льолі”.

- Мій генерал... - шепотіла вона і ніжно цілувала його в уста.

Від задоволення Ільген замружив очі і ніяк не міг збагнути, що це сьогодні коїться з покоївкою: і роздягтися не дала - відразу в обійми.

- Майн лібе фрау... - тільки і встиг вимовити, як на нього налетіли нападники і, скрутивши руки, почали в'язати їх парашутними стропами. Прямісінько в обличчя генералу дивився пістолет з глушником, який міцно тримав у руках оберлейтенант суходільних військ.

- Спокійно, генерале. Ми - партизани. Будеш вести себе добре, за два дні опинишся у Москві, ні - пристрелю на місці.

- Зрадник! - вигукнув шокований німець і у ту ж мить вдарив Кузнецова головою в обличчя.

- Зрадники! - ще голосніше закричав генерал. - Зрадники!

Неймовірними зусиллями трійці нападників вдалося збити з ніг колишнього чемпіона Берліна з боксу. Струтинський сидів на спині фон Ільгена і з усіх сил притискав його голову до

підлоги. Камінський намагався ще міцніше стиснути руки боксера парашутною стропою. Витерши кров, що бігла з розбитого носа, Микола Кузнецов безуспішно намагався затулити генералу рот кляпом. Нарешті це вдалося зробити.

З “вальтера”, який витягли із задньої кишені генеральських бриджів, Ліда цілила то у голову Ільгена, то у переляканого денщика, який заховався у кутку і тремтів, як осінній листок.

17.30. З будинку виходить Микола Струтинський з генеральською валізою в руці. В другій руці була дорога, зроблена знаменитими майстрами, мисливська рушниця, “позичена” в будинку (подарунок для полковника Медведєва). За декілька секунд вийшли Кузнецов і Камінський, вони міцно тримали під руки Ільгена. Позаду Стефанський. Вулиця порожня, до авто зовсім недалеко.

- Скоріше, панове, скоріше, - чи то шепоче, чи то хрипить зляканий вартовий, - з хвилини на хвилину може підійти зміна караулу.

У ту ж мить Ільген випльовує з рота кляп і несамовито кричить:

- На допомогу! На допомогу!

Плечем відштовхує Камінського, звільняє руку з пута (шовковисті стропи мають властивість розтягуватися) і професійним ударом збиває з ніг Кузнецова. Секунда - і ударом в щелепу звалено з ніг Стефанського. Струтинський, кинувши валізу та рушницю, повертається на допомогу. Ще мить - і потужним ударом генеральського чобота униз живота нейтралізовано Камінського.

Струтинський, мов кіт, стрибає під ноги генерала і, міцно стиснувши їх, намагається повалити того на землю. На допомогу нападникам приходять вартовий, який, стрибнувши на шефа, таки валить його з ніг. Четверо чоловіків навалюються на генерала і роблять спробу знову затикнути

йому рота і зв'язати руки. Поряд, скрутившись від болю, позыкує Ян Камінський.

Боротьба продовжується ще декілька хвилин. Вже кричить від болю Стефанський - генерал майже відкусив йому пальця. Микола Кузнецов розуміє, що сили нерівні. З усього розмаху він наносить удар рукояткою пістолета прямісінько у скроню Макса Ільгена. Нарешті генерал захрипів і затих. Важке тіло потягли до "адлера". Біля дверцят машини на голову генерала натягли мішок, а руки знову зв'язали стропами. Спільними зусиллями затягли генерала на задне сидіння.

Кузнецов і Струтинський на передніх сидіннях машини. За спиною, всівшись на генерала ледь вмістились Стефанський, Камінський та вартовий. Денщика запхали у багажник. Авто важко рухалося вулицями міста в бік вулиці Пекарської.

Коли зупинилися біля будинку Струтинських, зрозуміли, що відправляти до Москви було нікого - командувач "Остентруппен", генерал Ільген був мертвий.

- Перестарався ти, Миколо, - тільки й мовив Струтинський.

- Давай на Новий двір, до Тайхмана, - наказав Кузнецов.

17.40 - 17.50. Ліда Лісовська разом з Майєю змивають грязюку у вітальні будинку. Вже прибрано усі сліди нападу: розкидані речі та одяг, причеплено на місце зірвану картину голландських майстрів. В останню хвилину Майя губить свій гребінець, що тримав зачіску, але шукати його зовсім немає часу. Нарешті все. Одягнені у верхній одяг жінки поспіхом залишають приміщення. Поблизу хвртки Ліда зачепила ногою генеральського кашкета, який натягнули йому на голову перед тим, як вивести з будинку.

- От тобі й на! - мовила до Майї, але кашкета не підняла, а відпихнула ногою подалі.

За мить темрява заховала двох гарних жінок. Кожна поспішала до свого, наперед підготовленого, гніздечка:

на зустріч із впливовими чоловіками, які могли врятувати їх від загибелі.

17.55. До будинку генерала Ільгена підходить варта. Змінювати нікого.

18.00 - 18.10. Поблизу будинку знайдено генеральську фуражку. Гестапо, СД, контррозвідка та жандармерія почали діяти.

16.11.1943р. Усі шляхи з міста перекрито.

З радіоповідомлення. Потрібно мати на увазі, що викраденого 15.11.1943р. у м.Рівне командувача Східними військами генерал-майора Ільгена вивезено далі на якійсь автомашині, можливо - підводі. В усій армійській окрузі має бути встановлено контроль за автомашинами. Місцевим комендантам конкретно вказати, що вони повинні проводити цей контроль у своїх районах при допомозі місцевої охорони.

Опервідділення 1А.

Військові телеграфи, служби СД та фельджармерії розсилали службові повідомлення: "Телефонограма С.Р 254 1а 29.11.1943р. 14.00. Слід мати на увазі, що генерал військ окупованих територій "Остентруппен" генерал-майор Ільген, котрого викрали бандити в Рівному 15.11.1943р., вивезений далі, ймовірно в автомашині. Необхідно негайно встановити контроль над автотранспортом в усьому районі дислокації армії. Комендантам населених пунктів потрібно дати вказівки про проведення контролю на їх ділянках з допомогою місцевої охорони.

Передав обер-фельдфебель Штейнарт.

Прийняв фельдфебель Шпрингер.

РОЗДІЛ 12

Коли тіло генерала Ільгена було закопане поблизу хутора Тайхмана, Кузнецов зрозумів - це все. Більше у Рівному він діяти не зможе. Його шукають і знайдуть. І ніколи Медведєв та московське керівництво не вибачать йому такого безглузлого вчинку. Викрасти генерала, хай і допоміжних військ, але все ж таки генерала, і не привезти його живим у партизанський табір - це провал. Це - розстріл. На літовищі у Москві вже чекав спеціальний літак, який мав доставити генерала до Центру. Доставляти було нікого.

- Хлопці, сьогодні потрібно повертатися до Рівного, - звернувся він до Камінського та Струтинського.

Ті здивовано переглянулися.

- Так там же облава - Ільгена шукають, - мовив Ян.

- Основні інтенсивні пошуки розпочнуть зранку, - відповів Кузнецов, - а поки є момент, потрібно повернутися до міста і наробити рейваху. Інакше нас усіх Медведєв живцем у землю позариває. Підстрелити когось, поки на службу будуть поспішати.

- Кого ти підстрелиш? - спитав Камінський. І у ту ж мить замислився. - Знаю! Давайте суддю спробуємо - каліку, поки цукерками дітей пригощатиме. Знаєш, який газети галас піднімуть, до Центру буде що доповідати, та й бандерівців у тюрмі ще вдосталь, на них німці випускають пару.

Суддю Альфреда Функа можна було побачити на центральній вулиці Рівного та Парадній площі майже щодня. Незважаючи на велику кількість посад, які займав старий нацист - від президента Верховного німецького суду України і керівника відділу права РКУ до головного судді штурмових загонів групи "Остланд".

Суддя не мав рук, їх відірвало ще у першу світову війну, і завжди ходив у супроводі українського підлітка, який

прислужував йому: відкривав двері, носив валізу, годував у кафе та інше. Функ знаходив задоволення у тому, що пригощав напівголодних українських та польських дітей німецької столиці України цукерками, які завжди знаходилися у нього в кишенях.

Діти чатували на суддю із самого ранку, коли він виходив із будинку, або в обідню перерву. Найбільш спритні підбігали до Функа, той трішки підіймав протези, і діти лізли до кишень, вихоплюючи цукерки. Хлопчик-прислуга слідкував за чергою. Старий суддя весело сміявся і робив вигляд, що свариться на дітей. Ті не боялися, знали - судді це подобається. Хто знає, можливо, таким чином Альфред Функ знімав нервову напругу, можливо, згадував онуків, які залишилися у Німеччині. До цих розваг німці теж були звичні, та й хто міг зробити зауваження володарю золотої відзнаки нацистської партії.

16 листопада 1943 року о 8 ранку як завжди, у супроводі хлопчини Функ рухався до перукарні, що знаходилась навпроти будівлі суду. Перукар Анчак вже чекав на свого постійного клієнта. Тільки сьогодні його було не впізнати - блідий, мов стіна, він ледь втримував незвичне тремтіння рук. П'ять хвилин тому у нього побував поляк Ян Камінський, який коротко наказав:

- Як тільки суддя Функ буде виходити з перукарні, піднімеш фіранку на вікні. Не зробиш цього - у цей же день твої діти та дружина будуть знищені підпальниками. Ближче до вечора і тебе спіткає їхня доля.

Анчак до безтями любив свою дружину та дочок-близнючок. Колишній майор польської армії зумів залишитися живим, влаштуватися у Рівному на добру роботу, ще й годувати врятовану сім'ю. Ні, ризикувати він не мав ніякої можливості. По очах Камінського зрозумів - не жартує, зробить так, як і пообіцяв.

Суддя Функ всівся у крісло, Анчак розпочав процедуру гоління. Сьогодні суддя був не у доброму настрої. Йому потрібно було розглянути справу бойового офіцера німецької армії, який схибив - закохався у єврейку з невеличкого Тучина, що знаходиться неподалік від Рівного. Ще й врятував її від табору та ліквідації. Такого не вибачали. Сьогодні суддя мав винести вирок.

Тим часом на Шкільній вулиці, кроків за п'ятдесят від будівлі суду, з сірого "адлера", за кермом якого знаходився Микола Струтинський, вийшов оберлейтенант Зіберт і почав повільно рухатися бруківкою. Камінський, одягнений у форму офіцера рейхскомісаріату України, чекав навпроти перукарні і уважно стежив за вікном.

8.55 - фіранка на вікні була піднята. Ян на секунду стягнув з голови фуражку. Кузнецов попрямував до будівлі суду. Сірий "адлер" завівся.

Всі працівники суду вже знаходилися на своїх робочих місцях. Знали, що шеф буде у своєму робочому кабінеті на другому поверсі о 8.59. Педантичність німців була відома і терористам.

8.57. Кузнецов розчинив двері запасного ходу у приміщення штангерінгту і сховався за ними. У коридорах першого поверху було порожньо.

8.58. Альфред Фунук заходить до установи.

...Три постріли з відстані півтора метра з надійного "вальтера" з глушником... Суддя падає на підлогу. У переляканого хлопчини-прислужника шок.

- В куток і тихо! - наказує йому оберлейтенант, ховаючи зброю.

9.00. Пауль Зіберт швидко виходить на вулицю. Сірий "адлер" подано. Машина набирає шалену швидкість. Розгублений Камінський, про якого з ляку забули, дивиться у слід авто... За мить він розуміє - потрібно тікати і чим швидше, тим краще. На другому поверсі будівлі вже чути

голосні крики: “Президента убито!”, а крізь двері розпачливі зойки хлопчини-прислуги.

Вночі на хуторі Валентина Тайхмана, поблизу Квасилова, Кузнецов ледь відірвав розлютованого Яна Камінського від Струтинського.

- Як ти міг мене покинути на погибель, собача кров!? - ніяк не міг заспокоїтися Камінський.

За декілька днів після атентату на суддю Функа німці розпустили чутки, що бандитів, які вбили шановного німця, спіймано. Десять в’язнів Рівненської в’язниці - членів організації ОУН - було привезено на вулицю Білу і привселюдно страчено. Декілька діб тіла замордованих не знімали з шибениць. “Таки зловили...”, - шепотілися між собою місцеві мешканці. 500 українців - в’язнів місцевої в’язниці знову стали заручниками. За тиждень їх було страчено в урочищі Сосонки і закидано землею у братній могилі, поряд із могилами тисяч євреїв. Ще за три доби скоростріли знову торохкотіли у Сосонках. До попередніх 500 страчених додали ще 200 заручників, мешканців Дубна та Острога.

Тимофій - Центру

... Убийство Ильгена подтверждают находящиеся у меня окровавленная форма, пять орденов, оружие, записная книжка генерала. Теракт над Функом был совершен в коридоре суда. “Колонист” удрал через задний двор суда, где его ждал “Спокойный” на легковом автомобиле.

...На столі гаулейтера України Еріха Коха стояла пляшка елітного французького коньяку, на ній чорною тушшю було виведено: “16.XI.1943”. На шийці пляшки - траурна чорна стрічка. Цим коньяком Еріх Кох поминав

свого заступника, оберфюрера СС, керівника головного відділу права при рейхскомісаріаті, старого вояка Альфреда Функа. Некролог по загиблому було написано ним особисто і надруковано в місцевому часописі “Волинь” та інших газетах.

...”16 листопада злочинною рукою ганебно та підступно було вбито СА-оберфюрера Альфреда Функа, керівника головного відділу права, рейхскомісара України та президента краєвого суду в Ціхенау, коли він ішов до свого бюро в Рівному. Атенатат викликає ще більшу огиду ще й тому, що його було вчинено на людину, яка під час виконання свого військового обов’язку в першу світову війну втратила обидві руки, та будучи тяжким інвалідом, не могла оборонятися. Кулі, в яких йому ласкаво відмовила перша війна, мали наготові убивці та бандити. Він був невідкупним та справедливим суддею та знавцем людей, а також доброю людиною. Ці його прикмети у великій мірі сприяли йому на відповідальній посаді в рейхскомісаріаті України. Невтомною діяльністю жертвував він себе великій ідеї - зробити Україну корисною для перемоги. Тому також його діяльність не проминула без благословенних слідів на звільнених від більшовицького ярма українських просторах...”

Після зникнення Макса Ільгена та вбивства судді Функа німці у Рівному розлютувалися до нестями. У місті розпочалися облави та обшуки. Документи перевіряли не тільки у місцевих мешканців, але й у військових без виключення. Сотнями арештовували тих, хто викликав підозру. Мешканцям міста було заборонено з’являтися на вулицях після шостої вечора, збиратися у кількості більше двох осіб, мати при собі валізи, пакунки і навіть тримати

руки у кишенях. Вулицями їздили авто, обладнані гучномовцями, з яких лунали накази та прохання про взаємодію з владою та допомогу у знешкодженні терористів. Але самих терористів це вже мало цікавило. Вони назавжди попрощалися з Рівним, покинувши конспіративні квартири та коханих жінок. Попереду чекали Львів, Краків, нові зустрічі, нові жінки та чергові атентати.

Першими слідчі СД викликали Лідію Лісовську та Марію Мікоту. Ліда довго, як у голівудському фільмі, в якому їй так і не вдалося відзнятися, дивувалася: такий чемний, статний бойовий офіцер, її квартирант Зіберт виявився терористом! Ні, це неправда, а якщо правда, то вона викаже його як тільки побачить, у якому б місці це не сталося. У день викрадення генерала Ільгена у будинку знаходилася тільки вранці, решту проведеного дня, майже по годинах, можуть підтвердити свідки.

Майя казала те ж саме. Тільки у будинку, де мешкав генерал, її у той день не було зовсім. А вечір вони разом з Лідією провели у товаристві німецьких військових. Повірило СД своїм секретним агентам чи ні, але до арешту не дійшло. Гірша доля чекала на “наречену” Пауля Зібєрта - Валю Довгер. Її було арештовано і піддано тортурам. Довгер теж стояла на своєму: бойовий офіцер, відданий фюреру та рейху. Про свої службові справи їй не розповідав. Коли, куди і на скільки відбув у відрядження - її не повідомив.

Шифрувальницю штабу Кітцінгера, колишню балерину і подругу Зібєрта Ельзу перевели на другу роботу. Хоч та і дійсно не знала, ким насправді був її коханий.

Полька Єва довго намагалася згадати щось підозріле у діях та поведінці оберлейтенанта. Але крім того, що він поводився з грошима, наче зі сміттям, і дуже подобався жінкам, так нічого і не пригадала.

РОЗДІЛ №13

1944 рік, лінія фронту невпинно наближається до Рівного. Вже почалася евакуація німецьких державних установ та організацій.

- З нами зостанешся, чи зі своїми “побратимами” відступатимеш”? - шкірив зуби полковник Медведєв. Кузнецов, як завжди, мовчав, тільки уважно слухав полковника.

- Бери людей, - продовжував Медведєв, - і до Львова разом з німцями відступай, там для тебе знайдеться робота. Тут вже все одно толку не буде, а у Львові ще є можливість рейваху наробити, тим більше, ти вже на підвищення пішов - гауптмана тобі присвоїли. Тепер і відповідальність вища, ніж у оберлейтенанта. Дій - твоє життя у твоїх руках. Дивись, ще й зустрінемося усі разом, живі-здорові на вільній від ворога території. Хоча, сам розумієш, поки живий гаулейтер, тобі до Москви повертатися нічого. Хоч у Краків за ним їдь, хоч у Торонто, але дістань. У Львові на тебе чекатимуть. Є підготовлені квартири, на місці підпільники, залишиться одне - діяти.

- Ясно! - по-військовому чітко відповів гауптман Пауль Зіберт.

Медведєв збрехав. У Львові на Кузнецова ніхто не чекав, конспіративні квартири було давно провалено, а з підпільників мало хто лишився у живих. Чекали хіба що агенти СД, але то вже були його, Кузнецова, особисті проблеми.

18 січня 1944 року. Авто, у якому знаходились гауптман Пауль Зіберт, Ян Камінський та Іван Белов, вдалося втиснути у колону відступаючих німецьких частин. Біля самого міста на великому щиті прочитали: “Військовим, які прибувають у Львів, потрібно зареєструватися у місцевій комендатурі.

Відмітка про прибуття та вибуття обов'язкова. Ночівлю та розквартирування без відмітки заборонено!”

- Почалося, - мовив Камінський.

На КПП перевірили документи. Вони підозр не викликали. В місті зробили спробу вийти на підпільників, але дуже швидко зрозуміли, що цього зробити не вдасться. Ні сьогодні, ні в подальшому.

- Ти мої методи знаєш, - кинув Кузнецов до Камінського.
- Рулимо у найдорожчий ресторан, там я почувуюся у своїй тарілці, як риба у воді. Розберуся, що до чого.

Незважаючи на наближення фронту, у ресторані “Жорж” кипіло життя. Белов, як рядовий, не мав права перебувати у закладі, тому до ресторану зайшли удвох з Камінським.

Вільних місць не було, але їм пофартило. Поважний підполковник, який на самоті відпочивав за столиком, підкликав до себе. Коли після знайомства та кількох келихів доброго вина підполковник сповістив, що він є заступником військового комісару міста, Кузнецов відразу і не повірив. Перехопило подих - це була удача, удача, пов'язана з ризиком, але вона надавала неабиякий шанс вийти з важкого становища.

- Ми вперше у Львові, - звернувся до нового знайомого Зіберт, - чи не підкажете нам якесь спокійне місце для ночівлі.

- Складна задача, - відповів заступник коменданта, - майже немає жодної вільної квартири, не те що готелю чи гуртожитку. Вже пізно, завтра я дам вам направлення до готелю комендатури, а сьогодні лишається тільки поїхати до мене. Тим більше, що мешкаю я сам - дружина в Берліні.

- Нас троє, - почав м'яко заперечувати гауптман Зіберт.

- Нічого, і для трьох місце знайдеться, - відповів підполковник. - Хоч поговоримо, люблю спілкуватися з бойовими офіцерами, а не тилловими шурами.

Партизанським “пежо” доїхали до помешкання

підполковника, вечеря продовжувалася. Поки підполковник розповідав про загибель синів, одного - на Східному фронті, другого - від уламків бомби, Зіберт вийшов до туалету. Повертаючись, він звернув увагу на бланк запрошення, що лежав на столику у вітальні. Про всяк випадок поклав його до кишені. Згодом, коли роздивився, побачив, що пощастило вдруге. Папірець виявився незаповненим пропуском на нараду військової та громадської адміністрації міста, яка мала відбутися у Львівському міському театрі.

Жадоба до життя переважала почуття страху. Незважаючи на те, що його, Зіберта, вже давно шукала СД, він вирішив піти на засідання. Ні, не стріляти, бо це було марною справою, а роздивитися обличчя керівників дістрікту Галіція, щоби стріляти у них згодом. На радість підполковник розповів, що у найближчі дві доби чергує, тому ризик відвідин театру зменшився. Та й непотрібного йому папірця зайнятий чоловік шукати не буде.

Поки Камінський наймав квартиру, гауптман Пауль Зіберт таки відвідав поважне зібрання. І навіть добре запам'ятав обличчя губернатора Вехтера і його заступників. Наступного дня він мав чекати губернатора поблизу будівлі канцелярії. Не сам, з улюбленим другом - "вальтером" з глушником. Але Вехтер раптово захворів і на роботу не з'явився. Фортуна знову поверталася не тим місцем, що дуже розлютило Кузнецова. Чому Зіберт потрапив у будівлю на Валовій, де тимчасово було розміщено штаб військово-повітряних сил, знав тільки він один. Черговий офіцер відразу затримав суходільного гауптмана і запитав перепустку. Кузнецов продемонстрував свою козирну карту - гестапівський жетон і пояснив, що шукає перевдягненого у форму льотчика диверсанта. Черговий відвів його до вищого начальника. На підполковника люфтвафе жетон теж чомусь не справив потрібної дії.

Прийшла пора пред'явити особисті документи. Відразу почалося щось на кшталт допиту. Кузнецов швидко вловив, що його особистість викликала підозру. Коли підполковник запропонував зачекати і вийшов з його документами з кабінету, Зіберт зрозумів - він у пастці. Сам себе в неї заманив. Додаткова перевірка - і він покійник.

Глушник було прикручено за хвилину. Він наздогнав підполковника в коридорі і тричі начавив на гашетку. Руки не тремтіли: впритул, воно і є впритул - не схибиш. Ще дві кулі дістав черговий ефрейтор, який від несподіванки не встиг вийняти зброї.

Краків, інститут судово-медичної експертизи. Рапорт жандармерії №28. "31 січня 1944 року о 17.00 у Львові в приміщенні штабу військово-повітряних сил, Валова, 11а, вбито Ганса Петерса. Цього дня невідомий у формі гауптмана перебував у вищевказаному будинку. Його було затримано і доставлено до підполковника Петерса. При перевірці посвідчення про відрядження гауптман, що назвався Паулем Зібертом, трьома пострілами з пістолета вбив підполковника. Удаваний гауптман встиг зникнути. На місці вбивства знайдено три гільзи 7,65, котрі до цього прикладаємо...

Польова жандармерія при місцевій комендатурі №365-Лога".

...Майже тиждень бойовики відсиджувалися на квартирі, яку за шалені гроші вдалося найняти Камінському. Нарешті Кузнецов вирішив прогулятися вулицями міста, хоч як не відмовляли його Белов і Камінський - рушили до "Жоржа". Не встигли припаркувати авто, як гауптман Зіберт звернув увагу на шикарно вдягнену жінку, яка повільно, незважаючи на метушню прифронтового міста, рухалася вулицею та розглядала вітрини ще поки працюючих крамниць.

- Ще у Львові коханку не завів, - напівжартома кинув

Кузнецов до Камінського, - а вже прийшла пора, прийшла.

Зіберт поправив однострій, ще раз полапав кишені, де лежали пакунки грошей, і рушив вслід за незнайомкою. Щось у її фігурі здалося йому до болю знайомим. Майже у ту ж мить він боковим зором вловив: жінка прогулюється не одна, а у супроводі двох невиразного вигляду чоловіків.

Гауптман зупинився. Несподівано незнайомка змінила напрям ходи і почала рухатися в його бік. “Льоля” - відразу впізнав він її. На декілька хвилин у шаленім ритмі забилося серце, а божевільна порція адреналіну потрапила у кров. Він не змінив напряму ходи. Легендарна розвідниця і виконавець атентатів рухались назустріч один одному.

“Льоля” теж побачила його, того, кого кохала і на кого сьогодні полювало СД, тримаючи її на гачку, як наживку для риби. Вони ледь не зачепили одне одного на вузькій вуличці, але ні його, ні її погляди не виказали соратників-коханців.

- Ну все, здається, приїхали, - мовив гауптман, сідаючи у авто. - Все, хлопці, днями будемо звідси тікати. Нас шукають, “Льольку” з Рівного притягли, не розгуляєшся. Терміново потрібно когось завалити і за лінію фронту. З цими документами, що є, я вже не жалею на цьому світі. До речі, і ви разом зі мною.

...За два дні, 9 лютого 1944 року, о 7.30 на Лейтенштрассе, навпроти маєтку віце-губернатора Галичини, зупинилося “пежо” сірого кольору. Водій вийшов із машини і почав колупатися у моторі. За декілька хвилин авто залишив гауптман і почав сварити водія за те, що зупинилися у забороненому місці. Хвилин за п'ять до маєтку під'їхав чорний “мерседес”, до якого з будинку вийшли дві особи. Водій “мерседесу” вічливо розчинив перед ними дверцята авто. У ту ж мить з протилежного боку вулиці до них швидко наближався гауптман Пауль Зіберт.

- Я прошу прощення, - звернувся він до одного з чоловіків, - ви доктор Бауер?

- Так, - підтвердив віцегубернатор, - я доктор Бауер. А для чого я вам знадобився?

- У мене терміновий пакет, я повинен вручити його вам особисто.

Рука гауптмана вже витягла з-під поли шинелі пістолет "вальтер". У ту ж хвилину заторохкотів скоростріл Струтинського. Чотири тіла лежало на бруківці: охоронець маєтку, водій авто, віце-губернатор Галичини та його помічник.

9 лютого 1944 року, 9.30. Наказ поліції дистрикту Галичина: Перекрити всі шляхи, що ведуть у місто! Провести масові облави у місті Львів! Місто Станіслав взяти під особливий нагляд!

Репорт гестапо: "9 лютого 1944 року, близько 7.45 у Львові на Лейтенантрассе невідомою особою було здійснено напад на віце-губернатора Бауера і доктора Шнайдера. Нападник стріляв з пістолета в обох. Вони відразу померли. На місці нападу знайдено дві гільзи калібру 7,65 мм. При розтині тіл знайдено багато уламків від розривання куль. Виникає підозра, що невідомий злочинець провів своєю зброєю багато інших замахів на рейхснімців та інших осіб, котрі займають відповідальні посади у німецькій армії. Гільзи та дві копії протоколу огляду додаємо. Краузе".

РОЗДІЛ 14

Загін полковника Медведєва спішно залишав цуманський ліс. Старий чекіст не став чекати бомбових ударів та зустрічей з каральними військами. Партизани по бездоріжжю пересувались у бік Львова, де мали зупинитись в очікуванні лінії фронту у гановицькому лісі. Рухались швидко, наче по

бруківці. Невдовзі довелось повертатись назад. Загони УПА не давали спокою, і вільного місця у великому лісі не знайшлося.

Але на зворотньому шляху загону червоної партизанки посміхнулась фортуна. Вночі, на дорозі, вони зупинили хуру з упівцями, які прийняли тих за своїх. Хлопців з УПА розстріляли, а у партизанки з'явилися чудові і такі потрібні трофеї. На хурі везли новенькі дипломи підстаршинської школи УПА ВО “Заграва”. Дипломи мали вручити випускникам школи ранком того ж дня. Майже сотня чистеньких незаповнених посвідчень, ще й підписаних командиром військової округи “Заграва” полковником “Дубовим”. Згодом з цими документами і під виглядом “бандерівців” вирушила у район Бродів невелика група медведівців під керуванням партизана Крутікова.

- По можливості підстрахуйте Зіберта, - наказав Медведєв.

Розлютований “Дубовий” поклявся помститись.

У групу лейтенанта Крутікова Медведєв підібрав людей, які хоч трохи розмовляли українською, на кашкети бійці причепили тризуби, а у кишені поклали новенькі посвідчення підстаршинської школи УПА “Заграва”. Проблема була в одному - відсутність паролів під час проходження застав, повздовж груп так званої польової жандармерії УПА.

- Прорвемось, - мовив до командира лейтенант Крутіков. З піснями бандерівськими будемо рухатись. У групі троє місцевих. Приступа з Дроздовим он як гарно “Червону калину” виспівують, можливо, й не спинить ніхто. Приймуть за своїх. Станемо у гановицькому лісі, там на загін і чекатимемо. Камінський місцевий, захоче нас знайти - знайде. Рація при групі - будемо тримати зв'язок.

- Щасливої дороги, - побажав лейтенанту заступник командира загону Лукін.

Грипс: “Шановний друже “Чорногора”, за отриманими даними у бік Львова пересувається група червоної партизанки перевдягнена під вояків УПА. Орієнтовна кількість - 20 чоловік. При собі мають справжні посвідчення ВО “Заграва”. Прошу прийняти міри по затриманню бандитів”. “Дубовий”.

Грипс: “Польовій жандармерії УПА (район Броди, Верба, Золочів). Звернути особливу увагу на пересувні групи УПА у приблизній кількості 20 осіб. При перевірці документів та посвідчень звернути увагу на наявність посвідчень підстаршинської школи ВО “Заграва”. У разі можливості затримати, при необхідності - ліквідувати. Надрайонний провідник “Чорногора”.

... На одній з польових доріг Вербського району групу Крутікова чекав неприємний сюрприз. Їх було оточено загonom українських повстанців. Після короткого бою червону партизанку було розбито, а врятуватись від загибелі вдалося лише Крутікову та ще двом партизанам: Дроздову і Приступі.

Вони довго блукали лісом, поки не вийшли до землянок, у яких переховувались місцеві євреї, яким вдалось залишитись живими під час німецьких репресій. Це була так звана група самооборони Оіле Баума. Євреї розмістили прибулих спочатку у себе, а згодом, коли ті захворіли на тиф, на одному з хуторів.

Микола Кузнецов, Ян Камінський та Іван Белов залишились у м.Львові самі зі своїми проблемами. Надійної бази та загонів прикриття, як у цуманському лісі, більше не було. Ніхто вже не міг підготувати необхідних документів, та перепусток. Ніхто не чекав і не міг допомогти. Надією на порятунок була лінія фронту, яка на той момент була в двох кроках, але загони УПА діяли всюди, для них не було розмежованих фронтових ліній - це була їх територія.

РОЗДІЛ 15

... Сіре “Пежо”, яке колись належало луцькому гебіткомісару Лінднеру, з нанесеним на нього фронтним камуфляжем летіло Вінниківським шосе зі швидкістю майже сто кілометрів на годину. За кермом авто знаходився Іван Белов (з документами на ім'я Івана Власовця, солдата допоміжних військово-транспортних військ). Поряд гауптман Пауль Зіберт, на задньому сидінні - Ян Камінський.

До КПП залишалося зовсім недалеко і водій трішки зменшив швидкість: терористи уважно слідкували за дорогою.

- Так і знав, - мовив Зіберт, - шлагбаум опущено. Будьте напоготові.

Камінський нервово вже вкотре переключив автомата з місця на місце.

Солдат-регулювальник поблизу КПП дав знак зупинитись і показав прапорцем, куди потрібно поставити машину.

Перевірка документів - явище звичайне, але коли Кузнецов побачив, що до машини прямує майор з військово-польової служби, захвилювався. На КПП зазвичай чергують молоді військові, а тут - старший офіцер.

- Прощу документи, - твердо мовив майор польової жандармерії.

- У чому справи? - стримуючи хвилювання, мовив Кузнецов у відповідь.

- Наказано не випускати із Лембергу без перевірки жодної машини, - спокійно відповів майор.

Розгорнувши документи, майор Кантер зрозумів: перед ним той офіцер, якого шукають.

- Прощу пройти в караульне приміщення. Необхідно оформити проїзд в прифронтну зону, - впевнено мовив до тих, хто знаходився у авто.

Кузнецов витяг гестапівського жетона і зробив спробу сперечатись:

- Я - німецький офіцер, у мене дуже важливі справи!

Кантер на секунду відвів погляд у бік охорони, яка наближалась до зупиненого авто. Зіберт зрозумів: втрачати часу не можна. Він двічі, упритул вистрелив у майора. За мить той впав на землю. Майже одночасно відкрив стрілянину зі скорострілу Камінський, намагаючись поцілити у солдат.

Декілька секунд було потрібно для того, щоб вихопити з рук вбитого майора документи, Белов надавив на газ і авто звернуло на дорогу, яка слугувала для об'їзду. Все відбулося майже миттєво. З караульного приміщення вискакувала охорона і, стрибаючи на мотоцикли, відразу не розібравшись, попрямувала у бік Лембергу.

“Пежо” важко йшло по зимнику. Втікачі обігнули Куровичі і знову вискочили на шосе. Коли доїхали до покажчика “На Ганичів”, рушили по бездоріжжю. Авто витримало майже п'ять кілометрів, потім двигун заглох. Зіштовхнувши машину в яр, трійка чоловіків у німецькій формі рушила по снігу до лісу.

Декілька днів блукали хащами, змінюючи напрямок. Кузнецов, як і решта, добре розумів, що тут, на території, яка знаходиться під контролем підрозділів УПА, сподіватись потрібно тільки на долю. Але вона в черговий раз посміхнулась втікачам.

Ближче до вечора, на четвертий день мандрів, мокрі і голодні вони побачили у лісі щось схоже на партизанські землянки. А згодом і дивакуватого вигляду чоловіка, який з'явився зненацька, неначе з-під землі.

Кузнецов дав знак товаришам залягти за деревами.

Худий, зарослий густою бородою чоловік пішов “до вітру”, а потім, похитуючись попрямував до дерева, за яким ховався Пауль Зіберт. Він підійшов до стовбура сосни, сперся на нього і почав важко кашляти.

- Альзо ніхт зо ляут, юден! (Не так голосно, єврей!), - несподівано для чоловіка почулося з-за дерева.

Бородань від подиву рухнув у сніг, як підкошений, а коли побачив над собою німецького офіцера, з ляку ледь не отримав

серцевого нападу.

- Точно євреї, - звернувся Кузнецов вже російською до Белова, витрушуючи сніг з вогкої одежі.

Підійшов і Камінський: - Ти де взявся? - звернувся до майже напівмертвого від ляку чоловіка.

За декілька хвилин з'ясувалось, що у землянках переховуються місцеві євреї, яким вдалось втекти і уникнути розстрілу.

Ще більший подив викликало те, що поряд на хуторі переховувались декілька партизанів з групи Крутікова – Василь Дроздов та Федір Приступа. Ті, хто мав допомагати Миколі Кузнецову. Але не так сталось, як бажалось, новим ворогом бійців виявився тиф.

Половина людей, які знаходились у землянках, вже перехворіли на тиф. Інші - марили. Зрозумівши, що затримуватись тут надовго немає сенсу, Кузнецов розповів Дроздову про події у Львові. Після того почав збиратись у дорогу. Дроздов вмовляв залишитись і йти за декілька днів разом. Але трійця “німців” не погодилась. Лишня обуза була зовсім не потрібною.

- Хто проведе до лінії фронту? - запитав Струтинський у мешканців землянки.

На декілька хвилин запала тиша ... Люди вагались.

Тоді Кузнецов мовчки витяг товсту пачку окупаційних марок і тикнув її у руки бороданю, найстаршому з компанії.

Євреї довго радились на своїй рідній мові. Нарешті з настилу піднялись Марк Шпилька та Самуїл Ерліх. Пачку грошей було розділено навпіл, але залишено у землянці.

Белов підганяв проводжатих, які довго прощались зі своїми: “Ми не на смерть ідемо, що так довго прощаєтесь. За декілька днів, і на тому боці, якщо не схибите”.

Лісовими нетрями йшли крадучись. На кожному кроці могла чекати застава УПА.

В районі Бродів уникнути зустрічі з упівським підрозділом не вдалось. Молодий вояк із засідки першим пострілом

влучив у Ерліха. Темрява, після короткого бою, врятувала від загибелі решту. Поранений Шпилька дві доби блукав лісом, поки не вийшов до своїх. Кузнецову, Белову і Камінському вдалося вислизнути неушкодженими.

У ту ж ніч зв'язкові УПА вже сповістили всі підрозділи Служби безпеки: "...Вдалося вийти на групу розшукуваних терористів ..."

Кільце замкнулося.

Біля двох тижнів група Кузнецова переховувалась у лісі. На поодиноких хуторах декілька разів вдалося роздобути їжу, рейхсмарок було вдосталь.

Тим часом до інституту судової медицини та криміналістики в м. Кракові були надіслані нові матеріали зі Львова:

"... 9.2. 44 р. близько 7.45 год. у Лемберзі на Лейтенантрассе ще досі невідомою особою був зроблений замах на віце-губернатора Бауера і доктора Шнайдера. Нападаючий, мабуть, стріляв з самонарізного пістолета або в обох разом. Обидва поранені в груди та живіт відразу ж вмерли... На місці події знайдено дві гільзи калібру 7.65.

При розтині трупів знайдено багато осколків від куль. Виникає підозра, що невідомий злочинець виконав своєю зброєю багато інших замахів на рейхснімців, які займають відповідальні посади... Кримінал - комісар Краузе".

"14.II.44 р. в автомашині ПКВ з фальшивими номерними знаками знайдено дві пістолетні гільзи калібру 7.65. З цієї машини ПКВ 12.II.44 р. в Куровичах застрелено майора з військово-патрульної служби Кантера. Вбивцям вдалося втекти. Йдеться про автомашину, якою користувались вбивці при здійсненні замаху на д-ра Бауера і д-ра Шнайдера (повідомлення № 96), а також, вірогідно, при розстрілі полковника Петерса і ефрейтора Зайделя (повідомлення № 98). Кримінал-комісар Фойчлентер. № 113 від 28.II.44 р."

Апарат поліції безпеки СД і польової жандармерії не припиняв пошуку ні вдень, ні вночі. Були перевернуті гори секретних документів про терористичні акти, здійснені в

різних місцях на окупованій території.

На стіл начальника поліції безпеки і СД оберштурмбанфюрера СС і старшого імперського радника доктора Витиски лягли раніше отримані донесення про події в столиці рейхскомісаріату України - Рівному. Експерти прийшли до логічного висновку - вбивство у Лемберзі, є продовженням подій, які розпочалися ще у Рівному.

Дистриктом Галичина розлетілись накази: будь-якою ціною, живого чи мертвого, знайти терориста. Було вказано прикмети загадкового гауптмана Зібберта, та обіцяно нагороду в 25 тисяч рейхсмарок.

УПА нагород не обіцяло. У кожному селі, кожній боївці СБ готувались до зустрічі з терористами. Командири, розвідники та стрільці знали наказ зверхників: “Знайти та знешкодити”. В разі можливості затримати живцем старшого групи з документами оберлейтенанта чи гауптмана - Пауля Зібберта.

... Голод та холод робили свою справу. 1 березня 1944 р. трійця вийшла в район Верби. Коли підійшли до невеличкого поліського села Білогородки, почали радитись:

- Мороз міцнішає, треба зігрітись, - першим мовив Кузнецов. Та й їсти хочеться до нестями.

Його підтримали. Село, здається, вимерло: ні гавкоту собак, ні гомону людей. Зарослою деревами та чагарником канавою обережно підійшли до непримітної хатини на краю села.

Белов тихо, прислухаючись, обійшов оселю.

- Все в порядку, - дав знак Камінському.

Той постукав у двері і промовив українською:

- Господарю, відчиняй. Свої. Ми знаємо, що ти вдома.

Хвилини за п'ять за дверима почулось шурхотіння і на порозі з'явився зляканий напівроздягнений господар. Побачивши німецьких військових, злякався ще більше.

- Хто є вдома? - знову українською запитав Камінський.

- Тільки сім'я, - пробуркотів господар.

- Все ясно, - мовив Кузнецов, але німецькою.

Разом з Камінським вони зайшли до хати і посідали на

табурети біля столу.

- Хочемо їсти, - мовив Камінський, - неси що в хаті є, та не бійся - заплатимо добре.

Господар заметушився, злякано кидаючи погляди на військових.

Белов зостався на вулиці, раз по раз прислухаючись та вдивляючись у темряву. Зусилля були марними, хлопці з сотні “Мазепи” ВО “Заграва” вже готувались до захвату. Белова було нейтралізовано миттєво і тихо, так, ніби нічого й не сталося.

Група упівців на чолі з есбістами вдерлась до хати.

- Слава Україні! - з посмішкою на обличчі вигукнув “Мазепа”.

Від несподіванки Камінський випустив з рук чашку з молоком, але за секунду кинувся до вікна хатини.

Сидячий поряд Кузнецов встиг розбити лампу, яка тьмяно блимала на столі. Почувся дзвін розбитого віконного скла і автоматна черга, яка наздогнала Камінського. На Кузнецова накинулись відразу кілька хлопців і оглушили прикладом.

За декілька хвилин есбісти вже вивчали знайдені в Зібберта документи.

- Це він! Хлопці, точно він! Не спускайте з нього очей. Кличте панів “Сірого” та “Скибу”. Терміново повідомляйте “Чорногору”, - сяяв від радості “Мазепа”. І вкотре, розтягуючи по буквах, читав документи.

- Пауль Зібберт, гауптман.

- Довго ж ми тебе шукали, довго, але знайшли, - почув над собою твердий, трохи хрипкуватий голос невловимого надрайонного провідника “Чорногори”, бойовик Микола Кузнецов, який потроху почав приходити до тями.

“Чорногора” - Йосип Онуфрійович Л. 1922 р. народження, уродженець Олеського району Львівської області, надрайонний провідник СБ УПА, відповідальний працівник НКВС, упродовженний в УПА органами держбезпеки СРСР.

“Це все, кінець, - зрозумів Зіберт. - Вже зовсім нічого неможливо вдіяти”. Ті, в котрих він стріляв на вулицях Рівного та Лембергу, були без зброї та охорони. І зовсім не чекали нападу. Проти цих хлопців його методи, навіть якби і сталося диво, були безсилі.

Допити йшли протягом 7 діб. Його перевозили з Білогородки до Мільчи, з Мільчи - до Ріжка, на невеличкі ближні та дальні хутори.

Вирок Служби безпеки УПА було винесено в ніч з 8 на 9 березня 1944 р. Товстий шар бетону у захаращеному, зарослому чагарниками урочищі накривав охололе тіло людини-виконавця. Місце вибрали так, щоб навіть через роки ті, хто захворіє страшною хворобою тероризму, не могли вклонитися його могилі.

Григ. Представнику центрального проводу (березень 1944 р. число 2). ОУН – УПА Г. Повідомляємо, що розшукувані, перевдягнені у німецьку форму злочинці, оберлейтенант (гауптман) Пауль Зіберт, поляк Ян Камінський, стрілець Іван Власовець (псевдо Белов) затримані СБ УПА. Ведеться допит. Матеріали допиту буде надіслано окремо.

Надрайонний провідник СБ УПА “Чорногора”

Протокол 3 березня 1944 р. з району Верба (Волинь) “Команда УПА Північ” повідомляє, що дня 2.03. р. 1944 в четвер о год. 12-тій в лісі Вербівського р-ну переловлено трьох червоних шпигунів, що підпорядковувались ген. майору НКВД „Ф”, а то:

1. Пух (псевдо), начальник групи. Мав фальшиві документи оберлейтенанта родом з Кенігсбергу.

2. Камінський Вл., поляк.

3. Козак „власовець” на ім'я Іван, псевдо Зельов, шофер.

Всі вони мали фальшиві документи, мати, німецькі і польські часотиси та звіт своєї праці, писаний російською мовою.

Витяг з їхнього звіту.

Коли вони прибули до Львова, відбулося там зібрання представників німецького уряду Галичини. На це зібрання вдалося протиснутись тільки самому Пухові. Кілька днів пізніше Пух і його товариш виконали атентат на віце-губернатора Галичини д-ра Бауера і його генерального секретаря Шнайдера. Бауер дістав п'ять затроєних куль з "Вальтера" в шлунок. Після атентату вони втекли автом і курсували в околицях Золочева, Ківерця та Луцька. По дорозі гештапо задержало їх, та в часі перегляду документів вони постріляли гештапівців знову затроєними кулями і втекли. Другу подібну пригоду мали в околиці Ківерця, на шляху де зустрілися з військовою колоною. І тут у суматосі обосторонніх стрілів вдалося їм втекти ..."

... Начальнику поліції безпеки та СД дистрикту "Галичина".

Повідомляємо, що розшукувані злочинці, які здійснили замах на віце-губернатора Бауера та доктора Шнайдера, затримані підрозділом СБ УПА. Двоє осіб та офіцер у формі гауптмана утримуються під охороною. Пропонуємо матеріали допиту та документи, які знаходились у злочинців в обмін на зброю, боєприпаси та вибухівку у кількості, вказаній додатково.

Представник центрального проводу ОУН – УПА

Герасимовський (Іван Гриньох)

IV – Н – 90/44

Головному управлінню імперської безпеки для вручення СС групенфюреру і генерал-лейтенанту поліції Мюллеру. Особисто, Берлін.

Під час однієї зустрічі 1.4.1944 український делегат повідомив, що один з підрозділів українських націоналістів 2 III 1944 затримав у лісі поблизу Білогіродки в районі Верби (Волинь) трьох радянських агентів. Заарештовані мали фальшиві німецькі документи, мапи, німецькі, українські і польські газети з некрологом про доктора Бауера і доктора Шнайдера, а також звіт одного із затриманих про його роботу. Цього агента (за німецькими

документами його ім'я Пауль Зіберт) впізнав представник УПА. Йдеться про радянського партизана-розвідника і диверсанта, який тривалий час безкарно проводив свої акції в Ровно, вбивши зокрема доктора Функа і викравши зокрема генерала Ільгена. У Лембергу "Зіберт" мав намір застрелити губернатора доктора Вехтера. Це йому не вдалось зробити. Замість губернатора було вбито віце-губернатора, доктора Бауера і його президіал-шефа доктора Шнайдера. Обидва ці німецькі державні діячі були застрелені неподалік від їх приватних квартир. У звіті "Зіберта" акти вбивства описані з найдрібнішими подробицями. У Лембергу "Зіберт" застрелив не тільки Бауера і Шнайдера, але й ряд інших осіб, серед них майор польової жандармерії Кантер, якого ми старанно шукали.

Подробиці, вміщені в звіті, про місця і час учинення актів, про поранення жертв, про захоплення боєприпасів і т.ін. здаються точними.

Від бойової групи Прюцмана, надійшло повідомлення про те, що "Пауль Зіберт" і обидва його спільники розстріляні на Волині націоналістами-бандерівцями. Представник ОУН підтвердив цей факт і дав обіцянку, що всі матеріали будуть передані поліції безпеки.

Начальник поліції безпеки і СД дистрикту "Галичина" Витиска СС оберштурмбанфюрер і старший радник управління.

... Представнику Центрального проводу ОУН-УПА Герасимовському.

На запропоновані вами умови погоджуємся. Зброю та боєприпаси буде передано негайно в обмін на матеріали допиту диверсантів.

Начальник поліції безпеки і СД дистрикту "Галичина", штурмбанфюрер СС доктор Витиска. Комісар поліції безпеки гауптштурмбанфюрер СС Паппе.

Російськомовний текст телеграми, з якою було ознайомлено

наркома оборони Йосипа Сталіна та його першого заступника.

“Начальник полиции безопасности и СД по Галицийскому округу

IV Н-90(44)

Секретно. Государственной важности.

Г.Львов 2 апреля 1944 года

Считать дело секретным, государственной важности.

НУР 9135, отправлено 2 апреля 1944 г. 15.38

Телеграфом. Молния.

Главное управление имперской безопасности для вручения СС-группенфюреру генерал-лейтенанту полиции Мюллеру лично.

Относительно жены активиста-бандеровца Лебедь, находящейся в настоящее время в заключении в концентрационном лагере Равенсбрюк.

Ссылка: известно.

Некоторое время тому назад конспиративным путем до меня дошли сведения о желании группы ОУН-Бандеры в результате обмена мнений определить возможности сотрудничества против большевиков. Сначала я отказывался от всяких переговоров на основании того, что обмен мнений на политической базе заранее является бесцельным. Позже я заявил, что готов выслушать желание группы ОУН-Бандеры. 5 марта 1944 года была встреча моего резидента-осведомителя с одним украинцем, который якобы полномочен центральным руководством ОУН-Бандеры для ведения переговоров с полицией безопасности от имени политического и военного сектора организации и территориально от всех областей, где проживают или могут проживать украинцы.

В процессе дальнейших, до сего времени происшедших встреч референт-осведомитель вел переговоры главным образом с целью получения интересующих полицию безопасности осведомительных материалов о ППР, о

польском движении сопротивления и о событиях на советско-русском фронте, а также за линией фронта, причем взамен этого он обещал возможности освобождения бандеровцев.

При одной встрече 1.IV.1944 года украинский делегат сообщил, что одно подразделение УПА 2.II.44 задержало в лесу близ Белогородки в районе Вербы (Волынь) трех советско-русских шпионов. Судя по документам этих трех задержанных агентов, речь идет о группе, подчиняющейся непосредственно ГБ НКВД - генералу Ф.

УПА удостоверила личность трех арестованных, как следует ниже:

- руководитель группы под кличкой "Пух" имел фальшивые документы старшего лейтенанта германской армии, родился якобы в Кеннигсберге (на удостоверении была фотокарточка "Пуха". Он был в форме немецкого обер-лейтенанта).

- поляк Ян Каминський.

- стрелок Иван Власовец (под кличкой "Белов"), шофер "Пуха".

Все арестованные советско-русские агенты имели фальшивые немецкие документы, богатый материал - карты, немецкие и польские газеты, среди них "Газета Львовска" и отчет об их агентурной деятельности на территории советско-русского фронта.

Судя по этому отчету, составленному лично "Пухом", им и его сообщниками в районе Львова были совершены следующие террористические акты.

После выполнения задания в Ровно "Пух" направился во Львов и получил квартиру у одного поляка, затем "Пуху" удалось проникнуть на собрание, где было совещание представителей властей Галиции под руководством губернатора доктора Вехтера.

"Пух" был намерен расстрелять при этих обстоятельствах губернатора доктора Вехтера. Из-за строгих предупредительных мероприятий гестапо этот план не удался, и вместо губернатора были убиты вице-

губернатор доктор Бауэр и секретарь последнего доктор Шнайдер. Оба эти немецкие государственные деятели были застрелены недалеко от их частных квартир. В отчете "Пуха" по этому поводу дано описание акта убийства до мельчайших подробностей.

После совершения акта "Пух" и его сообщники скрывались в районе Золочева, Луцка и Киверцы, где нашли убежище у скрывававшихся евреев, от которых получали карты и газеты. Среди них "Газета Львовска", где был помещен некролог о докторе Бауэре и докторе Шнайдере.

В этот период времени у него было столкновение с гестапо, когда последнее пыталось проверить его автомашину. При этом он застрелил одного руководящего работника гестапо. Имеется подробное описание происшедшего.

...Что касается задержанного подразделением УПА советско-русского агента "Пух" и его сообщников. Речь идет, несомненно, о советско-русском террористе Пауле Зиберте, который в Ровно похитил среди прочих и генерала Ильгена, в Галицийском округе расстрелял подполковника авиации Петерса, одного старшего ефрейтора авиации, вице-губернатора, начальника управления, доктора Бауэра, его президиал-шефа доктора Шнайдера, а также майора Кантера, которого мы тщательно искали. Имеющиеся в отчете агента "Пух" подробности о местах и времени совершенных актов, о ранениях, жертвах, о захваченных боеприпасах и т.д. кажутся точными. К тому же от боевой группы Прютцмана поступило сообщение о том, что Пауль Зиберт, а также оба его сообщника были найдены на Волыни расстрелянными.

Представитель УПА обещал, что полиции безопасности будут сделаны все материалы в копиях, фотокопиях или даже в оригиналах, если взамен этого полиция безопасности освободит госпожу Лебедь с ребенком и родственниками.

Так как приобретением богатейших материалов агента "Пух", то есть Пауля Зиберта, выяснится исключительно важное дело государственной полиции и, кроме того, будет

возможность получить материалы генерала Зейдлица и его агентов, то я считаю необходимым освобождение госпожи Лебедь и ее родственников. К тому же она и ее родственники, видимо, не представляют большой угрозы для безопасности немецких интересов в Галиции. Исходя из этого, прошу срочно рассмотреть вопрос об освобождении и до вторника 4.IV.44, 11 часов телеграммой-молнией сообщить, будет ли обещано освобождение госпожи Лебедь. Ибо во вторник будет встреча референта-осведомителя с делегатом группы ОУН-Бандеры и следует опасаться того, что в противном случае материал ценный и интересующий государственную полицию будет получен вооруженными силами.

Представитель ОУН дал подробные сведения относительно тех враждебных актов против немецких интересов и снова подтвердил, что группа ОУН-Бандеры ввиду угрозы физического уничтожения украинского народа Советами признает, что только полное присоединение к немецкому государству может гарантировать целостность украинского народа. Эти переговоры могли бы привести к значительному облегчению положения и иметь огромное значение для полиции безопасности, поскольку были бы разрешены некоторые небольшие проблемы.

На основании вышеизложенного я прошу об освобождении семьи Лебедь, которая, безусловно, окупится и может способствовать разрешению украинского вопроса в наших интересах.

Следует ожидать, что если обещание об освобождении будет выполнено, то группа ОУН-Бандеры будет направлять нам гораздо большее количество осведомительного материала.

Начальник полиции безопасности и СД по Галицийскому округу

IV. H90-44. Секретно.

Государственной важности.

Доктор Витиска, СС-оберштурмбанфюрер и старший советник управления”.

... У кінці липня 1944 р. група відповідальних керівників НКДБ СРСР, серед яких знаходився і полковник Медведєв, прибула у Львів організувати роботу проти представників ОУН та загонів УПА.

Коли в руках у командира диверсійно-розвідувального загону “Переможці”, а нині відповідального співробітника НКДБ Дмитра Медведєва, нарешті, з’явилися архівні документи німецького командування про те, що дійсно групу Миколи Кузнецова було ліквідовано підрозділом УПА, він нарешті здихнув полегшено.

Зробити зоставалось зовсім небагато. 26 жовтня 1944 р. у придорожній пилюці, поряд з шосе Остріг – Шумськ було знайдено тіла ще зовсім недавно чарівних жінок-розвідниць. Майя Мікота та Лідія Лісовська лежали з простреленими енкаведистськими кулями головами. Вони вже ніколи, нікому, нічого не могли розповісти. Незабаром під час автоаварії у Бродівському районі Львівської області та Ковельському районі Волинської області загинули останні, хто бачив живим Миколу Кузнецова, - Василь Дроздов та Федір Приступа.

5 листопада 1944 р. Миколі Івановичу Кузнецову та Дмитру Миколайовичу Медведєву указом Президії Верховної Ради СРСР, за зразкове виконання спеціальних завдань на ворожій території і виявлені при цьому відвагу та героїство було присвоєно високі звання Героя Радянського Союзу.

У 2007 році пішов з життя останній учасник ліквідації та поховання виконавця атентатів Миколи Кузнецова, 86-річний житель Кременецького району Тернопільської області. Колишній член СБ УПА куреню “Чорногори” довго вагався, але хвилюючись за подальшу долю дітей і онуків, вирішив не оприлюднювати справжнього місця поховання легенди радянської розвідки.

Використані матеріали:

1. Спогади історика Йосипа Пацули та журналіста Кіма Закалюка, спогади очевидців подій: Раїси Деркач, Фраїма Меккеля, матеріали часописів “Волинь” 1943р., 2000-2006р., часопису “Костопільські вісті” 1943р.

Книжні видання:

1. Г.В.Бухало, Меморіальний музей-квартира М.І.Кузнецова у Ровно.
2. Д.Медведев, Это было под Ровно.
3. Д.Медведев, Сильные духом.
4. Т.Гладков, А.Лукин, Прерванный прыжок.
5. Н.Гнидюк, Медведевцы в Ровно.
6. Т.Гладков, Легенда советской разведки.
7. Т.Гладков, С места покушения скрылся.
8. Т.Гладков, Медведев.
9. Т.Гладков, Кузнецов.
10. С.Стехов, Загін особливого призначення.
11. А.Цессарский, Записки партизанского врача.
12. А.Лукин, Т.Гладков, Николай Кузнецов.
13. І.Масловский, Дорога в безодню.
14. С.Афонин, Три задания.
15. С.Орловский, Р.Острович, Эрих Кох перед польским судом.
16. «Чекисты», сборник.
17. Б.Харитонов, На исходе ночи.
18. С.Дранов, Героєм приказала быть страна.
19. С.Чуев, Украинский легион.
20. М.Руцький, Голгофа.
21. И.Дамаскин, Битвы разведок.
22. В.Сергійчук, Український здвиг: Волинь, 1939-1955 рр.

23. Т.Гладков, Тайны спецслужб III рейха.
24. «100 знаменитых разведчиков», сборник.
25. К.Закалюк, Грачев - Центру.
26. О.Капчинский, Неизвестный Николай Кузнецов.
27. О.Романчук, Таємниця смерті обер-лейтенанта Зіберта.
28. МЛибідь, «УПА».
29. М.Судоплатов, Спецоперації. Луб'янка і Кремль. 1935-1950ІТ.
30. В.Стечкин, П.Судоплатов - Термінатор Сталіна.
31. П.Судоплатов, Король нелегалів.
32. Трагедія української інтелігенції, збірка.
33. Юзеф Туровський, Пожежа.
35. Ежі Лісовський, Спогади.

Зміст

Розділ 1.....	СТ. 4
Розділ 2.....	СТ. 12
Розділ 3.....	СТ. 15
Розділ 4.....	СТ. 26
Розділ 5.....	СТ. 31
Розділ 6.....	СТ. 40
Розділ 7.....	СТ. 43
Розділ 8.....	СТ. 55
Розділ 9.....	СТ. 59
Розділ 10.....	СТ. 65
Розділ 11.....	СТ. 69
Розділ 12.....	СТ. 85
Розділ 13.....	СТ. 91
Розділ 14.....	СТ. 96
Розділ 15.....	СТ. 99

Літературно-художнє видання

Дизайн обкладинки - Вікторія Намозова,
комп'ютерний набір - Катерина Криворучко,
комп'ютерна верстка - Наталія Мороченець.

Намозов Олександр Сергійович.

Н-24 Виконавець. Повість. - Рівне, 2007. - 116 с.

ISBN 978-966-8883-37-8

Художньо-документальна повість «Виконавець» відтворює події, які відбулися на теренах Рівненської та Львівської областей під час Другої світової війни. Діяльність агентів розвідок декількох країн, терористичної групи Миколи Кузнецова та бойовиків Армії Крайової відображено на сторінках книги.

ББК 84 (4 Укр) 6

Здано в набір 06.07.2007. Підп. до друку 02.09.2007.

Формат 60x84/16. Папір офсетний. Гарн. Times New Roman.

Друк офсетн. Ум. друк арк. 7,25. Обл.-вид.арк. 7.

Тираж 300 прим. Зам. 121.

*Підприсмець Лапсюк В. А. Св. РВ № 30 від 08.06.2005 р.
Віддруковано ФОП Лапсюк В. А. Св. ВОО № 735606 від 09.02.2001 р.
33016, м. Рівне, вул. Шухевича, 18/89. Тел.: 23-17-09.*

Олександр Намозов

Художньо-документальна повість "Виконавець" - п'ята книга члена Національної спілки журналістів України, лауреата I премії та спеціального призу на краще оповідання українського конкурсу "Найромантичніша зустріч", письменника Олександра Намозова. Понад 20 років автор вивчав історію визвольного руху 1942-1955 рр. минулого сторіччя та протистояння розвідок різних країн на теренах Західної України. Підсумком цієї роботи стали пригодницькі повісті "Виконавець", "Псевдо - Небезпечний", "Хозяйка "маленького Парижа".

Діяльність всесвітньо відомого розвідника-диверсанта, виконавця атак Миколи Кузнецова, польської терористичної групи "Блис" Армії Крайової, відомих розвідниць Лідії Лісовської та Майї Мікоти змальовано на сторінках цієї книги.

DE BIJENKOREN